

«Ա1+» ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՅ ԵԹԵՐ՝ ԻՆԹԵՐՆԵԹԻ ՄԻՋՈՑԱԻ

«Ա1+» հեռուստատեսիլի ընկերությունն անօրին Մեքսիկոյի Մոսկովսկայա «Ազատություն» ռատիոկայանին տեղեկացուցած է թե, Մայիսի 15-ին իրենք կը վերադառնան եթեր՝ որպես ինթերնետային հեռուստատեսիլ:

Հայաստանի միակ անկախ հեռուստատեսիլ ալիքը փակուած էր ութը տարի առաջ՝ քաղաքական դրդապատճառներով:

Ըստ Մոսկովսկայայի «Ա1+» ինթերնետային տարբերակը, կ'ունենայ իր առանձնատեսիլները: «Ինտերնետ ֆորմատները մի քիչ ուրիշ պահանջներ են ներկայացնում: Սակայն կոնցեպցիան «Ա1+»-ի պէտք է նույնը լինի՝ լինել ազատ, անկախ, անաչառ եւ ժամանակին լուր հասցնել ժողովրդին»:

Այն հարցին, թե՛ հնարաւոր կը նկատէ որ իշխանութիւնները, խոչընդոտեն նաեւ իրենց ինթերնետային հեռարձակումը, Մեքսիկոյի Մոսկովսկայայն արձագանքած է. - «Խոչընդոտներ պէտք է չլինեն: Եթէ կան մարդիկ, որոնք պատրաստուած են խոչընդոտներ, ես համարում եմ, որ դա ի վնաս իրենց կ'աշխատի: Որովհետեւ կան միջազգային նորմեր»:

Մոսկովսկայայի յայտնեց, որ հեռուստատեսիլները մտադիր է մասնակցիլ Յուլիս 20-ին նախատեսուած մրցութիւն՝ դարձեալ ազատ

Շաբ.ք էջ 5

«ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՏՈՒՆ» ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԴԱՐՁԵԱԼ ԴԱՍԵՑ ՈՉ ԱԶԱՏ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՇԱՐՔԻՆ

Մամուլի օրուայ առթիւ, «Ազատութեան Տուն» (Freedom House) միջազգային հեղինակաւոր իրաւապաշտպան կազմակերպութիւնը հրապարակեց մամուլի ազատութեան 2010 թուականի զեկոյցը, որու համաձայն Հայաստան մնացած է ոչ ազատ երկիրներու շարքին, թէ՛եւ արձանագրած է որոշ բարելաւում:

«Ազատութեան Տուն» կազմակերպութեան հետազոտական ծրագիրներու անօրին Բրիւսթոֆըր Ուոքըր այս առթիւ յայտնած է. - «Հայաստանը թեթեւակի բարելաւում արձանագրած է այս տարի, բայց այդ արդիւնք է այն բանի, որ թուլացած են արտակարգ դրութեան ու անհանգստութիւններու ժամանակ կիրառուած միջոցները, որ գործադրուած էին նախորդ տարի: Այս չի նշանակէր, որ բարելաւուած է լրագրութեան որակն ու մամուլի ազատութիւնը»:

Հայաստանը ոչ ազատ երկիրներու խումբին մէջ յայտնուած էր «Ա1+» հեռատեսիլի ընկերութեան եթերազրկումէն յետոյ:

Մայիս 3-ին կայացած ասուլիսի մը ընթացքին, Երեւանի Մամուլի Ակումբի նախագահ Բորիս Նաւասարդեան յայտարարեց որ, խօսքի ազատութեան ժամանակը տակաւին չէ եկած Հայաստանի համար: «Այն պայմաններում, որում ապրում է մեր հասարակութիւնը առայժմ, լրագրողի մասնագիտութիւնը պիտի լինի վտանգա-

ւոր, կամ մենք չենք ունենայ լրագրութիւն, որպէս մասնագիտութիւն», - ըսաւ Նաւասարդեան:

«Լրագրողներ Յանուն Ապագայի» հասարակական կազմակերպութեան նախագահ Սուրէն Դեհերեան անդրադառնալով «Ազատութեան Տուն» կազմակերպութեան տուեալներուն, ուր Հայաստանը կրկին կը դասուի անազատ մամուլ ունեցող երկիրներու շարքին, ընդգծեց, որ Հայաստան տուեալ ցուցանիշի առումով պէտք է

փորձէ համեմատուիլ, գոնէ նախկին Խորհրդային միութեան երկիրներու հետ:

«Մենք յայտնուել ենք այնտեղ, որտեղ եւ պէտք է յայտնուէինք: Պատահական ոչինչ չկայ: Մենք խօսքի ազատութեան հետ կապուած մեծ խնդիրներ ունենք», իր կարգին ըսած է ՀՀ Մարդու իրաւունքներու պաշտպան Արմէն Յարութիւնեան:

Յարութիւնեանի կարծիքով՝ տպագիր մամուլի եւ ինթերնետային հրատարակութիւններու մակարդակով քիչ թէ շատ զգալի է բազմակարծութիւն, բայց հեռուստատեսութեան պարագային կան մեծ խնդիրներ:

Սակայն, ան յուսադրող նկատեց այն, որ հեռուստատեսութեամբ երբեմն կան հաղորդումներ, որոնց ընթացքին կը հնչեն պաշտօնական տեսակէտին չհամընկնող դիրքորոշումներ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՅԵՏ

Պէյրուքի հայկական շրջանակները մերկայացնող պատուիրակուքիւնը Լիբանանի վարչապետ Սաատ Հարիրի հետ

Մայիս 3-ին, Լիբանանի վարչապետ Սաատ Հարիրի ընդունեց Պէյրութի հայկական շրջանակները ներկայացնող ստուար պատուիրակութիւն մը: Պատուիրակութեան մաս կը կազմէին նախարար Ժան Օղասապեան, երեսփոխաններ Ընկ. Սեպուհ Գալիսեան եւ Սերժ Թուրսարգիսեան, նախկին երեսփոխաններ Ընկ. Տոքթ. Եղիկ Ճէրէճեան եւ Յակոբ Գասարճեան, Ս.Դ.Հ.Կ.ի եւ Ռ.Ա.Կ.ի շրջանային ղեկավարութեան անդամներ, ազգային մարմիններու, ինչպէս նաեւ մշակութային, մարզական եւ բարեսիրական միութիւններու ներկայացուցիչներ:

Հանդիպման ընթացքին, վարչապետ Սաատ Հարիրի անդրադարձաւ Պէյրութ քաղաքի քաղաքապետական ընտրութեան որ տե-

ղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Կիրակի օր: Ան յայտարարեց, թէ կողմնակից է Պէյրութ քաղաքի համակեցութեան սկզբունքին ու կը պաշտպանէ քաղաքապետութեան կէս իսլամ եւ կէս քրիստոնեայ հաւասարակշռութիւնը: Ան յայտնեց թէ ինք այս սկզբունքի հիման վրայ ձեռք երկարած է բոլորին, նոյնիսկ իր քաղաքական ընդդիմադիրներուն, սակայն անոնցմէ լուրջ պատասխան չէ ստացած տակաւին:

Սաատ Հարիրի ըսաւ նաեւ թէ այսպէս երկար սպասել կարելի չէ եւ ինք ստիպուած է շուտով յայտարարել իր հովանաւորութեամբ կազմուած ցանկը:

Վարչապետին ելոյթէն ետք, անոր ուղղուեցան հարցումներ՝ յառաջիկայ ընտրութիւններուն վերաբերեալ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵՋ ՁԵԲԱԴՈՐՈՒԱԾ Է ՆՈՐ ՇԱՐԺՈՒՄ

Մայիս 4-ին ին մի քանի տասնեակ քաղաքական եւ հասարակական գործիչներ յայտարարեցին Հայաստանի մէջ նոր շարժումի մը կազմութեան մասին: Նոր շարժումը կը կոչուի Ժողովրդահայրենասիրական ուժերու շարժում եւ սկսած է ձեւաւորուիլ 2,5 ամիս առաջ:

Նոր շարժման հաւաքի մասնակիցներու շարքին էին ՄԴՀԿ վարչութեան անդամ, Ազգային Ժողովի անդամ վարդան Խաչատրեան, «Ղաւրբաղ» կոմիտէի անդամ Աշոտ

Մանուչարեան, «Արաբօ» ջոկատի հրամանատար Մանուէլ Եղիազարեանը եւ այլ ղեկավարներ:

Նոր շարժման հաւաքը վարող վարդան Խաչատրեան մի քանի անգամ շեշտեց, որ իրենց շարժման մասնակիցները չեն ներկայացուած ըստ պաշտօններու, որովհետեւ իրենց շարժումը գոտ բաղադրացիական շարժում է: Իսկ Շարժման յուզող խնդիրները Հայաստանի մէջ տիրող

Շաբ.ք էջ 4

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՕՐՈՒԱՆ ԸԱՐՅԵՐՈՒՆ ԸԵՏ

ԴԱՐՁԵԱԼ՝ «ՈՉ ԱԶԱՏ»

Գ. ԽՈՏԱՆՆԱՆ

Ժողովրդավարութեան գարգացման հիմնական չափանիշերէն մին կը նկատուի մամուլի ազատութիւնը: Այն երկիրները, ուր մամուլը կը գործէ ազատ, ապահովուած է բազմակարծութիւնը, լրագրողներէ գերծ են արտաքին ճնշումները, հոն կայ նաեւ օրէնքի գերակայութիւն, ազատ ընտրութիւններ ու քաղաքացին ինքզինք կը զգայ աւելի պաշտպանուած: Եթէ չկայ ազատ մամուլ, չկան նաեւ միւս բաղադրեալները:

«Ազատութեան Տուն» միջազգային իրաւապաշտպան կազմակերպութիւնը, որ հիմնուած է 1941 թուականին, մօտէն կը հետեւի աշխարհի տարբեր երկիրներուն մէջ մամուլի ազատութեանց զծով արձանագրող խախտումներուն եւ սահմանափակումներուն եւ ապա մասնագիտական գեկոյցով մը կը դասէ իւրաքանչիւր երկիր՝ որպէս «ազատ», «կիսով ազատ» եւ կամ «ոչ ազատ»:

Մայիս 3-ը հռչակուած է մամուլի միջազգային ազատութեան օր ու այս առթիւ կազմակերպութիւնը հրապարակեց իր տարեկան գեկոյցը, ուր ի յայտ կու գայ, որ անցնող տարուայ ընթացին մամուլի ազատութիւնը նահանջ արձանագրած է աշխարհի տարբեր մասերուն մէջ, ուր լրատուամիջոցները ենթարկուած տարբեր բնոյթի ճնշումներու, լրագրողներ՝ բանտարկութեան եւ ն ֆիզիքական հաշուեյարդարի:

Այս տարի եւս Հայաստան դասուած է «ոչ ազատ» երկիրներու շարքին, ուր յայտնուած էր 2002 թուականէն սկսեալ, երբ Ռոբերտ Քոչարեանի իշխանութեան կողմէ փակուեցաւ «Ա1+» հեռատեսիլի ալիքը, Հայաստանի ժողովուրդը զրկելով միակ անկախ հեռատեսիլի հաղորդումները դիտելու կարելիութենէն: Այդ քայլով, իշխանութիւնները նաեւ ապահովեցին մնացեալ միւս բոլոր հեռատեսիլի ալիքներու ենթակայութիւնը իրենց: Գիտակցելով որ, որեւէ այլախոհութեան դրսեւորեն, գիրենք եւս կը սպառնայ «Ա1+»-ի ճակատագիրը, բնագոյն միւս ալիքները դիմեցին ինքնագրաքննութեան, հեռու մնալով քաղաքական վիճարկող հաղորդումներէ, որոնք կրնային իշխանութիւններու ուղղութիւնը կեդրոնացնել իրենց վրայ:

Այս մարզին մէջ «առաջատար» կը հանդիսանայ Հանրային հեռատեսիլի «Հ1» ալիքը ու անոր «Հայլուր» լուրերու հաղորդումը, որ այնպիսի վարդազոյն կը ներկայացնէ երկրի վիճակը, որ ժողովուրդի մօտ տարածուած է հետեւեալ քաղաքական կատակը.

Հայ ծերունի մը կամուրջէն վար ցատկելով կը պատրաստուի անձնասպան ըլլալ ու այդ պահուն իրեն կը մօտենայ երիտասարդ մը ու հարց տալով կ'ըսէ՝ «Հայրիկ ի՞նչու կ'ուզես անձնասպան ըլլալ»:

«Որովհետեւ կ'ուզեմ Հայաստանի մէջ ապրիլ», - կը պատասխանէ ծերունին:

«Բայց դուն Հայաստանի մէջ կ'ապրիս» կ'ըսէ երիտասարդը:

«Ո՛չ, ես կ'ուզեմ ապրիլ «Հայլուրի» Հայաստանին մէջ», կ'ըլլայ ծերունիին հաստատակամ պատասխանը:

Հայաստանի ներկայիս պարզած քաղաքական, տնտեսական ու ընկերային իսկական պատկերը, ոչ մէկ կապ ունի «Հ1»-ով եւ այլ ալիքներով ներկայացուածին հետ: Անխտիր բոլոր ալիքները իրենց լուրերու հաղորդումները կը սկսին նոյն ձեւով. Հանրապետութեան նախագահի այցելութիւններ, հանդիպումներ եւ ելոյթներ, ապա անցնելու համար վարչապետի հանդիպումներուն ու ելոյթներուն: Մի քանի «լաւ» լուրեր տալէ ետք, կը սկսին հաղորդել տնտեսական տագնապներու, ցոյցերու ու ժողովրդային ընդվզումներու մասին լուրեր՝ աշխարհի տարբեր կողմերէն, ի բացառեալ անշուշտ Հայաստանէն, ուր, անոնց համաձայն, ոչ ընդդիմութիւն, ոչ բողոք, ոչ ալ տնտեսական տագնապ գոյութիւն ունի:

Ճիշդ է որ, Հայաստանի մէջ լոյս կը տեսնեն բազմաթիւ ընդդիմադիր թերթեր ու կը գործեն ինթերնետային կայքէջեր, սակայն երկրի տնտեսական վիճակը այնպիսին է, որ թերթերու տպաքանակը փոքր է եւ անհասանելի ժողովուրդի մեծ մասին: Նոյն է կացութիւնը ինթերնետային կայքէջերու պարագային, ուր հազիւ տուններու 20 տոկոսը կապուած է ինթերնետին ու կայքէջերու այցելուներու բաւական մեծ տոկոսը կը կազմեն փիւռքահայերը, որոնք շատ յաճախ աւելի լաւ տեղեկացուած են Հայաստանի ներքին իրադարձութիւններու մասին, քան հոն ապրողները:

Այս սահմանափակումներու կողքին յաճախակի են լրագրողներու վրայ կատարուող յարձակումները ու զանոնք ծեծի ենթարկելու դէպքերը, որոնց հեղինակները միշտ ալ կը մնան չբացայայտուած, իրաւապահ մարմիններու մեղսակցութեան պատճառաւ:

«Ա1+»-ի եթերագրկումով սկսաւ Հայաստանի միջազգային վարկի անկումը ու ժողովրդավարութեան ետ քայլը, հասնելու համար 2008 թուականի Մարտ 1-ին, երբ բռնապետութիւնը ցոյց տուաւ իր իսկական դիմագիծը՝ բանակը հանելով խաղաղ ցուցարարներու դէմ, սպաննելով տասը անմեղներ, բանտերը լեցնելով քաղաքական բանտարկեալներով ու արտակարգ դրութեան պայմաններ հաստատելով, առկախուեցաւ թերթերու հրապարակումը:

Հակառակ եւրոպական կառույցներու կողմէ Հայաստանի իշխանութիւններուն ներկայացուած բազմաթիւ պահանջներուն եւ եւրոպական դատարանէն ներս «Ա1+»-ի արձանագրած յաղթանակին, այդ ալիքը կը մնայ փակուած: Յուլիսին նախատեսուած է նոր մրցոյթ, որու ընթացքին «Ա1+»-ին դարձեալ արտօնութիւն տալու հարցը պիտի դրուի օրակարգի վրայ: Այդ մրցոյթով պայմանաւորուած է Սերժ Սարգսեանի իշխանութեան տարանջատումը իր նախորդէն:

Գործող իշխանութիւնները կամ քաջութիւնը պիտի ունենան անկախ այդ ալիքը վերադարձնելու եթեր եւ կամ պիտի շարունակեն զանգուածային լրատուամիջոցները ամբողջական հսկողութեան տակ պահելու իրենց երկչոտ քաղաքականութիւնը, Հայաստանը պահելով ոչ ազատ երկիրներու շարքին:

ՔԱՐԵՐԸ ՆԵՏԵԼՈՒ ԵՒ ՔԱՐԵՐԸ ՀԱՒԱՔԵԼՈՒ ՀԱՄԱԴՐՈՒԱԾ ԺԱՄԱՆԱԿԸ

ՀԱՅԿ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Նախաձեռնողական արտաքին քաղաքականութիւնը կիսով ին կասեցնելով, գործնականում գրօ արդիւնքով Հայաստանի քաղաքական դաշտն աստիճանաբար վերադառնում է... Հայաստան: Անվիճելի է, որ ներքին ու արտաքին քաղաքականութիւնն անհնար է խստորոշ սահմանազատել եւ՝ նպատակների, եւ՝ խնդիրների, եւ՝ միջոցների, եւ՝ նոյնիսկ տարածքի տեսակէտից, իսկ իրականացնողները ցաւի չափ ծանօթ նոյն դէմքերն են, այնպէս որ՝ համարեա ոչ մի տարբերութիւն:

Բայց «վերադարձը» Հայաստան բոլորովին էլ վարդի ու յասմիկի թերթիկներով պատուած ճանապարհ չի ենթադրում, նոյնիսկ ապիտակ ձի չկայ: Կան չլուծուած ու երկու տարի բարեյաջող շրջանցուած, ուրեմն եւ՝ խորացած խնդիրներ: Բոլոր բնագաւառներում: Եւ ինչպէս միշտ՝ Հայաստանում, հենց իշխանութեան ներսում: Ընդդիմութեան մասին արդէն նոյնիսկ պատշաճ չէ խօսել, որովհետեւ Հայաստանում իշխանութիւնն ու ընդդիմութիւնը համարեա միշտ թշնամական յարաբերութիւնների մէջ են, իսկ պատերազմում՝ ոնց պատերազմում... Եւ, այնուամենայնիւ, հայթուրքական յարաբերութիւնների կայացման այս չկայացած պատմութիւնը շատ կարեւոր էր Հայաստանի քաղաքական դաշտի համար: 2009-ի Ապրիլի 23-ին ի յայտ եկած նախաստորագրուած, Հոկտեմբերի 10-ին Յիւրիխում ստորագրուած ու 2010-ի Ապրիլի 22-ին Երեւանում միակողմանի կասեցուած արձանագրութիւնները տեւական ժամանակ կախարդական այն հայելին էին, որ արտացոլում էին ուժերի յարաբերակցութիւնն աշխարհում, գերտէրութիւնների փոխյարաբերութիւնները, տարածաշրջանի հեռանկարները, եւ, հարկաւ, Հայաստանի երէկը, այսօրն ու հնարաւոր վաղը: Պարբերական մամուլի ու հեռուստատեսիլի մշտական գործող անձինք էին, համարեա բոլորիս տան անդամները թուրքիայի նախագահը, վարչապետը, արտգործնախարարը, ազգային հաւաքականի ֆուտբոլիստները, ԱՄՆ ու ՌԴ նախագահները, Եւրամիութեան տարատեսակ պաշտօնեաները եւ Նիկոլայ Սարկոզին, որ ամէն առիթով՝ շառիթով հարկադրուած էր լինում իր խօսքն ասել իրադարձութիւնների գարագանջ մասին:

Այսինքն՝ երկիրը, որ պտուղում էր իր առանցքի շուրջը մի քիչ արագ-մի քիչ դանդաղ, հիմնականում համարեա միշտ նոյն արագութեամբ, շատ յստակ ու շատ բացորոշ ամբողջ մի տարի լինում էր, որ իր կարեւոր կէտերից մէկը Հայաստանն է: Եթէ ամփոփենք մեր արտաքին քաղաքական ձեռքբերումները, պիտի արձանագրենք, որ անցկացրինք մէկամեայ աննախադէպ PR ակցիա, իսկ ցանկացած PR, ինչպէս յայտնի է, ունի եւ՝ դրական, եւ՝ բացասական կողմեր ու հետեւանքներ:

Գուցէ եւ ճիշդ է, որ ճշմարտութիւնը յարաբերական է կամ ճանաչուած է համեմատութեան մէջ: Եթէ յարաբերական է, ապա նոյն ճշմարտութիւնը հայթուրքական սահմանի՝ չբացուած սահմանի, տարբեր կողմերում տարբեր ըն-

թերցումներ ունեցաւ: Այն, ինչ մենք անուանեցինք նախապայման, նրանք համարեցին նախադրեալ, բայց, ի վերջոյ, պայմանական են բոլոր անուանումները, որովհետեւ խաչմերուկում հասկացանք, որ խաչմերուկ չկայ՝ իւրաքանչիւրս մեր ուղին ենք նախընտրել: Եթէ ճանաչուած է համեմատութեան մէջ, ապա ժամանակն իր ճշգրիտ հաշուեկշիւը կը տայ, իսկ հիմա ակնյայտ է, որ իւրաքանչիւրը ստացաւ այն, ինչ որոնում էր: Ուեւէ մէկը հաւատոյցում է, որ քաղաքականութիւնը միշտ է բարձրաձայնում իր բուն նպատակները ու միշտ է արձանագրում իր բուն արդիւնքները: Քաղաքականութիւնը հնարաւորի արուեստն է՝ հաւաստում էին մեր նախնիները, իսկ մենք մեր ժամանակի փորձով համոզուած ենք, որ քաղաքականութիւնն անհնարը հնարաւոր դարձնելու մասնագիտական պատուախնդրութիւնն է:

Այս ամէնի եւ շատ այլ իրողութիւնների հանրագումարում մենք ունենք անհասկանալի մի դրութիւն, որ հարթութիւնների բաժանելիս տալիս է այս պատկերը.

1. Առանցքային նախարարները պնդում են, որ ֆինանսատնտեսական ճգնաժամը Հայաստանում յաղթահարուած է, վիճակագիրները տարեկան զարգացումն անհասկանալի արագութեամբ, միջազգային ֆինանսական կառույցները վարկեր են տալիս, որ ԱՊՀ-ում ամենախոր տնտեսական անկում ունեցող երկիրը դեֆոլտի չհասնի: Իշխանու-

Շաբ.ք էջ 20

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԶՆՁԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամբիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ՝
ՏՕԲԹ. ԱՐՇԱԿ ԳԱԶՆԱԾԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ
ԳԱՐԻԷԼ ՍՈԼՈՅԵԱՆ
ՍԱՅԱԿ ԹՈՒԹԾԵԱՆ
ՅԱՐՈՒԹ ՏԵՐ ԴԱԻԹԵԱՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
ԼԵՆԱ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
Ֆեռ. (626) 797-7680
Ֆաքս. (626) 797- 6863
E:Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social
Democratic Hunchakian Party
of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, Canada \$60 (Second
Class), \$75.00 (Air Mail)
Overseas \$85.00 (2nd Class Mail),
\$125.00 (Air Mail).
All payments must be made in
US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.

Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՄԱՐԻ ԵՆՎԱՆՈՎԻՉ.

«ԴՐԱԿԱՆ Է ԱՅՆ, ՈՐ ԱՅՍ ՏԱՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԹՈՒՐՔԻԱՅՈՒՄ ՆՇՈՒԵՑ ԱՊՐԻԼԻ 24-Ը»

Հայաստանում Միացեալ Նահանգների դեսպանի համոզմամբ, հայ-թուրքական արձանագրութիւնների վաւերացման գործընթացի կասեցման մասին ուղերձով նախագահ Սերժ Սարգսեանը պարզ դարձրեց, որ Հայաստանը չի դադարեցնում թուրքիայի հետ մերձեցման գործընթացը, այլ սպասում է այն ժամանակին, երբ թուրքիան աւելի պատրաստ կը լինի դրան:

Միացեալ Նահանգներու դեսպան Մարի Ենվանովիչ

Մայիս 4-ին «Ազատութիւն» ռադիոկայանին տուած հարցազրոյցում Հայաստանում Միացեալ Նահանգների դեսպան Մարի Ենվանովիչը ողջունեց նախագահ Սարգսեանի որոշումը՝ կենդանի պահել գործընթացը:

«Մենք կարծում ենք, որ այդպիսով կողմերը հնարաւորութիւն են ստանում աշխատել խաղաղութեան, կայունութեան եւ հաշտեցման տեսլականի ուղղութեամբ: Միացեալ Նահանգները շարունակում է աջակցել երկու երկրների շարաբերութիւնների բարելամանը, ինչպէս նաեւ շարունակում է կողմերին յորդորել՝ անել հնարաւորը կարգաւորման պատուհանը բաց պահելու համար», - մանրամասնեց ԱՄՆ-ի դեսպանը:

Անդրադառնալով 2008 թուականի յետընտրական զարգացումներին եւ մարտիմէկեան իրադարձութիւններին՝ Մարի Ենվանովիչը վերահաստատեց, որ Միացեալ Նահանգները շարունակում է ուշադրութեամբ հետեւել Հայաստանում ընթացող ժողովրդավարական գործընթացներին: Ըստ դեսպանի, այդ հարցը վաշիկգտողում ունեցած հանդիպման ժամանակ քննարկել են նաեւ նախագահներ Օբաման եւ Սարգսեանը:

«Կարող եմ վստահեցնել, որ Հայաստանում ժողովրդավարութեան հետ կապուած խնդիրները

շատ կարեւոր են մեզ համար, եւ մենք մեր մտահոգութիւնները բաւական համակողմանիօրէն արտայայտել ենք [Պետդեպարտամենտի] մարդու իրաւունքների մասին գեկոյցում», - յիշեցրեց դեսպանը: Ենվանովիչը. - «Բոլորիս համար շատ կարեւոր է, որ մենք այս վիճակի բարելաման համար փորձենք համապատասխան միջավայր ստեղծել»:

Ըստ նրա, անցած երկու տարիների ընթացքում Հայաստանի իշխանութիւնները կատարել են դրական քայլեր, օրինակ՝ համայնքային յատարարումը, ինչն ամերիկեան կողմը ողջունում է:

«Այդ ուղղութեամբ աշխատանքը, սակայն, պէտք է շարունակուի, որպէսզի ապահովուի իւրաքանչիւր անհատի ազատ եւ արժանապատիւ ապրելու իրաւունքը», - յաւելեց դեսպանը՝ նշելով, որ Միացեալ Նահանգներին շարունակում է մտահոգել մարտիմէկեան իրադարձութիւնների հետեւանքով դեռեւս ազատագրկման վայրերում գտնուող մարդկանց հարցը:

ՍԱՐԳԻՍ ԶԱՑՊԱՆԵԱՆԸ ԶԻԲԱՆԴԱՆՈՑՈՒՄ Է

Ֆրանսահայ ազատամարտիկ Սարգիս Հացպանեանը դեռ շարունակում է մնալ «Դատապարտեալների հիւանդանոց» ՔՀԿ-ում: Նա հիւանդանոց էր տեղափոխուել մօտ մէկ ամիս առաջ:

Ֆրանսահայ ազատամարտիկ Սարգիս Հացպանեան

Ինչպէս «Ա1+»-ի հետ զրոյցում նշեց Սարգիս Հացպանեանի կինը՝ Յասմիկ Պօղոսեանը, ազատամարտիկը աղետամոքսային տրակտի հետ կապուած խնդիրներ միշտ էլ ունեցել է: Սակայն բանտային պայմաններում հիւանդութիւնն աւելի է սրացել: Հացպանեանը սկսել է բողբոջել նաեւ երկկամներէից, լյարդից, լեղապարկից: «Հասաւ այն պահը, երբ ոչինչ չէր կարողանում ուտել, անընդհատ փսխում էր», - ասաց տիկին Յասմիկը:

«Դատապարտեալների հիւանդանոց» ՔՀԿ-ում Սարգիս Հացպանեանին այցելել են նրա Ֆրանսախալից ժամանած փաստաբանները: Վերջիններս արդէն բողբոջ են ներկայացրել Եւրադատարան՝ 2 կէտով՝ առաջինը՝ Քրէական օրէնսդրքի 333 յօդուածի երկրորդ մասով (սուտ մատնութիւն), իսկ երկրորդը՝ ինչու համայնքումը չի տարածուել նրա վրայ: Ընդ որում՝

այն դէպքում, երբ ազատամարտիկ լինելու վերաբերեալ փաստաթուղթը գոյութիւն ունէր:

Յիշեցնենք, Սարգիս Հացպանեանը 2009 թուականի Ապրիլի 9-ին սուտ մատնութեան մեղադրանքով դատապարտուել էր 3,5 տարուայ ազատագրկման՝ Երեւանի կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական դատարանների ընդհանուր իրաւասութեան դատարանի կողմից: Վերջինս 2008 թուականի Նոյեմբերի 3-ին հարցազրոյց էր տուել «Հայկական ժամանակ» օրաթերթին, որտեղ ասել էր, թէ Սերժ Սարգսեանի դէմ մահափորձ էր կազմակերպուելու:

ՔՈՉԱՐԵԱՆԸ ԻՆՔՆԱՅԱՍՏԱՏԻՈՒՄ Է ՍՊԱՆԵԼՈ՞Վ

«Յանուն կայուն մարդկային զարգացման ասոցիացիայի» նախագահ, Հանրային խորհրդի անդամ Կարինէ Դանիէլեանը բացասական է վերաբերում Ռոբերդ Քոչարեանի՝ առիւծաորսից յետոյ արուած լուսանկարներին:

«Ա1+»-ի հետ զրոյցում նա յիշեց, որ տարիներ առաջ էր Ռոբերդ Քոչարեանը կոմի հանրապետութիւնում ուղղաթիւով որս է արել, տեղի բնապահայանները մեծ աղմուկ էին բարձրացրել: «Եթէ առ այսօր տղամարդը իրեն ուժեղ է զգում, եթէ կարողանում է ուղղաթիւից որս անել եւ յատկապէս թագաւորական որս գաղափարը մինչեւ հիմա պտտում է մարդկանց ուղեղներում, ի՞նչ ենք ուզում: Մի քիչ իրեն բարձր է զգում, պէտք է ինքնահաստատուի կենդանուն սպանելուց, մենք հին նախնադարեան մարդկանց մտածե-

լակերպի հետ գործ ունենք: 21-րդ դարում այդ մտածելակերպը չկայ, ամօթ է, որ պէտք է մեզանում ամրապնդուի: Վերեւում պէտք է քաղաքական կամքը լինի, որ ամօթ է, ոչ թէ թագաւորական էլիտարութեան նշան համարեն», - ասաց նա: Ռոբերդ Քոչարեանի՝ որսորդական նկարները տեղադրուած էին <http://tanzaniabiggame.com/> կայքում: Սակայն հայկական մամուլում դրանց մասին հրապարակումներից յետոյ նկարները հանուեցին այդ կայքից:

ՈՍՏԻԿԱՆԱՊԵՏԸ ՆԵՐՈՂՈՒԹԻՒՆ Է ԽՆԴՐՈՒՄ

ՀՀ Ոստիկանութեան պետ Ալիկ Սարգսեանը ներողութիւն է խնդրել բոլոր այն մարդկանցից, որոնց իր յայտարարութեամբ ապատեղեկատուութիւն է տուել՝ պնդելով, կայ Չարենցաւանի ոստիկանութիւնում մահացած վահան իսլաֆեանին ոչ ոք ծեծի չի ենթարկել:

ՀՀ Ոստիկանապետ Ալիկ Սարգսեան

Ոստիկանապետի վերոյիշեալ պնդումներից յետոյ Յատուկ քննչական ծառայութիւնը ձեռք բերուած ապացոյցներով պարզել է, որ 24-ամեայ երիտասարդը բռնութիւնների է ենթարկուել Չարենցաւանի ոստիկանութեան քրէական հետախուզութեան բաժանմունքի պետի կողմից, որն արդէն կալանաւորուած է:

Ոստիկանապետի մամուլի քարտուղար, ոստիկանութեան գնդապետ Սայաթ Շիրինեանը «Ազատութիւն» ռադիոկայանին փոխանցել է, որ Ալիկ Սարգսեանը, պարզաբանելով իր այդ յայտարարութիւնը, մասնաւորապէս, ասել է, որ իրեն կոտաչքի մարզի ոստիկանութեան աշխատակիցները զեկուցել են, որ Չարենցաւանի ոստիկանութիւնում ինքնասպանութիւն է տեղի ունեցել: Սարգսեանը հարցրել է, հնարաւոր է, որ անձի նկատմամբ բռնութիւն է կիրաւուել, եւ նրան զեկուցել են, նման բան չկայ:

«ԱՐՏԳՈՐԾՆԱԽԱՐԱՐԻ ՇՐՈՒՄԱՐԱԿԱՆԻ ՊԱՐԱՆՁՆ ԱՆԸՆԴՈՒՆԵԼԻ Է»

Ազգային ժողովի նախկին փոխիսուսակ, ՀԱԿ անդամ Կարապետ Ռուբինեանն մամուլի ասուլիսում, անդրադառնալով Դաշնակցութեան կողմից ՀՀ արտգործնախարարի հրաժարականը պահանջելու խնդրին, յայտարարեց, որ իր համար ՀՅԴ-ի այդ պահանջը հասկանալի, բայց անընդունելի է:

«Արտգործնախարարի շրուիւմարականի Պարանջն Անընդունելի է»

Ռուբինեանի մեկնաբանութեամբ, արտգործնախարարի հրաժարականի ՀՅԴ-ի պահանջն իր համար անընդունելի է այն իմաստով, որ Հայաստանի Սահմանադրութեամբ ամրագրուած է, որ երկրի արտաքին քաղաքականութիւնն իրականացուած է ՀՀ նախագահի որոշմամբ: Իր հերթին, Հանրապետական կուսակցութեան պատգամաւոր Ռաֆիկ Պետրոսեանն ասաց, որ արտգործնախարարի հրաժարականի ՀՅԴ-ի պահանջն անօրինական է:

ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐԻ ԹԻՒՆ ԱՃԵԼ Է

Այս տարուայ առաջին եռամսեակում Հայաստանի տնտեսապէս ակտիվ բնակչութեան թիւը կազմել է 1 մլն 151.6 հազ., որոնցից զբաղուածների թիւը՝ 1 մլն 073.4 հազար: Ինչպէս տեղեկացնում է ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայութիւնը, պաշտօնապէս զբաղուած գործազուրկների թիւն այս տարուայ առաջին եռամսեակում կազմել է 84.3 հազար՝ 2009թ. 76.1 հազար փոխարէն:

Գործազուրկների թիւն Աճել է

ԼՈՒՐԵՐ

ԴԱՎՈՒԹՕՂԼՈՒ. «ՀԱՅ-ԹՈՒՐԹԱԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՉԵՆ ՄԱՐԱՑԵԼ, ԵՒ ԹՈՅԼ ԷԼ ՉԵՆՔ ՏԱՅ, ՈՐ ՄԱՐԱՆԱՆ»

Թուրքիայի արտգործնախարար Ահմեդ Դավութօղլուն Անգլիայում թուրք մտաւորականների հետ հանդիպման ժամանակ եւ ինքնաթիռով Անքարա վերադառնալիս խօսել է հիմնականում Հայաստանի հետ յարաբերութիւնների կարգաւորման շուրջ՝ յայտարարելով, որ ամիսներ եւ նոյնիսկ շաբաթներ անց այդ խնդրում համաձայնութիւն է լինելու: Այս մասին իր հրատարակման մէջ տեղեկացնում է թուրքական Milliyet-ի թղթակից Ջան Դիւնդարը: Նա մասնաւորապէս գրում է.

Թուրքիայի արտգործնախարար Ահմեդ Դավութօղլու

«Դավութօղլուն Օքսֆորդի համալսարանում Թուրքիայի արտաքին քաղաքականութեան վերաբերեալ կոնֆերանսին մասնակցելու ընթացքում նախաձառել է թուրք յայտնի պրոֆեսորներ՝ Բասքըն Օրանի, Շահին Ալիֆայի, Ջենքիգ Աքթայի եւ այլոց հետ: Դավութօղլուն նախաձառելի ընթացքում հիմնականում խօսել է Հայաստանի հետ յարաբերութիւնների կարգաւորման խնդրի շուրջ: Նա ուշադիր լսել է մտաւորականների առաջարկները՝ որոշ պոլիտիկոսների անունները փոխելու, հայ-թուրքական սահմանին համատեղ մի յուշարձան տեղադրելու, ատելութեան լեզուն օգտագործողների նկատմամբ միջոցներ ձեռք առնելու եւ Հայաստանի հետ յարաբերութիւնների կարգաւորման ընթացքում Պաքուի վրայ չհիմնարկնանալու վերաբերեալ:

Անքարան ուշադրութիւն չդարձրեց Երեւանի կողմից արձանագրութիւնների ստեղծմանը եւ այնպէս է վերաբերում կարծես նման բան չի եղել»:

Այնուհետ Milliyet-ի թղթակիցը գրում է. «Ինքնաթիռում Դավութօղլուն մեզ հետ զրոյցում նշեց, որ արձանագրութիւնները չեն մահացել եւ իրենք թոյլ էլ չեն տայ, որ մահանան: «Եթէ ուշադրութիւն էք դարձրել, ոչ ոք չի ասել, որ արձանագրութիւնները ետ ենք կանչում: Երբ անիւր սկսկեց շարժուել, ետ պտտելը շատ դժուար է: Այս իրա-»

դարձութիւնը արդէն ետ չի շրջուի», - նշել է Դավութօղլուն:

«Սակայն յայտնի է, որ խօսք չի կարող լինել առանց Բաքուին հաշուի առնելու Հայաստանի հետ յարաբերութիւն սկսելու մասին», շարունակում է Milliyet-ի թղթակիցը: Դավութօղլուն՝ նշելով, որ մասնակի «վերանորոգումը» գործին օգուտ չի տայ, ասել է. «Եթէ Ղարաբաղում գինուած հակամարտութիւն սկսուի, բացուելիք սահմանները կրկին կարող են փակուել»:

«Դեռեւս շարունակում են դիւանագիտական բանակցութիւնները՝ Հայաստանի կողմից «բռնագաւթուած» որոշ շրջաններից զինուժի ետ քաշման վերաբերեալ: Եթէ Հայաստանը ետ քաշուի մի քանի շրջանից, թուրք հասարակութեան մէջ հոգեբանական արգելքը կը յաղթահարուի եւ սահմանները կարող են բացուել: Դրանից կ'օգտուի թէ՛ Երեւանը, թէ՛ Պաքուն, թէ՛ Անքարան», եզրակացնում է Ջան Դիւնդարը:

«Դավութօղլուն, անդրադառնալով արձանագրութիւններին, նշել է. «Այժմ մենք գտնուում ենք լուծութեան շրջանում: Շուտով մեր առաջարկութիւնները՝ առանց արձանագրութիւններին վնաս տալու, համաձայնութեան կը հասնեն: Ոչ շատ ուշ: Ամիսների, կամ նոյնիսկ շաբաթների ընթացքում»- իր հրատարակման մէջ Թուրքիայի ԱԳ նախարարին է մէջբերում Milliyet-ի թղթակիցը:

«ՀԱՅԸ ԹՈՒՐԹԻ ԲԱՐԵԿԱՍԸ ԵՐԲԵՔ ՉԻ ԴԱՌՆԱՅ»

«Tert.am»: Հայաստանի եւ Սփիւռքի հայերը Թուրքիայի բարեկամը չեն եւ հաւանաբար երբեք էլ չեն դառնայ: Այս մասին է գրում թուրքական Milliyet օրաթերթի յօդուածագիր Դոդան Հեփերը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՁԵՒԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՒ ՆՈՐ ՇԱՐԺՈՒՄ

Մարտնախուած էջ 1-էն ներքին իրավիճակն է, ինչպէս նաեւ երկրի արտաքին քաղաքական օրակարգին վրայ եղած խնդիրները: «Մեզ խստագոյնս յուզում է երկրի ներքին իրավիճակը, ինչպէս նաեւ արտաքին ճակատում տեղի ունեցող մարտահրաշքները, որոնք վերածուում են սպառնալիքների», - յայտարարեց Վարդան Խաչատրեան:

յօդուածագիրը՝ աւելացնելով, որ եթէ հայերը թուրքերի պէս մոռացութեան մատնեն անցեալը եւ «նոր ու սպիտակ էջ բացեն», սահմանները կը բացուեն:

«Սակայն ենթադրենք, որ Թուրքիան, ինչպէս պահանջում են մեր որոշ մտաւորականները, ներդրութիւն խնդրեց: Միթէ դրանից յետոյ յայտ չեն գալու տարածքային կամ փոխհատուցման պահանջներ: Միթէ նրանք այդ ամէնը չեն ամրագրել իրենց Սահմանադրութեան մէջ: Եթէ այդպէս է, սահմանը թող չբացուի, իսկ Երեւանին էլ եկէք մոռանանք: Եկէք ենթադրենք, թէ նրանք չկան: Ներկայ պահին դա ամենալաւ տարբերակն է», - գրում է Դոդան Հեփերը:

Ժողովրդահայրենասիրական ուժերի շարժումը նաեւ հրատարակեց յայտարարութիւն. «Ժողովրդահայրենասիրական ուժերի շարժումը՝ որպէս հաւաքական ուժ, իր առաքելութիւնը տեսնում է հասարակական վերածուում են սպառնալիքների», - յայտարարեց Վարդան Խաչատրեան:

ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆԸ ՀԱՆԴԻՊԵԼ Է ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ

Սերժ Սարգսեան Զինաստանի նախագահ Եու Չինթայի հետ

Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեանը Զինաստան կատարած այցի շրջանակում Մայիս 3-ին հանդիպել է այդ երկրի նախագահ Եու Չինթայի հետ:

Թեան, գիտութեան եւ տեխնիկայի, պաշտպանութեան, մշակույթի եւ կրթութեան բնագաւառներում բազմաթիւ համատեղ նախագծեր իրականացուել են մեծ յաջողութեամբ: Սերժ Սարգսեանն ու Եու Չինթան հայ-չինական համագործակցութեան մինչեւ այժմ կուտակած մեծ փորձը լաւ հիմք են համարել՝ որակական նոր աստիճանի բարձրացնելու երկկողմ յարաբերութիւնները:

ՎՃՈՒԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԸ ՄԵՐԺԵԼ Է ՓԱՇԻՆԵԱՆԻ ԳՈՐԾՈՎ ԲՈՂՈՔՆԵՐԸ

Վճուաբեկ դատարանը մերժել է 2008 թուականի Մարտի 1-2-ի իրադարձութիւնների առնչութեամբ ազատագրկման դատապարտուած «Հայկական ժամանակ» օրաթերթի գլխաւոր խմբագիր Նիկոլ Փաշինեանի գործով պաշտպանների եւ մեղադրող կողմի բողոքները վերաքննիչ դատարանի Մարտի 9-ի որոշման դէմ:

Նախագահները քննարկել են Հայաստան - իրան երկաթուղու կառուցմանը Զինաստանի մասնակցութեան հարցերը: Կողմերն ընդգծել են, որ Զինաստանի Շանսի նահանգում հայ - չինական «Շանսի-Նախրիտ» համատեղ ձեռնարկութեան գործարկումը երկկողմ կապերի զարգացման կարեւոր վկայութիւն է:

Վճուաբեկ դատարանը յիշեալ որոշմամբ անփոփոխ էր թողել առաջին ատենախի դատարանի Յունուարի 19-ի վճիռը, որով Փաշինեանը դատապարտուել էր 7 տարուայ ազատագրկման, սակայն որոշել էր կիրառել համաներում եւ կիսով չափ կրճատել պատժի չկրած մասը:

«Վճուաբեկ դատարանը գրեթէ արտագրել է վերաքննիչ դատարանի պատճառաբանութիւնները, որոնք ակնյայտ անհիմն էին, եւ փորձ է արել ուղղակի հեռանալ իրական պատասխան տալուց մեր բողոքի փաստարկներին», - «Ազատութիւն» ռադիոկայանին ասաց Սահակեանը՝ յաւելելով, որ իրենք պատրաստուում են դիմել Մարդու իրաւունքների եւրոպական դատարան. - «Մենք արդէն նախնական նամակ ենք ուղարկել Եւրոպական դատարան, եւ այժմ էլ պատրաստուում են հիմնական գանգատ ներկայացնել»:

Պաշտպանները վճուաբեկ բողոքում նշել էին, որ վերաքննիչ դատարանն այս որոշումը կայացրել է Մարդու իրաւունքների եւ հիմնարար ազատութիւնների պաշտպանութեան մասին կոնվենցիայի, Սահմանադրութեան եւ Քրէական դատաւարութեան օրէնագրքով սահմանուած նորմերի խախտմամբ: Պաշտպանները պնդում են, որ վերաքննիչ դատարանի որոշումը հիմնարկացմանը խոչընդոտող արատաւոր երեւոյթների դէմ պայքարով, հասարակութեան ներուժի համախմբմամբ երկիրը զարգացման ախօսին վերադարձնելու մէջ»:

Ղաշտպանները վճուաբեկ բողոքում նշել էին, որ վերաքննիչ դատարանն այս որոշումը կայացրել է Մարդու իրաւունքների եւ հիմնարար ազատութիւնների պաշտպանութեան մասին կոնվենցիայի, Սահմանադրութեան եւ Քրէական դատաւարութեան օրէնագրքով սահմանուած նորմերի խախտմամբ: Պաշտպանները պնդում են, որ վերաքննիչ դատարանի որոշումը հիմնարկացմանը խոչընդոտող արատաւոր երեւոյթների դէմ պայքարով, հասարակութեան ներուժի համախմբմամբ երկիրը զարգացման ախօսին վերադարձնելու մէջ»:

Ան հարցերուն թէ ինչպիսի

ԱՂՁԱՅԻՆ

ՊԱՔՈՒՆ ՄԵՐ ԶԱՅՐԵՆԻՔԸ ՉԷ

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ԹԱՐՈՒԹԻՒՆՅԱՆ

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի կողմից Պաքու մեկնելը եւ այնտեղ համաշխարհային հոգեւոր կառույցների գազաթնամոտոսի աշխատանքներին մասնակցելը հայութեան կողմից ընկալուած ոչ միարժէքորէն: Դրա ծանրակշիռ ապացոյցներից մէկն է թերեւս այն հանգամանքը, որ հայրենի ՁԼՄ-ների կողմից այդ այցը լուսաբանուած չափազանց գուսայ: Ամէն ինչ սահմանափակուած սոսկ մի քանի «չոր» տեղեկատուական բնոյթի փաստերի ներկայացմամբ: Մինչդեռ արձագանքը իրօք որ միարժէք չէր: Այլ կերպ չէր էլ կարող լինել, քանզի այդ այցը աւելի շատ առիթ հանդիսացաւ, քան կայ պատճառ՝ իրականում չափազանց մի նորք եւ միաժամանակ չափազանց կարեւոր մի հարցի անդրադառնալու համար:

Նախ նշենք, որ ինչպիսի «կայգոք» եւ «քաղաքականութիւնից հեռու» գոյնեղով ու պատկերներով էլ ոմանք տքնեն ներկայացնել այդ այցը, միեւնոյն է, նրա բուն նպատակի եւ էութեան «քաղաքական ակնաչնները» ցցուած են բաւական բարձր եւ երեւում են պարզորոշ: Այդ առումով նշենք մէկ այլ իրողութիւն եւս, որ շահագրգիռ կողմերը ինչքան էլ տքնեն համոզել (արդէն քանի հազարամեակ), կայ կրօնն ու կրօնաւորները, առհասարակ, «հեռու են քաղաքականութիւնից եւ անկախ», միեւնոյն է, համոզուող՝ այն էլ այսօր, չի լինի: Այս պարագայում նոյնպէս «այլերպ չի էլ կարող լինել», քանզի, իրօք, ինչպէս կարող են քաղաքականութիւնից հեռու լինել կառույցներ եւ անձինք, որոնք ունեն իրական, անմիջական ազդեցութիւն հսկայական մարդկային գանգուածների վրայ:

Գարեգին Բ. կաթողիկոսի այցը հասարակութեան մէջ առաջ բերեց, նախ, կարելի է ասել, «տակտիկական» բնոյթի երկու հարց.

Ա) Իմաստ ունէ՞ր արդեօք, որ հայոց հովուապետն այսօր ոտք դնէր Պաքու, եւ Ազրբեջանի հող, առհասարակ: Հիւրընկալուէր այն հոգեւոր առաջնորդի հարկի տակ, որը հրապարակաւ յայտարարում է իր խորին համոզմունքը, «Կեղծաւորութիւնն ու դաւաճանութիւնը հայրենի արեան մէջ են», եւ որը, բնականաբար, ըստ այդ կարծիքի էլ ցուցաբերել է համապատասխան վերաբերմունք իր աչքի առաջ Ազրբեջանում իրականացրած հայկական ջարդերի վերաբերեալ:

Բ) Նկատի ունենալով Ռուսիոյ Պատրիարքի դերակատարումը այդ այցի իրականացման հարցում, չկայ՞ արդեօք իրական վտանգ, որ մեր պետական-քաղաքական կառույցների նմանակով, Ռուսաստանի կողմից Հայ Առաքելական Եկեղեցուն նոյնպէս յատկացուելու է՞ արդէն իւրատեսակ «հոգեւոր ֆորպոստի» դեր՝ այս անգամ արդէն Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցու կողմից նախանշուած հունի եւ «ազատութեան աստիճանների» շրջանակներում:

Այս «առօրեական» հարցերի ի յայտ գալը անխուսափելիօրէն, ուզես կայ չուզես, անդրադառնում, պրոյեկտուում է մեր պատմութեան վրայ եւ շօշափում է արդէն մէկ այլ՝ շատ աւելի խորը եւ շատ աւելի ցաւոտ հարց. Գ) Իսկ ինչպիսին են Հայ Առաքելական Եկեղեցու ունեցած իրական տեղն ու դերը մեր պատմութեան մէջ:

Կարծիքներն ու տեսակէտները, որոնք կ'արտայայտուեն մեր կողմից, բնականաբար, չեն յաւակնում, եւ չեն էլ կարող յաւակնել լինել անհերքելի, առաւել եւս՝ ներկայացուել որպէս իմպերատիւ: Նշենք, սակայն, որ նման կարծիք ունեցողները, յամենայնդէպս, մէկ-երկուսն էլ չեն:

Ա) Ով-ով, բայց Հայոց Հովուապետը չպէտք է ոտք դնէր մի երկիր, մի քաղաք, ուր ընդամենը տարիներ առաջ անխնայ կոտորել են իր հոտի մի մասը, ուր կատարուածի վերաբերեալ մինչ օրս չի արտասանուել փաստանքի գէթ մէկ խօսք եւ որտեղ հայատեսացութիւնը պետական քաղաքականութիւն է եւ առօրեայ կենցաղ ու համագային մտածելակերպ՝ միաժամանակ: Կարելի է հասկանալ եւ «ըմբռնումով մօտենալ», երբ միջազգային տարբեր հաւաքների շրջանակներում Ազրբեջան են մեկնում մարդիկներ, պետական այրեր, հասարակական գործիչներ, լրագրողներ, բայց ոչ երբեք՝ ազգի հոգեւոր առաջնորդը: Գուցէ հոտի հետ անմիջականօրէն շփուող հոգեւոր մեր հովիւներն այդ այցի «լոյսի ներքոյ» յուշեն մեզ, կայ ինչ դրսեւորում պէտք է մենք ցուցաբերենք այսուհետեւ մի պետութեան եւ ժողովրդի նկատմամբ, որը բնավեր դարձրեց կէս միլիոնից աւել մեր հայրենակիցների-կրօնակիցների, պատերազմ սանձագերծեց մեր դէմ, իր տարածքում անհետ ոչնչացրեց հայկական ամէն ինչը, իսկ այսօր էլ շարունակում է սպառնալ՝ օգնութեան կանչելով հայահալածութեան գործում աւելի հմուտ եւ աւելի փոր-

ձառու իր աւագ եղբորը:

Օրինակ, Արդեբիլի իմամը շատ պարզորոշ ասել էր իր հոտին, որ Ղարաբաղի մզկիթներում կրկին պէտք է հնչի «Ալլահ աքբար»-ը, իսկ հայերն էլ պէտք է անհետանան Ղարաբաղից: Ի դէպ, դա հնչել էր այն բանից յետոյ, երբ Հայոց Հովուապետը Պաքուում յայտարարել էր, թէ ինքը աղօթում է այն յոյսով, որ Բաքուի այս եկեղեցին կրկին կը սկսի գործել, եւ մեր հաւատացեալները կրկին կը գան եւ կ'աղօթեն այնտեղ մեր Աստծուն: Գուցէ եւ գուգադիպութիւն է: Չգիտեմ: Բայց հայութեանը Պաքուում կրկին տեսնելու հեռանկարը, համաձայնուենք, այնքան էլ հրապուրիչ չէ: Նոյնիսկ աղօթքների «ձեւաչափով»: Իրօք, «Բաքուն մեր հայրենիքը չէ», եւ մենք այնտեղ իրօք որ գործ չունենք, եւ դրա ամենավաւապացոյցն ու թաւուն տարուայ ընթացքում այդ քաղաքում իրականացրած երեք հայկական կոտորածներն են: Ով գիտի, կարող է սրանից յետոյ Ատրպէյճանը՝ համաշխարհային հանրութեան ճնշման տակ, հրապարակի իր կողմից նախատեսուող հայկական կոտորածների «ճանապարհային քարտէզը», եւ հայութիւնը ըստ դրա կարողանայ ճիշդ կողմնորոշուել:

Իսկ գուցէ հոտի համար աւելի ընդունելի եւ աւելի ոգեւորիչ լինէր, իր Հովուապետի յոյսն ու աղօթքն հնչէին այն բանի համար, որպէսզի ոչ թէ օտար Բաքուում, այլ հայ գիւղերի կողմից ազատագրած եւ նրա այսօրուայ կանգնած վայրում կառուցուի Աստծոյ տունը, եւ Պաքուի ձեռքով տնաւէր ու տնազուրկ դարձած հայութիւնը ժողովրդի Աստծոյ այդ տաճարի շուրջ եւ աղօթի այնտեղ՝ իրեն իրակաւնում պատկանող սեփական եզերքի վերականգման ու հզօրացման համար:

Բ) Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի այցը Պաքու, Ռուսիոյ Պատրիարքի միջնորդութեամբ, կամ էլ յորդորներով, եւ Պաքուում կայացած ընդունելութիւններն ու հանդիպումները, որոշակիօրէն յիշեց-

նում են եւ նմանակուած են այն հանդիպումներին, որ կայանում էին Արմէն Սմբատեանի եւ Փոլադ Բիւլ-Բիւլ Օղլու մասնակցութեամբ՝ ռուսաստանեան ֆունկցիոններ Միխայիլ Շվիդկոյի բարձր միջնորդութեամբ, որոնց էֆեկտիւութիւնը ոչ կայ գրոյական էր (դրականի մասին խօսք չի հնչել եւ ոչ մեկի կողմից), այլ ակնյայտօրէն վնասաբեր էր հայկական կողմի համար: Այնպէս որ, ինչպիսին էլ լինեն կիրիլ Պատրիարքին չմերժելու շարժառիթները՝ անձնական համակրանքն ու մտերմութիւնը, կայ աւելի բարդ գործօններ, բայց մենք այն կարծիքին ենք, որ Հայոց Եկեղեցին, որն ի տարբերութիւն Հայոց պետականութեան, իր հիմնադրման օրուանից ցայսօր պահպանել է իր ինքնուրոյնութիւնը, պէտք է որ ռուսական եկեղեցու հետ իր յարաբերութիւններում հանդէս գա այնպիսի դիրքերից, որպէսզի բացառուի որեւիցէ «ֆորպոստացում»:

Գ) Այս հարցի առնչութեամբ արձանագրենք միայն, որ մեզանում կայ մասնագէտների որոշակի մի շրջանակ, որի կարծիքն ու տեսակէտը՝ Հայ Առաքելական Եկեղեցու դերի վերաբերեալ մեր պատմութեան մէջ, տարբերում է պաշտօնապէս ընդունուածից ու մատուցողից: Մասնաւորապէս, կասկածի տակ է վերցուում այն պնդումը, թէ այդ դերը, յատկապէս պետականապահպանութեան հարցում, անցած բոլոր հարիւրամեակների ընթացքում, մեր օրերը ներառեալ, եղել է եւ է՝ բացառապէս դրական:

Եւ բնական է, որ հարցի հանդէպ հետաքրքրութիւնն աճում է ամէն անգամ, երբ մեր ժողովուրդն ու պետականութիւնը յայտնում են, մեղմ ասած, ոչ այնքան դիւրին կացութեան մէջ, եւ եկեղեցուց սպասուում են վճռական խօսք ու գործ:

Իսկ այսօրուայ մեր օրերը, շատ պարզ ասած, չափազանց հեռու են բարեւոք լինելուց: Եւ առաջին հերթին՝ հենց պետականութեան պահպանման առումով:

«ԼՐԱԳԻՐ»

«Ա1+» ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՅ ԵԹԵՐ

Շարունակուած էջ 1-էն

Եթեր վերադառնալու յոյսով:
Տարբեր գնահատականներով, Հայաստանի մէջ ինթերնետ ծառայութեան կ'օգտուին բնակչութեան մինչեւ 20 տոկոսը:
Հայաստանի մէջ արագ ինթերնետի կայ ապահովող ընկերութիւններէն «ԱրմենՏել»-ի

հասարակայնութեան հետ կապերու ծառայութեան ղեկավար Անուշ Բեղլոեան «Ազատութիւն» ռատիոկայանին յայտնած է որ, ընկերութիւնը ունի մօտաւորապէս 40 հազար «Hi-line»-ի բաժանորդ, որոց մօտաւորապէս 70 տոկոսը կարելիութիւնը ունի առանց խափանումներու դիտել «You Tube»-ի տեսահոլովակները:

Authorized Agent
Blue Shield of California
An Independent Member of the Blue Shield Association
A.B.A. INSURANCE SERVICES

SERVING SINCE 1975
BEDROS S. MARONIAN

(818) 500-9585
CA LIC. #0494056 • BMaronian@AOL.com
FAX 500-9308 ABA INSURANCE SERVICES 805 E. Broadway . Glendale, CA 91205
ԵՐԲԵՔ ՈՒՇ ԶԷ ՎԵՐԱՔՆՆԵԼՈՒ ԶԵՐ ԱՊԱՌՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ ՍՓԻՌՔԻ ԿԱԶՄԱԻՈՐՈՒՄՆ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՈՒՄԸ

Առանց անցեալի չկայ ներկայ, առանց ներկայի չկայ անցեալ:

ՊՕՂՈՍԹԻՓԻԻՆՃԱՆ Պատմական գիտաբանների դպրատուն

Գաղթաշխարհի եւ սփիւռքի հաւաքականութիւնները իրարից տարբերուում են, ոչ միայն ծագումնաբանութեամբ ու պատմական ժամանակաշրջանով, այլ նաեւ, հայ իրականութեան մէջ իրենց խաղացած դերով ու հայրենիքի հետ ունեցած յարաբերութիւնների բնոյթով: Հայ գաղութներն հիմնականում կազմակերպւողն համեմատաբար թույլ փոքրաթիւ համայնքներ են եղել, որոնք աստիճանաբար առաջացել էին առեւտրական կենտրոններում, նրանք գոյութիւն են ունեցել այն ժամանակ, երբ հայ ժողովրդի ճնշող մեծամասնութիւնը սպրտում էր պատմական Հայաստանի հողի վրայ եւ պայքարում էր յանուն ազատութեան: Ըստ ֆրանսացի պատմաբան Դոմինիկ Շրվալիէի. «1846թ. Լիբանանում Բեսրուանի շրջանում բնակուել են 250 կաթոլիկ եւ 200 առաքելական հայեր (Dominique Chevalier, la Societe du mont Liban l'epoque de la revolution industrielle en Europe, Paris, 1971, p. 252), նաեւ Ս. Վարժապետեան ասում է, որ շատ քիչ էր հայերի թիւը Լիբանանում, նրանք ցրուել էին Ձմմարի շուրջը, Ղազիրի եւ Ճիւնիյում (Ս. Վարժապետեան, Հայերը Լիբանանի մէջ, Հ.Ա. Պէյրուս, 1951, էջ 164): Թուենք այդ կարգի հայերից մի քանիսին.

Արգարիոս Աբգարեան՝ եղել է Պէյրուսի Պանք Օթոմանի գանձապահը:

Պըշարա Մեհենտեզ-Մանուկեանը՝ շինարարութեան ուսուցիչն էր հանդիսացել. այդ օրերին Պէյրուսում հնարաւոր չէ եղել մասնագիտաց անել կառավարական կամ հանրային որեւէ շէնք, որը Պըշարայի ստեղծագործ հանձարի արդիւնք չլինէր:

Ճոզէֆ Խաչօ Խաչերեանը մեծապէս աստարել է Լիբանանի ջրանցքների եւ ջրարբիացման գործերի զարգացմանը:

Հաննա Ճիպրայիէ Ղուկաս Ղուկասեանը 1800 թուականներից սկսած մեծ նպաստ էր ունեցել Լիբանանում մետաքսի արդիւնաբերութեան զարգացման: Այդ մասնագիտութեամբ նա մեծ հարստութիւն է դիզել, իր կտակով գնուել է հայ-կաթոլիկ համայնքի Ս. Եղիա եկեղեցու համար հողամաս, որի վրայ կառուցուել է յիշեալ եկեղեցին:

Նազարէթ Թիւթիւնճեանը բարձրաստիճան պաշտօն է վարել Պէյրուսի էլեկտրական ընկերութիւնում (տե՛ս D. Chevalier, op. cit. p. 217, Ս. Վարժապետեան, նշվ. աշխ. Հ.Ա. էջ 230-300):

Իսկ հայկական սփիւռքը կազմուել է, երբ թրքական կառավարութեան հայաջինջ քաղաքականութեան հետեւանքով հայերը մասսայաբար տեղահան արուեցին իրենց հայրենի օճախից ու սփռուեցին աշխարհով մէկ, նրանց մեծ մասը հաստատուեց նախկին հայ գաղութներում՝ փոխելով վերջինների բնոյթն ու էութիւնը: Հայ սփիւռքի կազմաւորումը գուցադրկայց նաեւ մայր հայրենիքում հայ պետականութեան հաստատման, սովետական կարգերի

հաստատման ընթացքին: Այդ պատմական երեւոյթը հիմնովին փոխեց արտասահմանեան հանրութեան ճակատագիրը, դերն ու նշանակութիւնը հայ ժողովուրդի պատմութեան մէջ:

1915-1921 թուականների բռնազաղթից յետոյ գրեթէ դատարկուեց պատմական Հայաստանը, այլեւ, հայ մշակութային ու քաղաքական կեանքի կենտրոնը դարձաւ նորաստեղծ հանրապետութիւնը՝ ամենայն հայոց հայրենիքը: Այդ ժամանակ հայոց գաղթաշխարհը դարձաւ Սփիւռք: Գաղթօճախ-հայրենիք կապը որակապէս փոխուեց ու վերածնուեց Հայրենիք-Սփիւռք կապը:

Այս առաջընթացով սփիւռք-ահայ գիտակցութեան մէջ նախ փոխուեց Հայրենիք հասկացողութիւնն ու հայրենասիրական արտայայտման ձեւերն ու եղանակները: Հայրենիքի վերացական գաղափարը ոչ միայն աւելի ու աւելի կոնկրետացաւ, այլեւ սկսեց ձուլուել գործով, իրական, շոշափելի մի յիշողութեան մէջ: Հայրենիքը հանդէս եկաւ որպէս մի այնպիսի գործուն իրականութիւն, որին բնորոշ են ստեղծագործական որոշումները, մեծ նուաճումները եւ նորարական գործին ելեւէջները:

Ահա, այսպէս, Սփիւռքի պատմութիւնը մի կողմից աշխարհով սփռուած հայութեան ձուլման ողբերգութիւնն է, իսկ միւս կողմից դէպի Հայրենիք վերադարձի, տոկոսութեան իր սեփական ստեղծած ուժերի ու մարդկային վեհ գաղափարների նկատմամբ հայի ունեցած անմար հաւատքի ու ապրելու վճռականութեան արտայայտութիւնը: Չնայած օտարութեան մէջ բազում դժուարութիւնների եւ խոչընդոտների առկայութեանը, սփիւռք-ահայութիւնը հաւատարիմ է հայրենի աւանդութիւններին, ամէն կերպ պահպանել մայրենի լեզուն, հաւատը, հայ դպրոցն ու մշակոյթը:

Մեկնելով վերոնշեալ իրողութիւններից, սփիւռքի կարեւորագոյն հրատապ խնդիրը դարձաւ նոր սերնդին ձուլումից փրկումը, հայապահպանումը: Այդ պատմական առաքելութիւնը իրականացնելու երաշխիքը հանդիսանում էր՝ առաջին հերթին ամրապնդել փոխադարձ յարաբերութիւնները

հայրենիքի հետ, զարգացնել հայ դպրութիւնն ու մշակոյթը, սփիւռքահայ տարբեր կենտրոնների միջեւ փոխյարաբերութիւնները առաւել ամրապնդել, բնիկ ժողովրդի հետ ապուր բարեկամութեան հաստատումը:

Այս պատուանդանի վրայ է բարձրանում նաեւ Հայրենիք-Սփիւռք յարաբերութիւնների զարգացման պատմութիւնը:

1921 թուականին մի շարք կազմակերպութիւնների միութեամբ առաջացաւ արդի Ռամկավար Ազատական կուսակցութիւնը: Այն, շարունակելով Արմենականների հայրենասիրական կողմնորոշումը, իր հիմնական խնդիրը համարեց աջակցել Սովետական Հայաստանի զարգացմանն ու առաջընթացին եւ այն դարձնել գաղութահայութեան ձուլումից ու ոչնչացումից փրկելու գրաւականը: 1942 թ. Փարիզեան ընդհանուր ժողովում Ռամկավար կուսակցութեան ընդունած որոշման մէջ գրուած է. «Արտասահմանի հայութիւնը չի հետապնդեր առանձին քաղաքականութիւն մը եւ չի կատարեր դիւանադիտական դիմումներ անկախաբար Հայաստանի կառավարութեան քաղաքականութեանէն՝ եւ դիւանագիտութեանէն»: Երկու տարի անց, Ռամկավարների երրորդ պատգամաւորական ժողովում կուսակցութիւնն աւելի է իրացնում իր հայրենասիրական կեցուածքը. «Հայաստանի աշխարհագրական, տնտեսական եւ քաղաքական պայմանները կը թելադրեն մեզ մշակել քաղաքականութիւն մը, որուն առանցքը Ռուսիան եւ որուն ձգտումն է հաշտ ու խաղաղ կենակցութիւն ստեղծել դրացի ազգերուն եւ առհասարակ, բոլոր ժողովուրդներուն հետ: Հայաստանի անկախութեան գաղափարը նուիրական է հայ ժողովրդի համար: Անկախութեան այդ սկզբունքը յարգուած է Խորհրդային Միութեան սահմանադրութեան 4-րդ յօդուածով եւ Հայաստանի անդամակցութիւնը այդ միութեան գինք շրջապատող պայմաններուն բերումով ամենէն դրական երաշխիքն է իր ինքնութեան ապահովութեան»:

Հնչակեան կուսակցութիւնը, որ ողջունել էր Հոկտեմբերեան մեծ յեղափոխութիւնը, Հայաստանում սովետական կարգերի հաստատման մէջ գտաւ իր սոցիալական երազները

իրականացումը: 1924 թուականին Աթէնքում տեղի ունեցաւ հնչակեանների ութերորդ համագումարի որոշման մէջ գրուած է. «Հնչակեան կուսակցութեան հետապնդած նպատակի իրականացումն է Խորհրդային Հայաստանը: Ան կը կազմէ մեր յոյսերուն եւ ցանկութիւններուն գլխաւոր կռուանը: Խորհրդային Հայաստանը հայութեան պաշտօնական ներկայացուցիչն է: Խորհրդային Հայաստանը ըլլալով Խորհրդային մեծ Միութեան հաւասարագոր անդամը, որեւէ թշնամութիւն կամ պայքար այս վերջնոյն (ՍՍՀՄ-ի) դէմ պիտի նկատենք պայքար կամ թշնամութիւն առաջնոյն (Հայաստանի) դէմ: Տաճկահայ դատի լուծման որեւէ աշխատանք համապատասխան ըլլալու է Խորհրդային քաղաքականութեան: Հնչակեան կուսակցութիւնը անվերապահօրէն կը կանգնի Խորհրդային Հայաստանի կողքին, կը ջանայ ամէն միջոցով աստարել անոր բարգաւաճումին ու վերաշինութեանը եւ կապել գաղութահայ աշխատաւորութեանը բարոյա-գաղափարական եւ տնտեսական կապերով Մայր Հայրենիքին»:

Այդ տեսակէտները պաշտպանում էր նաեւ անկուսակցական, չեզոք առաջաւոր մտաւորականութիւնը: Այդ ժամանակ 1920-1921թթ. ազգապետական պաշտոնը կատարող Զեյնոբ Պեգեճեանը հայ հասարակական գործիչներին առաջ ծառայած հրատապ հարցերը լուծելու համար դիմել Սովետական Հայաստանի կառավարութեանը եւ պատուիրակութիւն ուղարկել Ալեքսանդր Միսանիկեանի մօտ: 1924 թուականին Փարիզում ստեղծուած «Անդրկովկասեան միութիւնն» իր առաջին յայտարարութեան մէջ շարադրելով իր հաւատամքը գրում էր. «Ընդունել Խորհրդային Հայաստանն իբր մեր երկիրը եւ տածել անվերապահ վստահութիւն անոր դեկավարներուն նկատմամբ: Ընդունել մեր երկիրը կապուած դաշնակցութեամբ անդրկովկասեան միւս ժողովուրդների հետ եւ անդամ սոցիալիստական հանրապետութեանց միութեան: Տարակոյս չունինք, որ մեր արտասահմանեան ժողովրդի բոլոր կենդանի տարրերը պիտի

Շար.ը էջ 16

Join Homenmen Armenian Athletic Association

Basketball. Tennis. Martial Arts. Table Tennis. Chess. Soccer.

Boys and Girls Ages 8 through 17!

If interested:

Call (818) 660-5HMM or email info@homenmen.org

Homenmen has been Building Teamwork and Leadership Skills in Armenian Youth Since 1921

www.homenmen.org

ԳԱՂՈՒԹԱՅԻՆ

ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ 30 ԱՄԵԱԿԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Սահակ-Մեսրոպ վարժարանի 30-ամեակի Մոմավառուփուն

ՏՕՒԹ. Ա. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

Սահակ-Մեսրոպ Հայ Քրիստոնեայ վարժարանի նախաձեռնությամբ կազմակերպուած հանգանակային ճաշկերոյթ-հանդիսութիւնը տեղի ունեցաւ Կիրակի Մայիս 2, 2010-ին ժամը 6.00-էն սկսեալ, Արարատ Տան Տէօքմէճեան շքեղօրէն բարեգարդուած հանդիսասարահին մէջ, Միշըն Հիլլ, Գալիֆորնիա:

Աւելի քան 500 հոգի հաշուող լայն հասարակութիւն մը ներկայ էր սրահէն ներս: Անոնք բոլորը եկած էին, միասնաբար ողջունելու ուսումնական հաստատութեան մը կրթական ծառայութիւնը, եւ իրենց զօրակցութիւնը վերահաստատելու դպրոցի մը, որ 30 երկար տարիներու դժուարին, այլապէս, արդիւնաւէտ գործունէութիւն մը ծաւալած էր մեր գաղութէն ներս, սատար հանդիսանալով անոր կրթական վերելքին եւ հայապահպանման սրբազան առաքելութեան, պատիւ բերելով իր պատկանած Աւետարանական համայնքին մասնաւորապէս եւ այդ ճամբով, հայ ազգին ու հայրենիքին ընդհանրապէս:

Ներկայ հանդիսութեան կրթանպաստ ծրագրին ծառայող օգտաշատ նպատակին միացած՝ հաճելի յայտագրի մը գործադրութիւնը, միշտ բարձր պահեց ներկաներու տրամադրութիւնը, ամբողջ հանդիսութեան ընթացքին:

Առաջին իսկ առիթով, համանուն դպրոցի տնօրէն Պրն. Շահէ Կարապետեանի սեղմ, ջերմ եւ շրջահայեաց առուր պատշաճի բարիգալուստի ելոյթին, յաջորդեց Սահակ-Մեսրոպ դպրոցի աշակերտներու կողմէ ազգային քայլերգներու կատարողութիւնը, խմբավարութեամբ՝ դպրոցի երաժշտութեան շնորհալի ուսուցիչ Պրն. Արտաշէս Սինանեանի, որմէ ետք, Պրն. Տնօրէնը բեմ բարձրանալով պիտի շարունակէր իր խօսքը, այս անգամ սեղմ պատմական կատարելու Սահակ-Մեսրոպ Հայ Քրիստոնեայ վարժարանի հիմնադրութեան: Նաեւ, յատուկ կերպով ողջունելու զայն ձախաձեռնող հիմնադիր անդամներուն ունեցած կրթական տեսիլքը: Անոնց տեսիլքը իրականութիւն դարձած էր, տեսիլք՝ որ այսօր երեսուն տարի է, տարուէ տարի կը պտղաբերէ միշտ, առանց դադարի:

Պրն. Կարապետեան, նաեւ, անդրադարձաւ դպրոցի շրջանաւարտներուն՝ երկրի գլխաւոր համալ-

սարաններէ ներս ընդունուելուն եւ արձանագրած յաջողութիւններուն մասին:

Յայտագրի գործադրութիւնը ձեռնհասօրէն վարեց գաղութիս փայլուն ասմունքող աստղերէն՝ Նունէ Աւետիսեան, որ իր բացման հայրենաշունջ, ջերմ խօսքերով իր սքանչացումը յայտնեց ի տես հայ կրթական օճախի մը շուրջ հաւաքուած ներկայ լայն հասարակութեան, անոր ջամբած հայեցի կրթութեան, ինչ որ պիտի ապահովէր գալիք լուսաւոր ապագան: Պիտի ըսէր Նունէ Աւետիսեան, «երեսուն տարի, պիտի նշանակէր երեսուն տարուայ տքնաշուն աշխատանք, նուիրում, անձնուէր գոհորութիւն, շնորհիւ որոնց պահպանուեցաւ Սահակ Մեսրոպ Քրիստոնեայ վարժարանը: Եկէք, պատգամեց ան, բուն ծափերով ողջունենք տնօ-

Գլխաւոր բանախօս Դատաւոր Ջաւէն Սինանեան

րէնները, ուսուցիչները եւ ծնողները, որոնք ամէն գոհորութեամբ պահեցին այս դպրոցը»:

Բեմ հրաւիրուելով, նոյնպէս իր բացման խօսքին մէջ, վեր. Ժօ Մաթոսեան, իր գոհունակութիւնը յայտնեց ի տես ներկայ հանդիսութեան, եւ առ Աստուած առաքուած շնորհակալութիւն յայտնեց Անոր, իր մատուցած բարիքներուն համար:

Վեր. Մաթոսեան, իր աւուր պատշաճի խօսքին մէջ, նաեւ օրհնեց ներկաներն ու հանդիսութիւնը եւ սեղանները դպրոցին 30-ամեակի բարեբաստիկ առիթով:

Ընթրիքի սպասարկութեան միջոցին, ցուցադրուեցաւ 30-ամեակի առիթով յատուկ պատրաստուած տեսաբերից մը, որ կը պատմէր գործող դպրոցին աշակերտներուն դպրոցական աւօրեային մասին:

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՁԵՌՆԱՐԿ

ԱՐԹՈՒՐ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆ

Մի հրաշալի ձեռնարկի ներկայ եղանք Ապրիլ 23ի երեկոյեան: Այդ օրը շատ միջոցառումներ կային համայն Լոս Անճելըսի բոլոր շրջաններում: Եւ բոլորն էլ նուիրուած էին Հայոց Եղեռնի 95-ամեակին:

Ուզում եմ հաւատալ, որ այն միջոցառումը, որին ներկայ եղանք Եղեռնի օրուայ նախօրեակին, արժանի է մեծ գնահատանքի, մասնաւանդ՝ իր իւրօրինակ մտայղացմամբ եւ ծրագրի յազմուածութեամբ:

Չոյզ ձեռնարկի մասին է խօսքը, երկուսն էլ նոյն երեկոյի ընթացքին, եւ երկուսն էլ՝ միեւնոյն խմբի կատարմամբ:

Երկու ձեռնարկներն իրականցողը մեր գաղութում բաւական ճանաչուած, 30-ամեայ «Սիփան» երգչախումբն էր, որի յոբելեանը մեծ շուքով նշուեց անցեալ տարուայ Դեկտեմբերին:

Հիանալի մտայղացում էր. մէկ երեկոյի ընթացքում պատարագի երգեցողութիւն եւ «Սրբազան համերգ»: Եւ, հետաքրքիրն այն է, որ այդ նպատակի իրագործմանը նպաստել էին տեղի պայմանները. Հովիվուտի Ս. Յովհաննէս եկեղեցի եւ Տաղեան Մշակութային համալիր: Երկուսն էլ կողք-կողքի:

Հենրիկ Անասեանի ստեղծած «Սրբազան համերգներ» շարքի առաջին համերգը տեղի է ունեցել զրեթէ 20 տարի առաջ՝ նոյն, «Սիփան» երգչախումբի, եւ ճանաչուած մենակատարների մասնակցութեամբ:

Ինչպէս միշտ, այդ երեկոյ կրկին փայլեց մեր սիրելի մասնա-

րօ Հենրիկ Անասեանը:

Մասնատրոյի՝ եկեղեցական երաժշտութեանը քաջատեղեակ լինելն էր հիմնական գործօնը այն յաջողութեան, որ դրսեւորեց «Սիփան» երգչախումբը սուրբ Պատարագի երգեցողութեան ընթացքին:

Խնկաբոյր եկեղեցական մեղեդիները վայելելուց յետոյ, Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի հետ միասին, եկեղեցում ներկայ եղող հասարակութիւնը տեղափոխուեց յարակից՝ Տաղեան մշակութային համալիր:

Այստեղ էր, որ տեղի ունեցաւ այն ինչ հնարաւոր չէ սովորական բառերով արտայայտել: Սրահում ներկայ եղող հասարակութիւնը պատարագի հոգեպարար մեղեդիների տրամաբանական շարունակութիւնը գտաւ այդ հիասքանչ սրահում:

Պատկերացրէք թէ արուեստագէտների այս ամբողջութիւնը ինչ հրաշքեր կարող է իրականացնել. գեղարուեստական դեկավար, կոմպոզիտոր, դիրիժոր Հենրիկ Անասեան, Երեւանի օպերային թատրոնի երեմնի խմբավար Սամուէլ Վարուսեան, հիանալի դերասան, ասմունքող Յարութիւն Ֆորուլեան, փորձառու դաշնակահար, դիրիժոր Լեւոն Աբրահամեան, հիանալի երգիչ Արամ Անասեան, հոգեւոր երգերի անգուգական կատարող Մարիետա Անասեան, շնորհալի երգչուհիներ Անահիտ Մանուկեան եւ Անահիտ Արաբեան:

Արուեստագէտների այս հրաշալի ամբողջութիւնը հաճոյքի, բերկրանքի, կոկիկ, ամբողջական մի յայտագիր մատուցեց մեզ՝ նա-

Advertisement for ITSMYSEAT featuring logos, text in Armenian, and images of people in historical costumes.

ՄԱՅԻՍ 22-Ի ԵԼՈՅԹԸ ԿԸ ՀՈՎԱՆԱԲՈՐԷ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

ՓԱՂՈՒԹԱՅԻՆ

ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԸՍԻ ՀԱՅ ՔՈՅՐԵՐՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ

ԼԻՆՏԱ ԳԱՆՏԻԼԵԱՆ

Հայ Քոյրերու վարժարանի աշակերտներուն համար սովորութիւն դարձած է տարուան ընթացքին ազգային թէ՛ ամերիկեան բոլոր առիթները օգտագործել եւ պատրաստուիլ զայն տօնելու պատշաճ ձեւով: Անոնք նախ դասարաններէն ներս, ըստ իրենց ուսումնական մակարդակին, կը սորվին արտասանութիւններ, երգեր եւ կը պատրաստեն ներկայացումներ, գծագրութիւններ, ձեռագիրն աշխատանքներ եւ շարադրութիւններ, զանոնք ցուցադրելով դասարանի ցուցատախտակներուն

եղեւնէն ճողոպրած հայ բեկորներու համափիւռ քեան իրագործումներն ու նուաճումները:

Պատրաստութիւններ.

Բոլոր դասարաններն ալ պատրաստեցին առիթին պատշաճ արտասանութիւններ, երգեր: Գրեցին շարադրութիւններ որոնք կ'ընդգրկեն քաջութիւն, ինքնավստահութիւն, վերականգնում, կորուստ, Յարութիւն եւ տակաւին հայրենիք եւ հայրենասիրութիւն... Միջնակարգի պարագային, վեցերորդ դասարանը պատրաստեց նաեւ Հայոց Յեղասպանութեան առիթով կառուցուած աշխարհա-

Յրդ կարգի աշակերտներու այցելութիւնը Մոնթեպելյոյի նահատակաց յուշարձան

վրայ, սպա աշակերտական հաւաքով մը, յաճախ ծնողներու ալ ներկայութեան, հանդիսաւոր կերպով կը բեմականացնեն բոլոր այդ գիտելիքները:

Ապրիլ 24... Հայոց Յեղասպանութեան 95-րդ տարեդարձը, որուն համար, բոլոր աշակերտները իրենց հայերէն լեզուի ուսուցչուհիներու օգնութեամբ՝ պատրաստուեցան յիշատակելու 1.5 միլիոն անթաղ նահատակներու յիշատակը, խունկ ու մոմ վառելու անոնց ամեռ եւ խնկելի յիշատակին եւ հպարտութեամբ ու սխրանքով ուսումնասիրելու Հայ ժողովուրդի վերապրումը, վկայակոչելով

ցրիւ յուշակոթողներու պատմականը: Իւրաքանչիւր աշակերտ ստանձնեց մէկ յուշարձան եւ պատրաստեց պատկերազարդ գրքոյկ մը:

Եօթներորդ դասարանը, խմբային դրութեամբ, պատրաստեց արեւմտահայաստանէն շրջան մը՝ ինչպէս Անի, Կարս, Սասուն, Կարին... եւ իւրաքանչիւր շրջանի համար խումբը փոքր թաղարներու մէջ ցանց եւ աճեցուց կանաչ համեմ մը, որ պէս յիշատակ՝ հայ ժողովուրդի վերականգնումին եւ պատրաստեցին պատկերազարդ

Շաբ.ը էջ 17

ՀԱՅՑ. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԱՐԵՒՍՏԵԱՆ ԹԵՄԻ 83ՐԴ ԹԵՄԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱԻՐՈՒԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Թեմական Պատգամաւորական 83րդ ժողովի մասնակիցները

Թեմական Պատգամաւորական 83րդ ժողովի պատգամաւորներուն արձանագրութիւնը սկսաւ Ուրբաթ, Ապրիլ 30ի առաւօտեան ժամը 9:00ին: Իսկ 10:10ին Թեմակալ Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի բացման արարողութեանէն ետք, ներկաները երգեցին «Սուրբ Աստուած»: Ապա «Հոգւոց» աղօթքը արտասանուեցաւ Թեմի հանգուցեալ հոգեւորականներէն Արժ. Տ. Վարդան Աւագ Քհնյ. Տիւրկէրեանի, Արժ. Տ. Գուրգէն Աւագ Քհնյ. Մուրատեանի, ինչպէս նաեւ Թեմէն ներս երկարամեայ նուիրեալ ծառայութիւն մատուցած ձան Պողոսեանի եւ ձեզ ձանտիկեանի հոգիներուն համար:

Օրակարգի որդեգրումէն եւ յանձնախումբերու նշանակումէն ետք, Արժ. Տ. Գրիգոր Քհնյ. Զաքարեան կարդաց Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին պատգամը:

Ի մէջ այլոց Առաջնորդ Յովնան Արք. Տէրտէրեան Սրբազան Հայրը տուաւ իր պատգամը:

Օրուան Հոգեւոր Պատգամը

տուաւ Արժ. Տ. Տիրան Քհնյ. Աւագեան:

Դուրս. Պրիմիք գնահատեց Պատգամաւորական ժողովի Գրքոյկը պատրաստողները, որոնց աշխատանքը կատարած էր Առաջնորդարանի Անձնակազմը:

Բ. ՆԻՍ

Խմբային նկարահանումէ ետք Երկրորդ Նիստը սկսաւ կէսօրէ յետոյ ժամը 1:40ին: Օրինական մեծամասնութիւն գոյացած էր 94 պատգամաւորներու ներկայութեամբ: Շարունակուեցաւ տեղեկագիրներուն նկատառումները:

Մայր Տաճարի Կառուցման Յանձնախումբին տեղեկագիրը ներկայացուց Արմէն Համբար, իսկ Մայր Տաճարի Հանգանակիչ Յանձնախումբին տեղեկագիրը ներկայացուց Անդրանիկ Զօրայեան: Տիկին Լենա Միմոնեան յաւելեալ տեղեկութիւններ տուաւ Մայր Տաճարի աշխատանքներու աւարտին նուիրուած տեղի ունենալիք «Յաղթանակի Պարահանդէս»-ի

Շաբ.ը էջ 18

ՊԱՏԱՆԻ ՇԱԽՄԱՏԻՍ ԱՐՄԵՆ ԲՐՈՒՏԵԱՆԻ ՆՈՐ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Ապրիլ ամսուն Պրագիլիոյ Սան Փառլօ քաղաքի շախմատի բաց մրցաշարքին, 16 ամեայ պատանի Արմէն Բրուտեանը շահելով հնարաւոր 7 միաւորէն 6ը, նուաճեց մրցաշարքի ախոյեանութիւնը:

Անցնող մի քանի ամիսներու ընթացքին, ասիկա Արմէնի երկրորդ նշանակելի յաջողութիւնն է: Արդարեւ 2009ի Դեկտեմբերին կազմած Հարաւային Ամերիկայի պատանի շախմատիստներու մրցաշարքին, որուն կը մասնակցէին ցամաքամասի 6 երկիրներու լաւագոյն շախմատիստները, Արմէնը շահելով հնարաւոր 7 միաւորէն 5.5ը, ոչ միայն նուաճեց Հարաւային Ամերիկայի Ախոյեանի տիտղոսը, այլ նաեւ արժանացաւ ՖԻՏԷի վարպետութեան թեկնածուի կոչման:

Արմէնը ծնած է 1994ին Ռիօ Տը Ժանէրօի մէջ: Ան որդին է բնիկ Եգիպտահայ Վազգէն - Սիլվիա Բրուտեաններուն, որոնք 1988էն ի վեր հաստատուած են Պրագիլիա: Յիշատակելի է, որ ան միայն երկու տարիներէ ի վեր լրջօրէն կը հետեւի շախմատի դասընթացներու - արդեն իսկ նկատելի յաջողութիւններ արձանագրած է:

Շնորհալի Արմէնին կը մաղթենք նորանոր նուաճումներ:

ARMENIAN RIGHTS COUNCIL OF AMERICA
ՀԱՅ ԻՐԱՒԱՆՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

PRESENTS
ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ
AN ENCOUNTER WITH
TANER AKCHAM
ԹԱՆԷՐ ԱՔՉԱՄ

TURKEY'S POSITION ON THE
ARMENIAN GENOCIDE TODAY

Friday May 7th 2010 AT 7:30PM
BESHGETURIAN CENTER

1901 N. ALLEN AVE.
ALTADENA, CA

ՄԻՒՏԱՐԸ ԱԶԱՍ
ADMISSION IS FREE

Massis Weekly

Volume 30, No. 16

Saturday, May 8, 2010

Freedom House Report: Armenia Receives 'Partly Free' Status

WASHINGTON, DC -- In the latest edition of the Freedom in the World report, Freedom House again gives Armenia a 'Partly Free' status. The global rights watchdog's Freedom of the Press report, meanwhile, ranks Armenia among countries where media are 'Not Free'.

Armenia is among those states "not free" side by side with Cameroon, Côte d'Ivoire, Marroco, Katar, Azerbaïdjan and Iran. However, Freedom House has registered some improvements in Armenia.

"We see a reduction of censorship in Armenia and Moldova, as well as a decrease of control over news reports," reads the report.

Though Armenia has improved the situation over freedom of media by two points (now it is 66 points while last year it was 68), it has nevertheless remained in the same group.

According to Shushan Doydoyan, Director and founder of the Freedom of Information Center of Armenia (FOICA), if the legal consciousness of the public is raised, then problems will be solved more easily.

Aravot daily editor Aram Abrahamyan says that merely allowing court intervention is not enough to defend

freedom of press entirely. He brings the example of A1+ TV channel which was deprived of air in 2002.

"How many times did A1+ appeal to a court? How many contests did it participate in? And its efforts produced no results," Abrahamyan says.

Boris Navasardyan, Chairman of the Yerevan Press Club, believes that the cases of violence against journalists will not stop in Armenia, because citizens of Armenia, as well as journalists are not protected by the justice system.

"If under current conditions journalists are not subject to violence, it means that they do not do their duties," Navasardyan says.

Of the three countries in the South Caucasus only Georgia has been included among "partially free" states.

The report includes 196 states of which 35% have a "free" press, 33% has "partially free" press and 32% - "not free."

The list of the states that have "free" press are Finland, Iceland, Norway, Sweden, Denmark, Belgium, Luxembourg, Andorra, Swiss.

Among "not free" states are Iran, Belarus, Uzbekistan, Cuba, Eritrea, Libya, Burma, Turkmenistan and North Korea.

delegates of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe (PACE) to insist that "a military coup d'état" had taken place.

The counsel for the defense insists that the verdict of the Court of General Jurisdiction of Yerevan's Avan and Nor Nork Communities is "illegal, because Sargsyan's guilt has not been proved yet;" besides, "Sargsyan, as the inciter of the crime, faces greater punishment than the committer of the crime does."

Soon after the extract of the order was published in the opposition Haykakan Zhamanak (Armenian Time) daily, on December 27, 2009, Sargsyan and Ayvazyan were detained: Sargsyan was accused of inciting the crime, and Ayvazyan - of disclosing the top-secret order.

According to the bill of indictment, "Sargsyan asked Ayvazyan to photocopy the extract of the top-secret order, and give it to him;" that is to say, Sargsyan incited Ayvazyan to committing a crime.

"There is no such practice that an inciter faces more severe punishment than the one who commits a crime. This is obviously a personal revenge, and it is an order from above," Sargsyan's attorney Hovik Arsenyan told ArmeniaNow.

Continued on page 3

Envoy Reaffirms U.S. Approval Of Armenian Move On Turkey

YEREVAN -- U.S. Ambassador to Armenia Marie Yovanovitch on Tuesday reiterated Washington's positive reaction to President Serzh Sarkisian's decision not to formally annul the Turkish-Armenian normalization agreements despite Ankara's refusal to implement them unconditionally.

In an interview with RFE/RL's Armenian service, Yovanovitch also described Armenia's closed border with Turkey as a "historical anomaly" and praised Turks who marked the 95th anniversary of the Armenian genocide on the streets of Istanbul.

"President [Serzh] Sarkisian's statement makes clear that Armenia has not ended the process, that there is a suspension of the discussion of these protocols in the parliament ... and that Armenia is waiting for a time when Turkey is more ready," she said. "And we really think that that's the way to go."

"We applaud President Sarkisian's decision to keep this process alive because we think that that enables Turkey and Armenia both to work towards a vision of peace and stability and reconciliation," she added.

While reaffirming U.S. support for protocol ratification, Yovanovitch declined to criticize Ankara for the current stalemate in the normalization process. "I'm not sure it's constructive to cast blame on [either party]," she said. "What I would say is that the U.S. position has always been clear: that this process should move forward in a reasonable timeframe and without preconditions."

Yovanovitch sounded an optimistic note about the future of Turkish-Armenian relations, pointing to contacts between Turkish and Armenian civil societies and ordinary people

U.S. Ambassador Marie Yovanovitch

that have increased dramatically in recent years.

"It's an extremely important development that needs to continue to be encouraged because sometimes it is the government that leads people and sometimes it's people that lead the government," she said. "And I think that people in Turkey and Armenia understand that this is somehow an historical anomaly that in the 21st century there is a closed border in Europe and that that's not a phenomenon that can continue to exist."

The diplomat also praised hundreds of Turks who took to the streets of Istanbul on April 24 for the first-ever public remembrance of more than one million Armenians massacred in the Ottoman Empire during World War One. "This year is the first year that there have been not just one but three ceremonies in Turkey marking the April 24 Armenian Remembrance Day," she said. "And we all remember the 'I apologize' campaign from last year."

Yovanovitch further said that the Armenian authorities have made some progress in addressing the political

Continued on page 3

Yeni Musavat: Ankara Prevented Alyev's Plans to Unleash Military Actions Against Karabakh

BAKU -- President of Azerbaijan Ilham Aliyev was planning to unleash military actions against Nagorno Karabakh prior the signing of the Armenia-Turkey Protocols, which was staved off due to a last-minute effort by the Turkish National Intelligence Organization (MIT), writes local Turkish daily Hurriyet, citing an article in the local Azerbaijani daily Yeni Musavat.

"Azerbaijani President Ilham Aliyev's plan to unleash military actions against Nagorno Karabakh was at the last minute prevented by MIT. The intervention by Turkey's National Intelligence Organization into Aliyev's plans took place about a year ago. Interestingly, it took place before the signing of the Protocols between Armenia Turkey in Switzerland. Turkey, by preventing Azerbaijan's plans,

avoided failing the [normalization] process with Armenia and being discredited. The essence and the secret of the current tension between Baku and Ankara are related to that issue. The initiative by the ruling Justice and Development Party to normalize relations with Armenia would come to nought, should Azerbaijan have unleashed military actions that time," reads the article in Yeni Musavat.

Further the newspaper writes that today too Turkey will "stop" Azerbaijan, should it want to resolve the issue through military ways.

Citing its own sources in MIT, Hurriyet, in turn, writes that it will in no way make any comment on the publication which will make it impossible to find out the authenticity of what was said in the article.

World Premier Launch of Theodik's HUSHARTSAN's First Bilingual Turkish-Armenian Edition

On April 19, 2010, a world premier book launch was held in the Aram-Khatchaturian Hall of the Bolsahay Cultural Association of Montreal. It was Theodik's HUSHARTSAN's («Hushartsan April 11-i» Memorial to April 11) first bilingual (Turkish-Armenian) edition (Editor: Dora Sakayan). The book was prepared for publication in Montreal and was printed in 2010 in Istanbul by the «Belge Publishers» (Publisher: Ragip Zarakolu). The publishing expenses were defrayed by a group of Montrealers, most of whom were originally from Istanbul.

The first edition of HUSHARTSAN appeared in Istanbul in 1919. It was written by Theodik (Theodoros Lapchindjian) and was the first book to commemorate the Medz Yeghern (Great Disaster), today more commonly referred to as the Armenian Genocide. The 130 page long book consisted of 2 sections: The biographical section included biographies and photos of 761 Armenian intellectuals and community leaders from Istanbul and other provinces who on April 11, 1915 (April 24, 1915, according to the modern calendar) were rounded up, deported or brutally killed. These 761 martyrs were people of such diverse standing as writers, journalists, clergy, doctors, academics, teachers, jurists, etc. The literary section included the heart-wrenching memoirs of the few Armenian intellectuals who miraculously survived.

The new and bilingual 2010 edition of HUSHARTSAN was published in commemoration of the 95th Anniversary of the Great Disaster. This edition of HUSHARTSAN is dedicated to the memory of Hrant Dink, the Armenian journalist who was slain in Istanbul in January 2007. It consists of 3 sections: The first and introductory section (70 pages) is entirely new and includes articles devoted mainly to Hrant Dink. The articles appear in three languages: Turkish, Armenian and English. In the following two sections, the entire original of Theodik's HUSHARTSAN is presented on facing pages in Turkish and Armenian, which makes the book accessible to both Turkish and Armenian readers. Also new in the 2010 edition is a bilingual index of the names of the Armenian martyrs. The original 130 pages of HUSHARTSAN now totals 340 pages.

The publisher Ragip Zarakolu was a special guest at the premier launch. Invited to Montreal for the occasion, his flight included a stopover in Toronto, where on April 16, 2010, the Toronto

Cultural Bolsahay Association — with the authorization of its sister association in Montreal — conducted a preliminary launch of this edition.

Aram Khatchaturian Hall in Montreal was filled to capacity with various leaders and representatives of the Armenian community of Montreal. Master of ceremonies, Ms. Ani Armenian, welcomed all present, particularly Mr. Ragip Zarakolu, describing the special guest as “the very courageous journalist and publisher, the fighter for freedom of speech and social justice in Turkey, the man who was instrumental in the creation of the bilingual HUSHARTSAN.” Ms. Armenian added: “It is for all of us gratifying to know that the 2010 edition of HUSHARTSAN, although published in Turkey, was prepared for publication in Montreal. This endeavor is unprecedented as it is the result of a close collaboration between Armenian and Turkish intellectuals.” She then introduced Professor Sakayan and called her to the podium.

In her opening speech, Sakayan briefly recounted the history of HUSHARTSAN, tracing the book back to its origins. She then described the difficulties encountered due to the complexity of this project, including translation problems, political ramifications, geographic distance between Montreal-Istanbul, etc. Sakayan thanked all those who participated in the project: His Eminence, Bishop Bagrat Galstanian, who was the first to promote HUSHARTSAN, Mr. Oskan Hazarabedian for organizing the fundraising, and those who assisted with various languages: Hakob Chakryan with Turkish, Vrezh-Armen Artinian with Armenian, and Harry Dikranian with English. She expressed specific thanks to Mrs. Maro Manavian who not only assisted with the layout and design but also remained with the project until the completion of the camera-ready copy.

It was Hrant Dink's dream, Sakayan said, to see this book made accessible to the Turkish people. It was a book he had wanted to translate into Turkish himself, publish and wave in the face of denialists of the Armenian Genocide. Sakayan detailed the many ways the information in the new volume would impact the Turkish reader, especially the younger generation of Turks from whom the historical truth of the Armenian Genocide has been withheld. This book would become the weapon par excellence to defy today's Turkish apologists and to prove that the Armenian Genocide was a premeditated and well-organized state

program.

A very moving 4-minute slideshow with Hrant Dink's photos and background music from *Lacrimosa* of Mozart's requiem, followed.

The next speaker, Montreal lawyer Harry Dikranian — also a recognized activist regarding Genocide recognition in Canada and abroad — focused on Theodik's biography. Theodik himself had been subjected to forcible deportation and jail, but miraculously survived. Coming back to Istanbul, he decided to compile biographies of the elite intelligentsia of Armenians who lost their lives in 1915. Dikranian described Theodik as a man who loved books and who, despite his difficult, at times tragic life, contributed greatly to Armenian historiography. He was known for his series “Everybody's Almanac”, chronicling the everyday life of Armenians in Turkey. Theodik had published 19 yearbooks (1907-1929). However, Dikranian concluded, HUSHARTSAN was Theodik's most important work.

Mr. Ara Garmirian, a longstanding and highly esteemed member of the Armenian community of Istanbul in Montreal, thanked Prof. Sakayan and Ragip Zarakolu for their initiative to develop the new edition. Mr. Garmirian gave an overview of the 2010 HUSHARTSAN, focusing on Zarakolu's introduction in the book. Speaking about the disappearance of both the book and the Memorial stone HUSHARTSAN, he gave the audience a reminiscence of his

early years in Istanbul: “As children of that neighborhood we used to play in the Armenian cemetery at Taxim, and I don't remember ever having seen a memorial stone for the martyrs of April 11. That means that it must have been destroyed very early on.” He then went on to say: “There are many other questions that remain unanswered: How could Theodik's book HUSHARTSAN disappear so mysteriously? Why was the Arabic script of the Ottoman era replaced with Latin letters? Why did Turkish history books hide the Great Disaster from the young generations? These questions are crucial, particularly for an Armenian who has lived in Istanbul.” Mr. Garmirian gave lavish praise to Ragip Zarakolu, the advocate for free speech and human rights, for republishing the book in Istanbul. Finally, he said: “Show me a Turk who would say: Publishing HUSHARTSAN had become a passion for me.” Garmirian expressed hope that, slowly but surely, things would change in Turkey, and that soon a new and greater Memorial stone would be erected there.

Ms. Ani Armenian invited Prof. Dora Sakayan to introduce the honorable guest. Not without emotion, Sakayan said: “It is an honor for me to introduce to you Ragip Zarakolu, the man of inexplicable, ineradicable optimism who believes that he can win the fight for freedom of expression from within Turk-

Continued on page 3

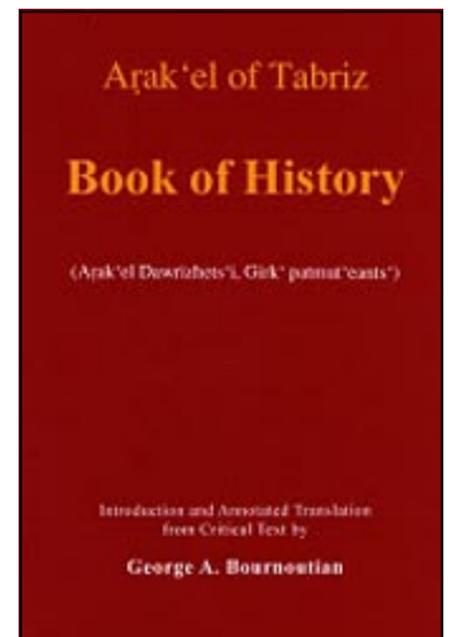
Book of History by Arakel of Tabriz Translated by George Bournoutian

COSTA MESA, CA -- Mazda Publishers has announced the release of the one-volume hardcover edition of *Book of History* by Arakel of Tabriz in a newly revised annotated translated by George Bournoutian, with a new introduction.

The book first appeared in two paperback volumes several years ago and was soon out of print. It received good reviews and was cited by numerous scholars. Arakel's *Book of History* is one of the main primary sources for the history of Armenia, Iran, Georgia and Ottoman Turkey in the seventeenth century.

Arakel's unique account of the Turco-Persian wars and their terrible consequences for the Armenian people, which resulted in the deportation of some 200,000 Armenians to Iran and the establishment of the Armenian community in New Julfa, is the sole non-Persian source on the subject.

In addition, Arakel's describes the Iranian invasions of Georgia, as well as the Jelali revolts and its effect on Armenia. Moreover Arakel, a vardapet at Etchmiadzin, explains the decline and the corruption of the Holy See, during the long period when it had more than one catholicos at the same time (coadjutors) and its revival after 1629; the establishment of important monastic schools in eastern Armenia; the problems faced by the Armenians in Poland; the hardships experienced by the Jews in Iran; natural disasters, such as earthquakes and fires; and the

amazing messianic movement of Sabbatai Sevi, which took place in Izmir and spread among the Jews living in Ottoman Turkey.

One of the most important and lengthiest chapters is the chronology of significant events, which occurred in Armenia, Iran, and Ottoman Turkey from 651 to 1668, which Arakel compiled from various small chronicles located in the library at Etchmiadzin.

The new edition of Arakel's *Book of History* (number 16 in the Armenian Studies Series, \$65, xiii+637 pp.) will be available in all Armenian bookstores, as well as Amazon and Barnes and Nobles in mid-May. It can also be obtained directly from Mazdapub.com

Through the Wall of Fire

Armenia-Iraq-Palestine from Wrath to Reconciliation

GLENDALE, CA -- Abril Bookstore and the Glendale Public Library cordially invite you to meet Muriel Mirak-Weissbach author of *Through the Wall of Fire: Armenia-Iraq-Palestine from Wrath to Reconciliation* at the Glendale Public Library Auditorium, 222 East Harvard Street, on Thursday, May 20, 2010, 7:30 pm. Admission is free.

For the last twenty years, Muriel Mirak-Weissbach has been active as a political journalist, traveling extensively

throughout the Arab and Islamic world. During the 1990s, she engaged in a humanitarian aid effort for young Iraqi victims of Desert Storm and monitored developments in Arab-Israeli relations. Her book, *Through the Wall of Fire: Armenia-Iraq-Palestine from Wrath to Reconciliation* tackles the question, whether peoples and nations who have been pitted against each other in geopolitically manipulated conflict can ever reach true reconciliation and peace.

Armenian Studies Program at the University of Michigan Receives \$400,000 Gift From the Manoogian Family

ANN ARBOR, MICH.-- The Armenian Studies Program (ASP) at the University of Michigan is pleased to announce new gifts from the Manoogian Simone Foundation and the Alex and Marie Manoogian Foundation. The combine gifts total \$400,000 to support ASP programs through the 2012 academic year. The gifts will specifically support fellowship programs for graduate students, pre and post-doctoral fellows, and visiting scholars. In addition to the support for specific fellows this new gift will support workshop opportunities that will contribute to the Armenian Studies community in general and scholars in the US and abroad, including Armenia. This new gift extends a partnership with the Manoogian Simone Foundation whose previous gift provided funding for graduate and post-doctoral fellowships at UM and in Armenia, strengthened a visiting scholar program, and made possible international conferences, graduate workshops, and an outreach program.

The Manoogian Simone Foundation is headed by Louise Manoogian Simone, daughter of the late Detroit businessman and renowned benefactor Alex Manoogian and sister of Richard Manoogian, who is Executive Chairman of Alex Manoogian's Fortune 500 Taylor-based Company, MASCO Corporation. "My parents started the Armenian Studies Program at UM," said Simone, "and this gift will expand the program by providing funds to prepare and train young scholars in the field as well as bring vibrancy to the field by encouraging research on the Armenian past and present." to study

Armenian language and history, both in Michigan and Armenia."

The Alex and Marie Manoogian Foundation, established by the patriarch of the Manoogian family is a major contributor to Armenian cultural and philanthropic causes is currently led by Mr. Richard Manoogian, a major philanthropist in his own right and a renowned art collector.

The Manoogian family has given millions of dollars over the years to philanthropic efforts benefitting Armenians, both in the homeland and the diaspora. They have established schools, centers, churches, and libraries throughout the world. The Manoogian family established the Alex Manoogian Chair of Armenian History, the first of its kind in the College of Letters, Sciences and the Arts in 1981, followed by the Marie Manoogian Chair of Armenian Language and Literature in 1987. Because of their generosity, UM has been able to attract leading Armenian scholars, including professors Ronald Suny and Kevork B. Bardakjian, as well as the current director of the Armenian Studies Program, Gerard Libaridian. In addition to these senior scholars, the program has sponsored 6 new graduate students in Armenian studies at the University of Michigan, 8 post-doctoral and 8 visiting scholar fellowships and otherwise engaged more than 70 scholars worldwide in international conferences and some 30 graduate students in workshops.

For more information on the Armenian Studies Program at the University of Michigan, Ann Arbor, please visit our website at www.ii.umich.edu/asp.

World Premier Launch of Theodik's HUSHARTSAN

Continued from page 2

ish borders, and not from the outside. Who, in spite of perpetual harassment, continues his strife for reform in his country and with unwavering conviction says: '... Not for the Armenians or any others – but for the citizens of Turkey, to become a real democratic country, we must face certain realities'. (...) Sakayan then concluded her introduction by saying: "For thirty-three years, Zarakolu has been translating and printing books that break the barriers of silence instilled by the Turkish Government about the Genocides of the Christian minorities in Turkey, Armenians, Greeks and Assyrians alike. What an accomplishment! 38 publications translated from Greek, over 45 from Armenian into Turkish! There are more to come. And now, the bilingual edition of the book HUSHARSTAN, which he calls the highlight of his publishing career. Mr. Zarakolu is indeed an unsurpassed and unique democratic literary hero of our time."

The renowned Turkish publisher Ragip Zarakolu was received with unanimous applause from the audience. He thanked Prof. Dora Sakayan and Maro Manavian and said: "I was very much afraid that we would not succeed in publishing this book. But we made it! It was a miracle that the lost book reappeared, now also in Turkish, as it was a

miracle that Theodik stayed alive." Speaking about present-day developments in Turkey, Zarakolu observed some progress. For instance, on the occasion of the 95th anniversary of the Armenian genocide, a Symposium was planned this year on April 24 in Ankara, and that Mr. Zarakolu, too, would participate. However, he said, it is a shame that the Turkish government perpetuates the annihilation of historical remnants in the country, and pursues an official policy of Turkification of names, mainly toponyms. After his speech, Zarakolu answered questions related to the book.

Throughout the event, the names and photographs of the Armenian victims of 1915 were displayed on the screen with Armenian liturgical music playing in the background. Accompanied by pianist Khatchatur Ghazaryan, soprano Hasmik Gasparyan touched the hearts of all in the audience by performing two songs, Anduni and Groong by Komitas. And there was a stunned silence in the hall when Nareg Kazarian magnificently read selected poems by Ruben Sevag, Siamanto, and Daniel Varuzhan.

Book signing followed with Publisher Zarakolu and Editor Sakayan. Among the many activities commemorating the 95th anniversary of the Armenian Genocide, April 19, 2010 was indeed a memorable evening at the Bolsahay Cultural Association of Montreal.

25th Anniversary of the Armenian Research Center at the University of Michigan-Dearborn

DEARBORN, Mich.--- An international conference focusing on Armenia and its linkage to Diasporan Armenians will highlight the 25th anniversary founding of the Armenian Research Center at the University of Michigan-Dearborn Oct. 15-16.

"While still in the planning stage, we have received commitments from scholars in Armenia, France, Switzerland and the United States," said Professor Ara Sanjian, director of the highly acclaimed Armenian academic-research center.

Sanjian said the conference will explore the critical facets that bind the history of "relations between Armenia and its Diaspora from 1918 to the present."

In the programming of the anniversary celebration, Sanjian said the conference title "Armenia and its Diaspora Institutional Linkages and Cross-Border Movements" was formulated to inform the public about the changes taking place since Armenia regained its independence in 1991.

He said the two-day conference is the beginning of a series of ARC events for the 2010-2011 academic year at UM-Dearborn.

The Center was founded by Professor Dennis Papazian, now living in New Jersey. The UM-professor emeritus, from the very inception of the founding of the Dearborn UM-Armenian Research Center, was the driving force in its development into "a crown jewel in the research of Armenian history."

Papazian will also attend the two-day October conference as a participant and honorary chair.

Sanjian said the nine scholars will deliver original papers on "select aspects of relations between Armenia and the Diaspora over a period of more than 90 years," and added that their papers will focus on Armenia's three distinct political systems that were in power."

Envoy Reaffirms U.S. Approval Of Armenian Move

Continued from page 1

fallout from the 2008 post-election unrest in Yerevan. She argued that the vast majority of Armenian opposition members and supporters arrested following the February 2008 presidential election have been set free under a general amnesty declared by the au-

thorities in June last year.

Still, Yovanovitch said the fact that some oppositionists remain in jail is "an issue of concern to us." "I want to assure you this is a very important issue for us, and I think we've made our concerns known through various media, including the [State Department's recent] human rights report," she said.

Committee members include Professor Ronald Stockton, David Terzibashian, Alice Nigoghosian, Hosesep Torossian, Ardag Tachian, Edward Bedikian, and Mitch Kehetian.

Ani Kasparian, a public school educator, serves as chair of the nine-member ARC anniversary planning committee. In accepting the chair duty Ms. Kasparian, stressed that "while we mark the ARC's silver anniversary, we want to extend a welcome to the metro Detroit community to take part in the conference and the Saturday night banquet to re-discover the academic Armenian research jewel we have here at UM-Dearborn."

She said particulars for the public to attend the two-day open conference and Saturday night banquet will be announced this summer.

Committee members include Professor Ronald Stockton, David Terzibashian, Alice Nigoghosian, Hosesep Torossian, Ardag Tachian, Edward Bedikian, and Mitch Kehetian.

Former Defense Ministry Official Goes to Prison

Continued from page 1

Sargsyan insists the case was initiated because of the personal disagreements that he had with the MOD higher authorities.

He does not plead guilty, even though he agreed to have a quick trial

(which is usually done if a defendant pleads guilty.)

"He [Sargsyan] agreed to have a quick trial out of despair, in order to have a milder sentence, which, however, was not done and failure to do that is also illegal," says defense attorney Arsenyan.

ArmenienInfo.net

News. Informationen. Kommentare.

www.massisweekly.com

Dilijan Concert Series Celebrates Its Fifth Season

By Charles Fierro

For any arts organization, the fifth year is a significant landmark. At that point they have demonstrated viability, established their reputation and developed a following. Under the visionary leadership of its directors, Vatsche Barsoumian and Movses Pogossian, the Dilijan Chamber Music Series in Los Angeles has accomplished all this and more. It is now one of the jewels of the Southern California arts scene.

This is due to the consistent quality of their performances as well as to their unique mission: to present the classics of Western classical chamber music to Armenian-American audiences and to bring new Armenian music to a wider public.

No finer example of their success could be imagined than their concert of April 25 at Zipper Hall. In a program for string instruments, compositions by two titans of Western music flanked three pieces by the revered composer/musicologist Komitas (1869-1935). The futuristic complexities of two late Beethoven works (Grosse Fuge, Opus 133 and Cavatina from String Quartet, Opus 130) and J.S. Bach's dazzling Goldberg Variations

were the perfect foil for the profoundly moving Komitas songs arranged for string orchestra by Sergey Aslamazyan.

The conductorless 16-member UCLA Camarades String Ensemble delivered the Beethoven Grosse Fuge and Komitas pieces with panache and sensitivity. Violinists Guillaume Sutre and Movses Pogossian, violist Paula Karolak and cellist Antonio Lysy revealed the heartfelt emotion in the Beethoven Cavatina.

Bach's Goldberg Variations (in a remarkable transcription for string trio by Dmitry Sitkovetsky) sounded so completely idiomatic that one did not at all miss their original setting for harpsichord. Pogossian, Sutre and Lysy brought exhilarating tempos and authoritative virtuosity to the performance.

It was a stimulating concert experience, one that bodes well for the future of the Dilijan Series. At its conclusion, this writer, like the rest of the audience, left the hall energized with renewed optimism.

Charles Fierro is a concert pianist and Professor Emeritus of Music at California State University, Northridge.

Guitarist Iren Arutyunyan to Perform in Positive Motion Concert Series

GLENDALE -- Armenian guitarist Iren Arutyunyan, will be appearing in Positive Motion Concert Series' upcoming concert, "For All Our Mothers," to be presented in honor of Mother's Day at First Baptist Church of Glendale on Saturday, May 8, 2010 at 7:30 p.m.

In addition, internationally critically acclaimed mezzo-soprano, Ruby Hinds, will appear in her one-woman multi-media show, "See there in the distance," a tribute to the legendary contralto Marian Anderson, as well. Hinds will be accompanied on piano by noted conductor Frank Fetta.

Other repertoire for the concert will include the World Premiere of "Splashes of Spring" written by composer George N. Gianopoulos, to be performed by cellists Ruslan Biryukov and Maksim Velichkin. Among the other performers participating in this concert are: violinist Danielle Belen; pianist Yana Reznik; guitarist Iren

Arutyunyan; pianist Mary Au; trumpeter Ilya Sergienko; and 16-year-old cellist Andrea Yu in her Los Angeles concert debut.

Iren Arutyunyan began studying classical guitar at the age of seven under the instruction of her father,

Piano and Percussion Duo Concert at the Zipper Hall

LOS ANGELES -- Very few people in the history of music looked at a piano as an instrument capable of emulating entire symphonic orchestra. The first was Franz Liszt who took Beethoven symphonies and transcribed them for a piano. Liszt broadened capabilities of the concert piano by different use of pedal and unusual hand technique.

Mikael Oganessian, an award winning pianist who is currently a post-doctoral student at USC is following the Frantz Liszt's footsteps. Mikael rearranged, transcribed and performed on a piano many non-piano pieces. While working on the West Side Story symphonic dances by Leonard Bernstein he realized that he is missing the non-melodic sounds and effects of the percussion instruments. He invited Alex Singer, a fellow USC doctoral student and a TA to co-create and perform the percussion part. Alex enthusiastically agreed to participate in the project and arranged percussions for the West Side Story and several other transcriptions. This is how the Sonic Fusion Duo was born.

Sonic Fusion Duo arranges and transcribes classical music ranging from Renaissance motets to contemporary film scores and African beats. The result is an amazing new world of sounds. While preserving the spirit and composition of the famous classical pieces the duo is adding new dimensions to familiar melodies and making them contemporary and edgy. Sonic Fusion Duo's work is crossing over to the audiences that previously were not among fans of the classical music.

The result is an amazing new world of sounds. While preserving the spirit and composition of the famous classical pieces the duo is adding new dimensions to familiar melodies and making them contemporary and edgy.

Mikael was born in an artistic family in Yerevan, Armenia, then part of the

Soviet Union. His father once was a rock guitarist and a lead singer in a famous band "Sazandare" and his mother was a painter and a designer. At age six Mikael began to play piano and without any help from adults mastered several popular melodies. It was easy to spot a talent and his parents took him to a music school, where he began to win series of competitions for young talents. At age twelve Mikael won the all-state competition and performed "Polichinelle" by Rakhmaninov.

In 1998 the Oganessian family moved to Israel, where Mikael won a young musician competition and was accepted into one of the best music school of the country, Thelma Yellin in Givataim. His mentors became famous Israeli composer and professor of the Buchman-Meta Music Academy Joseph Dorfman and his wife piano instructor Lilia Dorfman. After graduating from the school, Mikael began his studies at the Academy, was invited to tour as a soloist with The Young Israel Philharmonic Orchestra, organized a series of concerts "Music of Armenia", and after winning a Mikhelstadt piano competition in Germany, was invited by famous pianist Daniel Pollack to the post doctoral studies at the USC Thornton School of Music.

Sonic Fusion Duo started in 2010 but already generated excitement in the professional circles.

Next Duo's concert will be at the Zipper Hall, Downtown LA on Sunday, June 6 @ 7:30 PM. Tickets can be purchased at the duo's web site www.SonicFusionDuo.com or at the Zipper Hall's will call one hour prior to the concert.

The address of the concert: The Herbert Zipper Concert Hall

The Colburn School
200 South Grand Avenue
Los Angeles, California 90012

Garik Arutyunyan. Since she was 13, Arutyunyan has garnered many awards, including first prize at the Aron Green/ASTA Classical Guitar Competition. She was the grand prizewinner in the statewide junior category of the American String Teachers Association Competition. She received first prize and an award for most outstanding performance from the Armenian Allied Arts. In 2006 Arutyunyan participated in the Parkening International Guitar Competition and was selected a finalist in

the junior category. She received two associate degrees in music and liberal arts from Los Angeles City College prior to receiving her high school diploma at age 16. In 2009, she graduated with a Bachelors of Music degree from the University of Southern California under the direction of virtuoso Scott Tennant. She is currently continuing her studies at USC in the pursuit of a Masters in Music degree under the direction of her previous instructor Brian Head.

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԹԵՌԴԻԿԻ «ՅՈՒՇԱՐՁԱՆ ԱՊՐԻԼ 11-Ի» ՆՈՐ ԹՐՔԵՐԵՆ-ՅԱՅԵՐԵՆ ՅՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ք. ՏՐԴԱՏԵԱՆ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

Գրքին կողքը կը ներկայացնէ քարքարուտ պատի մը վրայ յամառօրէն քարին կառչած՝ փաթաթուող չորցած ծառ մը, անկարգ կտորտուած ճիւղեր, որոնց մէջ կ'երեւի մէկ, միայն մէկ կանաչ ծիլ մը: Նկարչուհի Անահիտ Ապրամեանի այդ նշանակալից լուսանկարին մէջ արդեօք այդ ծիլն էր, որ պիտի տար թէնդիկի կորսուած 1919-ի «Ամէնուն Տարեցոյցը» ի լուսաբանութիւնը:

Թէնդիկ (Թէնդորոս Լափշինճեան, 1873-1929) 19 տարեգիրքեր հրատարակած է, որոնցմէ մէկը, մագապուրծ եղած՝ ան կրցած է վերադառնալ Պոլիս՝ իր առաքելութիւնը շարունակելու եւ պրպտելով արձանագրած է Մեծ Եղեռնի մտաւորական ու երեւելի 761 ապրիլեան գոհեցու անունները եւ կեանքը: 2006-ին Հրանդ Տինք անսպասելի ձեւով գտած է օրինակ մը ու ջանացած է թրքերէնի թարգմանել, սակայն չէ կրցած յաջողիլ: Տինք յանձնած է այդ հատորը յայտնի հրատարակիչ Ռադրայ Չարաքուլին: Այս վերջինը իբր անգին գանձ անմիջապէս ուղարկած է Փրոֆ. Դորա Սաքայեանին, որ իր կարգին շտապով լուրը հաղորդած է Մոնրէալի Գանատահայոց Առաջնորդ Բարատեպս. Գալստանեանին: Խանդավառ Սրբազան Հայրը գրքի թրքերէն-հայերէն հրատարակութիւնը մեծապէս քաջալերած է:

«ՅՈՒՇԱՐՁԱՆ ԱՊՐԻԼ 11-Ի» (նոր տոմարով Ապրիլ 24) էրքըրգե-հայերէն հրատարակութեան լոյս ընծայման պաշտօնական հանդիսութիւնը տեղի ունեցաւ 19 Ապրիլ 2010-ին Մոնրէալ քաղաքի Պոլսահայ Մշ. Միութեան Արամ Խաչատուրեան սրահին մէջ: Եկեղեցական Հայրերու պատկառելի շքախումբերը սրահը վերածեցին Մէկ ՀԱԻԱՏՔ Մէկ ՈՒՆՏ հաւաքավայրի մը:

Հանդիսութիւնը հիանալիօրէն վարեց Անի Արմէնեան-Էլակէօզ: Ծնորդալի Անին նախ ներկայացուց գրքի իմբագրութիւնը ստանձնող, հրատարակութիւնը կազմակերպող Մզկիլ համալսարանի գերման լեզուի Փրոֆ. Դորա Սաքայեանի գրական վաստակը իբր միջազգային դէմք եւ խօսքը տուաւ գիտնական բանասիրուհիին: Դոկտ. Սաքայեան յուզուածով բեմ բարձրացաւ ներկաներուն ծափահարութիւններուն տակ: Որոշ էր, որ այդ վաչրկեանը նշանակալից էր իրեն համար, հայաթաթախ գիրքը պիտի ներկայացնէր, որուն համար երեք տարիներ յամառօրէն աշխատել էր: Յուզմունքով յիշեց թէ ինչպէս, ճակատագրի հեգնանքով, գրքի բնագրի մէկ օրինակը Սգարաքուլին իրեն հասած է 19 Յունուար 2007-ին, ճիշդ Հրանդ Տինքի սպանութեան օրը, եւ անմիջապէս գործի անցաւ փորձառու եւ նուիրեալ տպագրիչ Մարօ Մանավեանի հետ: Սաքայեան յայտնեց որ գիրքը նուիրուած է Հրանդ Տինքի յիշատակին: Երախտագիտութիւն յայտնեց ամբողջ գիրքի թրքերէն նիւթերը ստուգող Երեւաբնակ Յակոբ Չաքրեանին, յառաջաբանի հայերէն նիւթերը վերանայող Վրէժ-Արմէն Արթինեանին եւ անգլերէն նիւթերը վերանայող փաստաբան շարի Տրգրանեանին, նիւթապէս օժանդակող Մոնրէալի մեծամասնութեամբ պոլսահայ խումբին

եւ մասնաւորապէս Ոսկան Հազարապետեանին: Սաքայեան յատկապէս նշեց այն մեծ դերը որ այս գրքի մէջ ունեցաւ Իսթանպուլի Պելլի հրատարակչութեան տէր, ինքն իսկ Պաղլայ Չարաքուլին, որ քանիցս դատի կանչուած, ձերբակալուած եւ բանտարկուած է իբր խօսքի ազատութեան պաշտպան:

Դոկտ. Սաքայեանի սոյն գրքի ստեղծման եւ բովանդակութեան մասին տուած տեղեկութիւնները չափազանց հետաքրքրական էին: Ան յիշեց հանգուցեալ Հրանդ Տինքի խօսքերը, երբ վերջինս 2005 թ. էլոյթ կ'ունենար Երեւանի մէջ Չօրեան Ինստիտուտի կազմակերպած Յեղասպանութեան հարցերուն նուիրուած Միջազգային գիտաժողովին. «Չըսենք, որ թուրքերը կը մերժեն Հայոց Յեղասպանութիւնը, կը ժխտեն ճշմարտութիւնը: Իրականութեան մէջ թուրք ժողովուրդն անտեղեակ է, եւ մեր պարտքն է իրենց բացատրել եղելութիւնները: Այդ գործը մենք պէտք է ընենք խոհունութեամբ եւ համբերութեամբ»: Ապա Սաքայեան հաւատաստիացուց, որ սա այս գիրքն էր, որ պատասխան կու տար թուրք ժողովուրդի կարգ մը հարցերուն: Յոյց կու տար, թէ ինչպէս սկսած է Հայոց Յեղասպանութիւնը եւ ի լոյս կը հանէր անոր դիւալին կանխամտածուածութիւնը: Կը հերքէր, կը ջրէր թուրքիոյ կառավարութեան բոլոր անամէջ բացատրութիւնները իր երկրին մէջ ամբողջ ազգի մը վերացման մասին: Օրինակ, պատասխանելով թուրքերուն յայտարարութեանն այն մասին, թէ իբր ապրիլեան գոհեցու բոլորը դաշնակցական յեղափոխականներ էին եւ որ յանուն երկրի անվտանգութեան անոնք պէտք է վերացուէին, Սաքայեան ընդգծեց, որ ըստ Թէնդիկի 761 գոհեցու մեծամասնութիւնը անկուսակցական էին: Բժիշկներ, ակադեմիկաններ, վաճառականներ, եկեղեցականներ՝ առաքելական, կաթոլիկ, վերապատուելի, ազգային եւ կրթական գործիչներ, եւ վերջապէս հայուն վէրքը երգող բանաստեղծներ: Սաքայեան շեշտեց այս գրքի թրքերէն թարգմանութեան կարեւորութիւնը թուրք ընթերցողներուն համար եւ գոհունակութիւն յայտնեց, որ Հրանդ Տինքի կամքը կատարուած էր:

Գեղարուեստական պատշաճ յատագիրը արժեցուց օրուան խորհուրդը: Ունկնդրեցինք հատուածներ Դանիէլ Վարուժանի, Միամանթոյի, Ռուբէն Սեւակի՝ 1915-ի նահատակներուն կարկառուն գործերէն՝ կատարմամբ հիանալի ասմունքող Նարեկ Ղազարեանի: Սրբազան երգերու անզուգական երգչուհի Յասմիկ Գասպարեան մեզ չզայցաւ վերացնելու՝ պանծացնելով անմահն Կոմիտասի Անտունին եւ Կուռնկը: Առաջինի մէջ Յասմիկ դրոշմեց անտուն անպաշտպանի ողբերգական ճիւղը: Իսկ խապրիկ մը չունեցող կուռնկին «Դէ գնա հեռացի՛ր» բաժնին մէջ ան կրցաւ տալ աքսորեալի կարօտագին աղերսանքը: Հայրենիքն նոր ժամանած դաշնակահար Խաչատուր Ղազարեանի քնքոյշ ընկերակցութիւնը եւս գնահատելի էր:

Ծափահարութիւնները գուսպ էին, ոչ որոտագին: Որոշ էր, Դոկտ. Սաքայեանի բանախօսութիւնը եւ երաժշտութեան ազդեցութիւնը խորունկ էր: Սակայն երբ տեսաբերիզով Հրանդ Տինքի

պատկերները ներկայացուցան՝ ներկաներէն ոչ մէկը, եւ ո'չ մէկը կրցաւ զգալ արցունքները: Հրանդը իր գրասենեակին մէջէն կը խօսրէ, վախն ու խօսքի ազատութեան համոզումը գիտէր կը տանջէր, կը խոկար: Սարսափելի տեսարանը յայտնուեցաւ, գնդակահարուած իր գրասենեակին շէնքին առջեւ, մայթին վրայ, մարմինը արիւնոտ սաւանով ծածկուած:

Ահա՛ գոհ մը եւս հայ Յեղասպանութեան...

Հարի Տրգրանեան, ինչպէս ներկայացուց հանդիսավարուհին, նոր երեւոյթ մը չէ գաղութիս մէջ իբր յայտնի փաստաբան, Գանատայի Հայ Գոնկրէսի Խորհրդատու, Ամերիկայի եւ Գանատայի Հայ Փաստաբաններու ընկերակցութեան, նաեւ Արմէն-Բէյպէք Վարժարանի հոգաբարձութեան անդամ: Փաստաբան Հարի ներկայացուց անգլերէնով Թէնդիկի կեանքը:

Ճանչցած ենք Թէնդիկը, անուանի «Ամէնուն Տարեցոյցը» տարեկան հատորներու վարպետը: Սակայն այդ գրասէր, գրքասէր, հեղինակ, պատմագէտ, գրական անհազ պապակով մեծցած անունին ետին շարան մը տառապանք գոյութիւն ունի, բացատրեց Մեթր Հարին: Ծարունակական ձերբակալութիւններ, սկսելով իր ծննդավայրին մէջ, Պոլիս, 24 Ապրիլ 1915-ին, ապա բնատարկութիւն ճիշդ մէկ տարի: Կրկին ձերբակալութիւն եւ մահու կարաւաններով աքսոր դէպի Անատոլիա անապատ-

ները՝ ճակատագիրը թողած աւազակներու քմահաճոյքին: Եւ Թէնդիկ կը շարունակէր մտածել իր գիրքերուն վրայ: Հայ երիտասարդներու օգնութեամբ հրաշքով ազատուած վերադարձին կրցաւ հրատարակել 1916-1920-ի տարեգիրքերը: Այդ շրջանին «Յուշարձան Ապրիլ 11-ի» գիրքը իր ամենէն կարեւոր գործն էր, ձօնուած Մեծ Եղեռնի 761 մտաւորականներու, ինչպէս վերը յիշեցինք:

Հետաքրքրական էր Արա Կարմիրեանի վկայութիւնը: Հանդիսավարուհին մեծ յարգանքով հրաւիրեց ալեւոր երիտասարդը, որ իր անհատական ակնոցով կենդանացուց ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻ պատմութիւնը Պոլսոյ հայկական գերեզմանատան մէջ իրապէս քանդակ-յուշարձան գոյութիւն ունեցած է: Ինչո՞ւ եւ ե՞րբ քանդուել է, Արա Կարմիրեան մանկութեան չէ տեսած այդ քանդակը, ուրեմն կանուխն ոչնչացուցեր են: Ինչպէ՞ս Թէնդիկի այդքան կարեւոր գիրքը խորհրդաւոր կերպով անյայտացած է: Երբ օսմանեան գիրքերը լատիներէնի փոխուեցան, ինչո՞ւ թրքական պատմութեան դասագրքերը գաղտնի պահեցին 1915-ի Մեծ Եղեռնը, որուն հետեւանքով 3-4 թուրք սերունդներ անտեղեակ մնացին: Պոլսահայու մը համար նման եւ այլ հարցումներ շատ նշանակալից են: Կարմիրեան յիշեց Տինքի Չարաքուլին մտերմիկօրէն

Շարք էջ 19

Հ.Բ.Ը.Միութեան
Սան Ֆերնանտո Հովիտի Մասնաճիւղ
Բժշկական
Դասախօսական Երեկոյ

Նիւթ՝
 «Շաքարախառ»՝
Տոքթ. Մինաս Բոջումեան
 «Արեան Գերճնշում»՝
Տոքթ. Հանրիէթ Մինասեան-Առաքելեան
 «Այժմեական Հարցեր Մանկաբուժութեան Մէջ»՝
Տոքթ. Կիրակոս Մինասեան

Տեղի կ'ունենայ
Ուրբաթ, Մայիս 7, 2010
երեկոյեան ժամը 8:30ին
Հ.Բ.Ը.Մ.-Հ.Ե.Ը.ի «Նազարեան»
Կեդրոնի համալիրին մէջ
6844 Oakdale Ave., Canoga Park

Մուտքը Ազատ

ՄԱՅԻՍ 1

140 ԵՐԿԻՐՆԵՐ ՆՇԵՑԻՆ ՄԱՅԻՍ 1-Ը ԱՇԽԱՏԱԻՈՐՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

1886-ին Ամերիկայի Շիքագո քաղաքին մէջ սկսած աշխատաւորներու արդար պահանջի շարժումն այսօր վերածուած է աշխատաւորներու միջազգային օրուան: Անցեալ շաբաթ, աւելի քան 140 երկիրներու աշխատաւորներ նշեցին իրենց օրը: Կարգ մը երկիրներու մէջ նշուեցաւ պետական մակարդակով, որպէս տարւոյն մեծագոյն տօներէն մէկը, որուն իրենց մասնակցութիւնը բերին միլիոնաւոր աշխատաւորներ:

Հայաստանի անկախացումէն յետոյ նսեմացուեցաւ օրուան նշանակաւորութիւնը եւ Մայիս 1-ը կոչուեցաւ «Աշխատանքի Օր»:

ՀԱՐԻՐ ՀԱԶԱՐԱԻՈՐՆԵՐՈՒ ՅՈՅՑԵՐ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

Աշխատաւորներու միջազգային տօնին օրը Մայիս 1-ին հարիւր հազարաւոր ցուցարարներ բողոքի զանազան արտայայտութիւններով հանդէս եկան Եւրոպայի մեծագոյն քաղաքներուն մէջ: Աթէնքի մէջ խանութները փակ էին եւ աշխատաւորները ուղղուեցան դէպի խորհրդարան պահանջելով կենսամակարդակի բարելաւում: Բողոքի ցուցեր եղան նաեւ Մոսկուա, Սոֆիա եւ այլ վայրերու մէջ:

ՎԵՆԵԶՈՒԵԼԱՅԻ ՄԷՋ 15% ԱՄՍԱԿԱՆԻ ՅԱԻԵԼՈՒՄ

Վենեզուելայի նախագահը Հիւլիօ Չավէզ աշխատաւորութեան միջազգային տօնին առթիւ յայտնեց որ Մայիսի 1-էն սկսեալ երկրի նուազագոյն աշխատավարձին վրայ 15% յաւելում մը սկսած է գործադրուիլ: Այդ գումարը պիտի բարձրանայ 1,224 պոլիվարի, այսինքն՝ ամսական 280 տոլարի:

Նշենք որ յառաջիկայ Սեպտեմբերին՝ Վենեզուելայի մէջ տեղի ունենալիք Երեւոյնի նախնական ընտրութիւններուն յոյս կա՛յ որ նախագահ Չավէզի ղեկավարած սոցիալիստ կուսակցութիւնը դարձեալ մեծամասնութիւն ապահովէ:

ՅՈՅՑԵՐ ԵՒ ՏՕՆԱԽՄԲՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Անգլիոյ մէջ հին աւանդութիւն դարձած է Մայիս 1-ը նշել զանազան հանդիսութիւններով: Փառսթօն քաղաքն ալ անմասն չի մնաց այս տօնախմբութիւններէն եւ հազարաւոր մարդիկ իրենց ուրոյն պարերով լեցուցին հրապարակը: Իսկ Լոնտոնի մէջ մայիսի 1-էն սկսած ցուցիկներու հակա-իսլամական լողունգներով քայլարշաւի:

ՀԱՐԻՐ ՀԱԶԱՐԱԻՈՐՆԵՐՈՒ ՅՈՅՑ ԳՈՒՊԱՅԻ ՄԷՋ

Աշխատաւորներու միջազգային տօնը շքեղ երթերով նշուեցաւ Գուպայի մայրաքաղաք Հավանայի մէջ: Պետութեան կողմէ կազմակերպուած եւ հովանաւորուած այս միջոցառումին իրենց մասնակցութիւնը բերին հարիւր հազարաւոր աշխատաւորներ եւ ուսանողներ:

Միւս կողմէ տեղի ունեցած է նաեւ փոքր ցուց մը, սպիտակ զգեստներով կանայք՝ պահանջած են քաղաքական բանտարկեակներու ազատ արձակումը:

ՅՈՅՑԵՐ ԳԵՐՄԱՆՈՅ ՄԷՋ ԵՒ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մայիս 1-ի առթիւ տարբեր բնոյթի ցուցեր տեղի ունեցան Գերմանիոյ տարածքին: Ոմանց համար գարնանային տօն էր, ուրիշներու համար հակա-կառավարական ցուցեր, որոնց ընթացքին վիրաւորուած են 16 ոստիկաններ եւ 25 ցուցարարներ: Արդարեւ ծայրայեղ աջակողմեան Ազգային Դեմոկրատ կուսակցութիւնը Պերլինի մէջ «նախ աշխատանք գերմանացիներուն» լողունգներով հրապարակ իջնելով պահանջեցին օտար գործաւորներու արտաքսումը երկրէն «նոր նացիներ»ն ու հակաֆաշիստները եւ ձախակողմեանները իրարու միջեւ բախումներ ունեցան: Պերլինի ոստիկանութեան խօսնակին համաձայն 140 ձախակողմեան ցուցարարներ ձերբակալուած են:

ԻՍԹԱՆՊՈՒԼԻ ՄԷՋ ՊԱՀԱՋԵՑԻՆ «ԳՈՐԾ, ՀԱՅ ԵՒ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ»
Մայիս 1-ը արգիլուած տօն էր Թուրքիոյ մէջ: Այս տարի իսթանպուլի աշխատաւորական երեք մեծագոյն արհեստակցական միութիւնները որոշած էին կէս միլիոն հոգի համախմբել Թաքսիմի հրապարակին վրայ: Ապահովութեան համար հազարաւոր թուրք ոստիկաններ փակեցին հրապարակ տանող բոլոր ճամբաները: Այս առթիւ կանգ առին շրջանի փոխադրամիջոցները եւ փակցուեցան վարժարանները: Հակառակ այս բոլոր արգելքներուն՝ 200,000 հոգիներու մասնակցութեամբ տեղի ունեցաւ 33 տարիներէ ի վեր արգիլուած այս տօնախմբութիւնը, որ կազմակերպուած էր աշխատաւորներու համադաշնակցութեան կեդրոնական վարչութեան կողմէ: Ցուցարարները կը պահանջէին «գործ, հայց եւ ազտութիւն: Օրն աւարտեցաւ առանց միջադէպի»:

ՄԱՅԻՍ 1-Ի ԱՌԻԹՈՎ

Միջազգային աշխատաւորութեան օր Մայիս Մէկի առթիւ, այսօր կրկին հրապարակ կու գայ անիրաւուած դասակարգը, իր վճռական խօսքը արտայայտելու հանուր աշխարհին:

Մայիս Մէկի նշանակութիւնը ամէն տարի աւելի կը շեշտուի. աշխատաւոր դասակարգը, այդ օրը կազմակերպած իր հաւաքներով եւ հրապարակային ցուցերով, իր անտեսուած իրաւունքներուն տիրանալու ձգտումով իր պահանջները կը ներկայացնէ, ի խնդիր՝ հացի, ազատութեան եւ բարգաւաճ կեանքի մը, որ իր աննահանջ իրաւունքն է:

Արեւելքէն Արեւմուտք, Հիւսիսէն Հարաւ, ամբողջ երկրագունդի աշխատաւոր դասակարգը այսօր մերկացած իր հոգեբէն, իբրեւ հանգիստի եւ պայքարի օր, մեքենաներու ժխորէն հեռու, համայն աշխարհին կը զգացնէ իր գոյութիւնը՝ ընկերային արդար պահանջներով, որոնք կը բխին կեանքի նոր պայմաններէն:

Մայիս Մէկի իմաստը կը փոխուի մասնաւոր ներկայ պայմաններուն տակ, երբ աշխատաւոր դասակարգին մէջ խաղաղութեամբ ապրելու տենչը, բարգաւաճ կեանք մը ունենալու մարմաջը կը զօրանայ եւ իր աշխատանքին արդիւնքը արդարօրէն ստանալու համար բանաձեւը կը ներկայացնէ, յստակօրէն կը տեսնէ զանոնք իրեն զլանալու փորձերը նորանոր արկածախնդրութիւններով:

Այս տարի, Մայիս Մէկը կը գուզադիպի այնպիսի ժամանակի մը, երբ աշխարհի խաղաղութիւնը եւ ժողովուրդներու անդորրութիւնը խանգարելու փորձերը բացայայտօրէն կը տեսնուին, Միջին Արեւելքի մէջ խաղաղութեան ճիգերը խանգարելու Իսրայէլի փորձերով, Իրաքի, Աֆղանիստանի մէջ ամերիկացիներուն տառապանք դարբնող նոր արարքներով, մարդկային նոր զոհերով, դարաւոր մշակոյթներու փճացումով եւ համատարած դժբախտութիւններով:

Այս տարի, Մայիս Մէկի գլխաւոր լողունգը պիտի ըլլայ պայքար յանուն խաղաղութեան ամրապնդումին՝ ընդդէմ ռազմասէր տարրերու, որոնք մարդկութիւնը նոր պատերազմներու գիրկը նետելու ճամբան կը յարդարեն, մարդկութեան գլխուն Դամոկլեան սուրի պէս կը պտտցնեն միջուկային ռումբերու սարսափը:

Մայիս Մէկի առթիւ, խաղաղութեան մէջ ապրելու մեծագոյն ցանկութիւնը սնուցանող աշխատաւորութիւնը, մէկ մարդու պէս ոտքի կանգնած պիտի պահանջէ աշխարհի մեծերէն, որ փոխադարձ զիջողութիւններով՝ չարքեն ժողովուրդներու ապրելու իրաւունքը, տալու համար մարդկութեան այն երաշխիքը, թէ նոր սպանդէ մը հրաժարած՝ իրական խաղաղութեան պաշտպաններն են:

Մայիս Մէկի օրը, խաղաղութեան կողմնակիցներուն կողքին, աշխատաւորութիւնը իրաւունք ունի պահանջելու բոլոր պետութիւններէն, որ հրաժարին ռազմատենչ քաղաքականութենէն, ժողովուրդները ստրկացնելու նոր արշաւէն եւ փոխարէն՝ բոլոր ժողովուրդներուն տան անկախ, անվտանգ, խաղաղութեան եւ անդորրութեան մէջ ապրելու իրաւունքը:

Մայիս Մէկի նշանաբանը պէտք է ըլլայ ժողովուրդներու համակեցութեամբ եւ միակամ ճակատով պայքարիլ ի խնդիր խաղաղութեան ամրապնդումին, ամէն տեսակ շարաշահումի եւ ազգամիջեան կռիւններու դէմ, անիմաստ արինահեղութեանց վերացման եւ աշխատանքի արդար վարձատրութեան:

Մայիս Մէկը կ'արժեւորուի եւ իմաստ կը ստանայ ժողովուրդներու սրտին մէջ երջանիկ կեանքի եւ ընկերային արդարութեան հեռանկարով: ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ «ԱՐԱՐԱՏ», ԼԻԲԱՆԱՆ

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԲԱԺԱՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
Enclosed a check for (one year)
* \$50,00 for USA
* \$60,00 (second class), \$ 75,00 (Air Mail) for Canada.
* \$85,00 (second class), \$ 125,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----
Address: -----
City: ----- State:----- Zip Code:-----
Country: -----
Tel :----- Fax : -----

ՊԱՏՈՒԱԾԵ

ՍԵԼԵԿԵԱՆ ԹԱԳԻ ՅԱՆՁՆՈՒՄԸ ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՔԱՅԻՆ

(Հատուած, «Տիգրան Արքայի Մուտքը Մոսկուայի Լեռան Շէն» անտիպ էստէյից)

ՊՕՂՈՍԼԱԳԻՍԵԱՆ
(Շարունակուած մախրոպոթիւէն)

Ձեւս աստուծոյ ինն «Մուսա» աստղածին աղջիկները առաջ գալով, թագը վրան սկուտեղը վերեւ բարձրացած, խոնարհուել էին, այն դրել Տիգրան Արքայի առաջ: Լուռ էր, քարացել ամփիթատրոնի շարքերը, իրենց թագաւորութեան խորհուրդն էր շիջում... կարճ լուռ թիւնից յետոյ, անփիթատրոնն էր ոտքի, անտիոքցիները վերեւ պարզած ձեռքերն էին դողում, ասիւն էին հպում իրար, անձայն» ծափահարութիւն: Ապա, պահի թելադրանքով, Անտիոքոսն էր սկսել ծափահարել, նրան էին հետեւել ամփիթատրոնի շարքերը:

Տիգրան Արքան, աջ բազուկը երկարած դէպի ամփիթատրոնի շարքերը, խաղաղութիւն էր յորդորել:

- Ողջոյն Անտիոքի արքունիքին իշխաններին, անտիոքցիներին, ողջ լեռուք:

- Միջօրէ, նայէք, Անտիոքի կապոյտ երկնակամարին է բազմել տիեզերական լոյս պարզեւող, կենսատու արեւ աստուած Միհրը, եկել է ողջունելու Սելեւկիա թագի յանձնումը Արմինայի թագաւորին: Պատերազմի, քաջութեան շանթեր բեկանող Վիշապաքաղ Վահագնը, Յարթագողի ձանապարհի իր տաճարից լուսաւոր աստղ էր ճամբել Արմինայի լեռնաշխարհի երկնակամար: Պատգամ էր այն, որ նրա քաջերի գորաբանակները իջնէին լեռներէրից, տիրէին արեւելքի, արեւմուտքի երկիրներին, իրենց գէնքով հասնէին ծովեր, իրենց սահմանները լինէին գէնքը իրենց, հասնէին աշխարհի ծովերի չորս դին:

- Ես իմ գորքը չեմ տարել նուաճելու: Որտեղ հասել է իմ գէնքը, ուր որ ինձ խաղաղութեամբ են դիմաւորել, խաղաղութիւն, բարգաւաճում եմ բերել նրանց: Աշխարհակալ եմ, Արմինայի բանակները երբեք չեն կողոպտել նուաճում երկրները, բռնի տիրել: Հարկեր եմ գանձում, որ իմ յաղթական բանակները զինեմ, խառավարեմ իմ տէրութիւնը, իմ Արմինա երկրի հզօրութիւնը ամրապնդեմ:

- Իմ յաղթարշաւները բերել են նաեւ օտար բռնակալներից ժողովուրդների ազատութիւն: Ասորիքի մի շարք «Պոլիս»ներին, հարաւի Փիւնիկէի քաղաքներին շնորհել եմ ներքին ինքնավարութիւն, նրանց խելամիտ իշխաններին ներգրաւել աւագանու կազմում: Իմ տիրած երկրներին բարգաւաճում բերելու համար, արտօնել եմ ապրանքների առեւտուր ու փոխանակում կատարել Արմինայի ու իմ աշխարհակալութեան երկրների միջեւ: Հրամայել եմ առեւտրային ճանապարհներ կառուցել, ապահովել նրանց անվտանգութիւնը:

- Արմինա երկրի արարում են տարել տիրակալած երկրներ: Կամարակապ, սիւնազարդ տաճարներ պատելու, տներ պատելու, երկրագործութեան, անասնապահութեան, ձիաբուծութեան, բազում արհեստների հմտութիւնը տարածել այնտեղ: Թել մանելու, կտոր գործելու, հողից ամաններ պատրաստելու, այն նաշխարհարդէլու արհեստներն եմ ստանել նրանց: Հայոց լեռների ապաւններից ձուլած պղինձ, երկաթ տարել նրանց, որ հողը մշակելու, տներ պատելու գործիքներ

պատրաստէին: Հայոց Միհրական բարեպաշտ հաւատքի պաշտամունքն եմ տարել հեռու երկրների տաճարներ: Անահիտ մայր դիցուհին եմ տարել իմ թշնամի Պարթեւատան, նուաճած երկրներ, որ մայրութեան արարում հոսի նրանց հողին, հանդերին, այգիներին, նրանց մարդկանց սրտերին մայրութեան պաշտամունք անձրեւի:

- Ո՛վ դուք Անտիոքի հելլատացիներ, իմացէք, Աթէնքի իմաստնութիւնն եմ բերել իմ նոր աթոռանիստ Գիգրանակեր քաղաք: Այնտեղ են եկել բնակելու բազում հելլատացիներ: Քաղաքն է այդ շքեղ, բարձր հաստ պարիսպներ, հուժկու միջնաբերդ, անկարող որեւէ թմնամի այն նուաճելու: Հելլատացի իմաստունների արարած երկրն են բեմականացնում իմ ոստաններն ամփիթատրոններում, ինչպէս նաեւ իմ աջնուազարմ Արտուսազր որդու յորինած թատերգութիւնները:

- Ինձ հետ է իմ քաջ գորավար Բագարատը: Արիմայի այրուծին, հետեւակ գորքը իմ հետ մարտերի էր տարել: Հայոց Վահագն աստուածը պատերազմելու, յաղթանակ կոփելու ոգու լոյս էր բերել Բագարատին: Անտիոքը նա կը կառավարի խաղաղութեամբ, բարգաւաճում կը բերի ձեր շքեղ քաղաքին, նրա խելամիտ իշխաններին պալատի աւագանու շարքերում կ'ընդգրկի: Անտիոքին ապահովութիւն բերելու համար քաղաքի պարիսպների աշտարակներին հայոց անպարտ գորքի մարտիկները կը հսկեն: Այս թագը խորհրդանշն է Սելեւկեան երբեմնի պետութեան, թող պալատում հանգչի, պատմութիւն դառնայ, ողջ լեռուք:

Ամփիթատրոնի շարքերն էին լուռ օրօրում: Արմինայի արքայի վեհանձնութիւնը մարդկանց հոգիներին յոյզի ծովք էր բերել, ակնածանք իրենց նոր տիրակալին: Ամփիթատրոնի մարդիկ ձեռքերնին էին վերեւ բարձրացրել Արմինայի արքային փառաբանելու: Մի պահ լուռ էր եղել ամփիթատրոնը: Եւ յանկարծ շարքերը ալեկոծուել էին, որոտագին կանչել «Ողջ լինի արքան Արմինայի»:

Ամփիթատրոնի ծափերի, փողերի կանչերի հետ Անտիոքոս թագաւորը Տիգրան Արքային ու գորավար Բագարատին առաջնորդել էր օթեակ, որտեղ եղել էին նաեւ արքունիքը, պալատական աւագանին:

Ամփիթատրոնի հարթակ էր եկել արքունի աւագանիի անդամ Ջենոնը:

- Ողջ լեռուք Արմինայի Տիգրան Արքայ, փոխ արքայ Բագարատ, Անտիոքոս իշխան, Անտիոքի աւագանի, անտիոքցիներ: Ի պատիւ Տիգրան Արքայի, անտիոքցիները բեմական ներկայացումներ են պատրաստել: Անտիոքի արմէնները կատարելու են իրենց նախնի քաջ թագաւորներից մէկի վարած մարտի ու նրա հարսանեաց հանդէսի բեմականցումը, ահա այն:

Բեմահարթակի երկու կողմերից, իրար վրայ էին յարձակում տարբեր հազուստներով ու գէնքերով մարտիկներ: Վահաններն էին զարկում իրար, փայլատակած սուրերն էին խաչաձեւում, նրանց հարմից կայծեր թռչում, մարտիկներ էին թաւալում: Ընկրկում էին աջ կողմի մարտիկների շարքերը, նրանց պատանի առաջնորդին էին գերեվարել: Նահանջել էին թշնամու

գորականները:

Տիգրան Արքայի նախապապ՝ Արմինայի Արտաշէս թագաւորը սեւ ձիու թամբին, հեզասար մտել էր բեմահարթակ: Գլխին, հայկազունեան թագի նման սապաւարտ էր եղել, արեւահուր կարմիր շապիկն էր իրանին, հայոց լեռների անտառների կանաչով յորդած ծալք, ծալք անդրավարտիք: Ջինավար էր եղել թագաւորը, թուրն էր գոտկատեղից իջած ցած, վահան էր ձեռքին պահած, կեղրոնում չորս ծայրերը կեռուած Միհր աստուծոյ լոյսի խորհրդանշն խոշոր խաչանշան փորագրուած: Իջել էր ձիուց եւ քայլել դէպի բեմահարթակի խորքի կապոյտ երիզը: Նրա ետին, գլխահակ, վարսերը դէմքին իջած, սպիտակի մէջ ընկողմանած մի աղջիկ էր խոշոր ժայռի վրայ նստած: Գլուխը վեր բարձրացնելով նկատել էր գինակիր հայոց թագաւորին, մի պահ ապշած նայել նրան, ապա բացականչել:

«Քեզ եմ առում, քաջ Արտաշէս, Որ յաղթեցիր Ալանների քաջ ազգին»:

Եկ հաւանիք Ալանաց ազգի աչազեղ դստրիս խօսքը՝ Վերադարձու պատանու, Քանի որ դիւցազունների գարմի վերացնել, Կամ, ծառայ դարձրած, ստրուկների կարգում պահել եւ թշնամութիւն յախտեմակամ Երկու քաջ ազգերի միջեւ հաստատել»:

Արտաշէսն էր աւելի մօտիկ գնացել, Ալանաց հեռու լեռների ձիւնոտ աղջիկ, ակներից լոյսի շանթեր էր արձակել քաջի սիրտը պատուելու, յետոյ լուսնակի սպիտակ դէմքից ժպիտ էր հոսել: Արտաշէսն էր խոցուել, եւ

«Նեմաւ արի արբան Արտաշէսը սեւը գեղեցիկ եւ համեմտ ոսկեօղ շիկափող պարանը, եւ անցնելով գետը, որպէս արծիւ արագաթել, եւ ձգնելով ոսկեօղ շիկափող պարանը Գցեց մէջքը Ալանաց օրիորդի, եւ շատ ցաւեցրեց մէջքը փափուկ օրիորդի»:

Արտաշէսը, պարանի օղը մէջքին Ալանաց երկրի օրիորդը գրկած կանգնել էր շարք կազմած գինուորների առաջ: Օրիորդն էր աղաչել արձակել մէջքը սեղմած պարանի օղակը: Աղաչանք ինդրել էր բերելու գերեվարուած իր պատանի եղբորը: Դէպի քոյրն էր վազել պատանին, գրկախառնուել էին: Օրիորդն էր երկար վարսերով սրբել արեւահուր այտերից հոսած արցունքների շիթերը, ձիւնոտ մատներով շոյել դէմքը պատանի եղբոր:

Արտաշէսը, օրիորդին ու պատանուն գրկած մօտեցել էր բեմահարթակի կապոյտ երիզին: Ալանաց թագաւորին էր կանչել:

- Իմ ճամբարում են քու պատանի որդին ու օրիորդը: Երկու քաջ ազգերի միջեւ խաղաղութիւն հաստատելու համար, պատիւ է ինձ կնութեան առնելու քու աստղածին օրիորդին:

Թագաւորն էր միւս ամփից կանչել: - Արմէնների քաջ ազգի թագաւորին արժանի է Ալանաց Սաթենիկ դուստրը: Նէ հայոց ազգին

կը պարգեւ ի քաջագուն որդիք ու թոռներ, որոնք ամուր կը պահեն իրենց երկիրը: Արտաշէսի տոհմի ժառանգների քաջերի սահմանները թող լինեն իրենց գէնքները, այն տանն դէպի ծովերն աշխարհի զորս կողմերի, նրանց փառքը գնա հեռու դարերին

Բեհարթակի խորքում հայոց մայր ոստանի պալատն էր եղել, առաջը հոծ ժողովուրդ խմբուած: Հայոց Միհր աստուծոյ քուրմն էր նրա առաջ, երկու կողմը կանգնած էին եղել Արտաշէս թագաւորը եւ Ալանաց օրիորդ Սաթենիկը:

Թագաւորն էր ծիրանի հազուստով, հայկազունեան արեւի սկաւառակով թագն էր գլխին: Սաթենիկի դէմքին իջած էր եղել թախանցիկ շղարշ, իրանին սպիտակ ձիւնեղէն երկար հագուստ: Լուսնակն էր իջած եղել այտերին, լուստո ժպիտ ցողում դէմքից: Քուրմը, ձեռքերը երկինք յարած ու բանել էր Միհրին, ապա, արեգակից ասիւրով լոյս քաղելով օծել նրանց, Սաթենիկին հուշակել որպէս հայոց աշխարհի թագուհի: Մաղթել էր, հայոց գահին բազում ժառանգներ պարգեւէ: Արտաշէսը Սաթենիկին գրկած, բեմահարթակի առաջամաս էր եկել, եւ

«Առատ անձերի պէս ոսկի էր տեղում Արտաշէսի փեսայութեան հանդէսին, Տեղում էր մարգարիտ՝ Սաթենիկի հարսնութեան հանդէսին»:

Բեմահարթակ կանգնած մարդիկ, կապոյտ մանուշակ, հիմքայի ծաղիկներ զեղին աստղիկներ նետել հարսի ու փեսայի վրայ, իրենց լեռների լանջերի սպիտակ շուշանների փուռնջ Սաթենիկի լանջին: Փողեր էին հնչել, թմբուկներ գարկել, թագաւորն ու թագուհուն շրջան արած իրենց նախնիների շուրջ պարերն էին կատարել: Պարի շրջանն էր բացուել, թմկահարն ու փողահարները մեղմանուչ պարային եղանակ էին հնչեցրել: Արտաշէսը, սպիտակի մէջ ընկողմանած Սաթենիկին թեւանցուկ առած պարի ելել: Նորահարս Սաթենիկը ծովի ալեկների նման սահում էր, փրփրում էր սպիտակը նրա, փրփրում էր իրանը նրա, կարծես ջրահարսի նման ծովի ջրերն էր ճողփում:

Ամփիթատրոնն էր պայթել խինդից, Տիգրան Արքան էր ոտքի կանգնած ծափահարել: Ջենոնը մի պահ ձեռքերի շարժումներով հանդարտութիւն էր խնդրել եւ յայտարարել, որ արմէնների այդ թագաւորը Տիգրան Արքայի նախապապն էր եղել: Ամփիթատրոնի շարքերն էին պայթել մարդկանց ծափերի որոտից: Հպարտանքի լոյսով էին ողողուել արմէնների սրտեր, հրճուանքի հեշտագին անձրեւ մաղել արքայի սրտին:

Հանդիվար Ջենոն էր յայտարարել, որ Անտիոքի հելլատացիները ներկայացնելու էին հելլենների իմաստուն՝ էսքրիլէսի «Պրոմէթէսը Շղթայուած» թատերգութիւնը: - Դաժան էր եղել Ջեւս աստուածը իր դէմ ըմբոստացողների հանդէպ, սակ էր Ջենոնը: Հակառակ Ջեւսի կամքի, Պրեմթէսը Ողիմպոսի կրակի աստուած Հեփեստոսի հնոցից յափշտակել էր կրակը եւ տուել

ՍՓԻՒՌԻ ԿԱԶՄԱԻՈՐՈՒՄՆ ԵՒ ԲԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՈՒՄԸ

Շարունակում է 6-էն

համախմբում, որպեսզի կարելի ըլլայ միացած կամքով եւ մեծ թափով մեր մտաւորական, նիւթական եւ ֆիզիքական ուժերը ի սպաս դնել մեր երկրի վերաշինութեան եւ բարգաւաճման»:

Ռամկավար եւ հնչակեան կուսակցութիւնների դրական դիրքորոշումը Խորհրդային Հայաստանի նկատմամբ կարեւոր նշանակութիւն ունեցաւ Սփիւռքի գաղթահալ օճախներում եւ նպաստեց Հայաստան-Սփիւռք յարաբերութիւններին, եւ յետագայ զարգացմանը:

Սփիւռքի տարածքը դարձաւ անծայրածիր: Հայրենի հողից բռնի տեղահանուած հայերը 1920-ական թուականների սկզբներին կամ հաստատուեցին հայերին խաբած երկիրներում (Ֆրանսիա, ԱՄՆ) կամ օսմանեան լուծը եւրոպականով՝ Ֆրանսայի եւ Անգլիայի մադատին տիրապետութեան փոխարինած երկրներում (Սիրիա, Լիբանան, Իրաք, Յորդանան, Պաղեստին) կամ միապետական երկրներ (Իրան, Եգիպտոս, Պոլիկարիա, Ռումինիա, Յունաստան):

Ժամանակի ընթացքում Լիբանանի գաղթահալ օճախը վերածուեց սփիւռքի մշակոյթի եւ մտաւորականութեան կենտրոնի, դրա համար անհրաժեշտ նկատում ենք հակիրճ պատկերացում տալ եւ դրսեւորել սփիւռքի կազմաւորման առաջընթացը:

Հայրենի հողից բռնի տեղահանուած հայեր Լիբանանում հաստատուեցին 1920-1924 թուականներին՝ շուրջ 35-40 հազար հայ գաղթականներ եւ որբեր: Նրանցից 25.000-ը Կիլիկիայից, իսկ մնացածը՝ մօտ 15.000ը Արեւմտեան Հայաստանի գանազան շրջաններից: Լիբանանի պետութիւնը եւ ժողովուրդը բարեկամական ու ջերմագին ընդունելութիւն ցուցաբերեցին հայ գաղթականների նկատմամբ: Պետութեանը յատուկ հողամասեր յատկացրեց հայերին, շուտով կառուցուեցին հայկական թաղամասեր եւ կոչուեցին Ամանոս Քեմբ, Կիլիկիա, Սիւս, Մարաշ, Հաճըն, Թոմարգա եւ եղան բնիկ ժողովուրդի հետ խառն թաղամասեր՝ Դրատ, Սինիֆիլ, Իդալեան եւ այլն: Յիշեալ թաղամասերը ընդհանրապէս գտնուում էին Պուրճ-Համուտ շրջանում, դրա համար այսօր Պուրճ-Համուտը նկատուում է հայկական շրջան, առեւտրական հարիւրաւոր խանութներն ու արհեստանոցները մեծ մասամբ հայերի սեփականութիւնն է եւ ժողովրդային շուկան:

Գաղթական հայերի Լիբանան մուտքի նախօրեակը գուզադիպում էր պատմական կարեւոր նշանակութիւն ունեցող քաղաքական իրադարձութիւնը, դրա կապակցութեամբ հակիրճ ակնարկը շահեկան ենք նկատում:

Ի պատասխան Լիբանանի ժողովրդի ազատագրական շարժման 1915 թուականին Օսմանեան կայսրութիւնը ջնջեց 1861 թուականի կանոնադրութիւնը, ընդունեց Լեռնալիբանանի կառավարիչ Յովհաննէս Գուլուստիանի հրաժարականը եւ նրա փոխարէն Լեռնալիբանանի կառավարիչ նշանակեց Ալի Մունիֆին (Josette Saleh et Andre Sioufi, Les 6001 jours du Liban, Toulouse, 1974, p. 271):

Պատերազմի ընթացքում երիտթուրքերը վերացրեցին Լեռնալիբանանի ինքնավարութիւնը եւ, օգտուելով մեծ պետութիւնների միջեւ առկա հակասութիւններից, Լիբանանի ժողովրդի նկատմամբ որդեգրեցին եւ գործադրել սկսեցին ցեղասպանութեան քաղաքականութիւնը՝ նպատակ ունենալով հարուածել ազգային ազատագրական շարժմանը, որ օրըստօրէ գորանում էր, դրսեւորում էր պայքարի նորանոր ձեւերով՝ ազատագրելու համար օսմանեան բռնակալ լծից, որի պայմաններում տառապում էր Լեռնալիբանանի ժողովուրդն աւելի քան չորս դարերից ի վեր:

1916 թուականի Մայիսի 6-ին, Պէյրութի գլխաւոր Պուրճ հրապարակում, թուրք իշխանութիւնները կախաղան բարձրացրին գանազան համայնքներից մուսուլման, քրիստոնեայ լիբանանցի տասնեակ մարտիկներ, նրանց մէջ էին Օմար Համատը, Շէյխ Ահմետ Թապաւարան, Սայիտ Աքըլը, Նուրիդդին Քատին, Մուհամմէտ Մահմասանին, Մուհամետ Աջամին, Փերօ Պաուլը Օմար Ահմետը եւ ուրիշներ:

Ուշագրաւ է, որ կախաղան բարձրացուող այդ հայրենասէրները համայնքային պատկանելիութիւն ունէին: Ոմանք իսլամ դաւանանքի էին, ուրիշները՝ քրիստոնեայ, սակայն բոլորն էլ նոյն նպատակով եւ նոյն իտիալով միացան, գլուխները բարձր պահած կանգնեցին կախաղանների դիմաց եւ մահը դիմաւորեցին՝ «Կեցցէ ազատութիւնը, կեցցէ անկախութիւնը» գոռալով (Պ. Աւագեան, Մայիս 6-ի խորհուրդը, «Մեր նշանաբանն է»՝ Յառաջ շաբաթաթերթ 5 Մայիսի 1963):

Մինչեւ սոյն թուականը Պէյրութի Պուրճի հրապարակը կոչուում է «Նահատակաց Հրապարակ» (Սեհա-էլ-Շուհետա): Հրապարակում գետեղուած է նահատակների յուշարձանը:

1918 թուականի Հոկտեմբերին Ֆրանսական զօրքերի կողքին կուռում էր նաեւ յատկապէս հայ կամաւորներից կազմուած «Արեւելեան լեգէոնը»:

1920 թուականի Յուլիսի 20ի Մեյսեյրնի կռիւներից յետոյ, նոյն թուի Օգոստոսի 25-ին զօրավար Կուռոյի զօրքերը մտան Դամասկոս: Օգոստոսի 31-ին հաշտական միապետութիւնը տապալուեց յետոյ, Սեպտեմբերի 1-ին զօրավար Կուռոն հռչակեց մեծ Լիբանանի իշխանութեան կազմաւորումը՝ Ֆրանսական հոգատարութեան (մադատին) ներքոյ: Լիբանանը իր ներկայ սահմաններով մտաւ Ֆրանսական տիրապետութեան տակ:

Իրօք, վերոյիշեալ երկու ժողովուրդները պատմական պայմանների բերումով, բարեկամներ են դառնում, որոնք նոյն բռնատիրական տիրապետութեան լուծին ենթարկուել են, սակայն տարբեր ճակատագիրներով: Ժողովուրդների պատմութեան մէջ հազուադէպ է նման գուզադիպութիւն, որը կարօտ է գիտական լուրջ ուսումնասիրութեան:

Երկրորդ անգամ դժբախտ գաղթականութիւն Ալեքսանդրեոսի հայութեան համար, որոնք մեծ մասամբ 1921 թուականին գաղթել էին Կիլիկիայից: 1939 թուականին հազարաւոր նոր հայ

ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ 30 ԱՄԵԱԿԸ

Շարունակում է 7-էն

Տեսերիզը ընդհանուր պատկերացում մը կուտար վարժարանէն ներս տիրող մթնոլորտին մասին, աշակերտներուն ունեցած ուսումնական, մարզական, երաժշտական եւ այլ գործընթացներուն մասին:

Յայտագրին մաս կը կազմէր ծանօթ «Էլէմենթ» նուագախումբը, որ մեր ժողովրդական եւ աշուղական երգերուն տուած արդիական շունչով ջերմացուց եւ խանդավառեց ներկաները:

30-Ամեակի գլխաւոր բանախօս հրաւիրուած էր Լուս Անճելոսի Գերագոյն Ատենի հայագրի պարծանք՝ Դատաւոր Պրն. Չաւէն Սինանեան: Ան տասնեակ մը վայրկեաններու սահմաններուն մէջ, յաջողապէս, նախ իր վերլուծական գնահատութեան հիմնական առարկան դարձուց ուսման կարեւորութիւնը աճող նոր սերունդներուն համար: Շեշտեց, որ բարձրագոյն ուսումը, մասնագիտական կարողականութիւնը, ամէն դէպքին միակ միջոցը կը հանդիսանայ յաջող կեանքի մը ձեռքբերման: Պրն. զեկուցաբերը անդրադարձաւ Յեղասպանութեան պատճառած ողբերգական պարագաներուն, հայ ժողովուրդի վերապրումի, Յեղասպանութենէ վերապրող սերունդներուն ապրուստի հոգեբով կլանուած ուսումէ զրկուած ըլլալու եղեռական պարագաներուն վրայ: Ան շեշտը դրաւ ներկայ սերունդներուն ուսումնառութեան հրամայականին վրայ: Ուսումը՝ դիտել տուաւ յարգելի զեկուցաբերը, հրաշագործ ազդակն է վերապրումի եւ լինելիութեան, կրկին անգամ: Ան միակ միջոց է յաջողութեան՝ անձնապէս եւ իբրեւ ազգ: Ան գնահատական կատարեց Սահակ-Մեսրոպ Վարժարանի բարոյական եւ ուսումնական բարձր արժանիքները:

րուն, շնորհիւ որոնց, կը պատրաստուի վաղուան յաջող սերունդը: Այդ դիտանկիւնէն մօտեցած, Պրն. զեկուցաբերը մեծարեց այն հիմնադիրները, որոնք տեսիլքը ունեցան Սահակ-Մեսրոպ վարժարանի, որ այսօր ծառայութեան մէջ կը գտնուի Սփիւռքի եւ հայաստան աշխարհի մէջ:

Տեղի ունեցաւ 30-Ամեակի Մոմավառութիւն, կարկանդակի հատում, ապա շնորհակալական խօսքով հանդէս եկաւ Սահակ-Մեսրոպ Քրիստոնեայ Վարժարանի Տնօրէն՝ Շահէ Կարապետեան: Ան բարձր գնահատելով հիմնադիր անդամներէն Աբրահամ Հալէպեանը, որուն յաճնեց յուշատախտակ մը: Ան, յուշատախտակով մը պարգեւատրեց նաեւ Տիկ. Հեյլէն Պետրոսեանը, որ երկու տարեկանէ վար աշակերտներու դասարանը կը վարէ ամենայն համբերատար ու նուիրեալ:

Աշակերտական խմբերգէ մը ետք, հուսկ բանկի խօսքով, ելոյթ ունեցաւ Տ. Մուշեղ Արք. Մարտիրոսեան: Ան մէջբերեց երկրէն դէպի երկիրն քննուած կամուրջի վրայով, սանդուխ առ սանդուխ բարձրացող լոյսի օրինակը՝ որ ճշմարտութեան ոգիով մեզ դէպի լոյս Աստուծոյ կը մօտեցնէ: Մեր հաւաքական սիրտը դպրոցին մէջն է: Սրբազան հայրը, շարունակելով իր խօսքը ըսաւ, այդ առաքելութեամբ՝ Սահակ-Մեսրոպ Հայ Քրիստոնեայ վարժարանի մէջ կատարեալ հայ եւ կատարեալ քրիստոնեայ աշակերտներ կը դաստիարակուին»:

Տէրունական աղօթքով՝ Սրբազան Հայրը իր աւատարին հասցուց համանուն վարժարանի յոբելինական հանդիսութիւնը: Յաջող հանդիսութիւնը մը, որ երկար ժամանակ պիտի մնայ ներկայ հանդիսատեսներու յիշողութեան մէջ:

Բարի եւ բարեբեր շնորհաւորելի տարեդարձ:

ունէր 15, կաթոլիկ եկեղեցի՝ 8, աւետարանականը՝ 6 դպրոց:

1930 թուականից Պէյրութի հիւսիսային արուարձաններից Անթիլիաս աւանում է հաստատուել Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը, որի իրաւասութիւնը Լիբանանի, Սիրիայի եւ Կիպրոսի առաքելական հայերի վրայ ճանաչուած է էջմիածնի Ամենայն Հայոց կաթողիկոսութեան կողմից:

1931 թուականին Մեծի Տանն Կիլիկիոյ հայ կաթողիկ կաթողիկոս պատրիարքութիւնը վերահաստատուել է Լիբանանում:

Ըստ մօտաւոր հաշուումների, 1945 թուականին Լիբանանում բնակուել են 50802 հայ առաքելականներ եւ 10261 հայ կաթողիկներ:

(Յաջորդ քիւով՝ Սփիւռքի կազմաւորումն. հայրենիքի հասկացողութիւնն, հայրենիք-սփիւռք յարաբերութիւնների գործնական եւ արդիւնաւէտ զարգացումը)

ՆՈՐ ՄԵՐՈՒՆԴ
ՀՆՈՒՄՍԱՏԵՍԻԼԻ ՅԱՅՏԱԳԻՐԻ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑԸ
CHARTER CABLE 280-ԲԳ ԿԱՅԱՆ
(ԿԼԵՆՏԷՅԼ, ՊԸՐՊԵՆՔ, ԼԱ ՔՐԵՍԵՆԹԱ)
GLOABCAST SATELLITE
ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 10:00-11:00

ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԸՍԻ ՀԱՅ ՔՈՅՐԵՐՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ

Շարունակում է 8-ԷՋ

երկրագու գրքոյնը ապա գայն ներկայացուցին դասարանին օգտագործելով Google earth: Յիշենք որ իւրաքանչիւր աշակերտ փորձեց իր պապերու ծննդավայրի մասին ուսումնասիրութիւն կատարել, եւ պատրաստել այդ քաղաքը կամ շրջանը:

Ութներորդ դասարանի աշակերտները power point-ով պատրաստեցին, եւ ներկայացուցին իրենց հայոց պատմութեան ծրագիրը եղող կիլիկիոյ Թագաւորութիւնը, նկատի առած՝ որ նաեւ Ատանայի Չարդի հարիւրամեակն է:

Հինգշաբթի առաւօտեան աշակերտական պատարագ

Հինգշաբթի Ապրիլ 22ի առաւօտեան ժամը իննին արդէն աշակերտները պատրաստ էին Սուրբ Պատարագի: Օրուան պատարագին էր՝ Հայր Աստուծոյ Սարգիսեան եւ սպասաւորներն էին Եօթներորդ դասարանէն՝ Ալեք Քիլիսեան եւ ձէյմա Գարաօղլանեան: Առաջին դասարանէն մինչեւ Ութներորդի աշակերտները մեծ ուշադրութեամբ մասնակցեցան արարողութեան, երգեցողութեան եւ լսեցին վարդապետ Սարգիսեանի իմաստալից քարոզը: Ան յորդորեց աշակերտները մնալ հաւատարիմ մեր նահատակներու աւանդին, ապրելով հպարտ որպէս հայեր, ապա հաղորդութեան նորոգելով իրենց ուխտը, որպէս հայ՝ ծառայելու ի գին հայ ժողովուրդի արդար դատի լուծման:

Սուրբ պատարագի աւարտին բոլոր աշակերտները լուռ քալեցին վարժարանիս բակը գետեղուած Ծիծեռնակաբերդ յուշարձանի մանրակերտին շուրջ եւ իրենց յարգանքի տուրքը մատուցին մէկ ու կէս միլիոն զոհերու յիշատակին՝ գետեղելով իրենց ստուերէն բերած վարդերն ու ծաղիկները:

Այցելութիւն Մոնթեպելլոյի Նահատակներու Յուշարձան.

Ժամը 11ին, Տրդ կարգի աշակերտները ընկերակցութեամբ իրենց ուսուցիչներէն՝ Տիկ. Լինտա Գանտիլեանի եւ պրն. Անթուան Պէպճեանի, այցելեցին Մոնթեպելլոյի Նահատակաց յուշարձանը: Անոնք ծաղիկեպսակ գետեղեցին Հայ Քոյրերու վարժարանի մեծ ընտանիքի անունով, ապա խունկ ծխեցին, մոմ վառեցին եւ աղօթք առաքեցին առ Աստուած անշիրիմ նահատակներու հոգիներուն համար, անոնք, նաեւ ունեցան կարճ խորհրդածութեան պահ մը՝ ուր ամէն մէկուն առիթ տրուեցաւ Հայոց Յեղասպանութեան մասին իրենց մտածումները արտայայտելու:

Մեծ Եղեռնի 95 ամեակի ոգեկոչում.

Հինգշաբթի, յետմիջօրէի ժամը 1:30ին Մեծ Եղեռնի 95 ամեակը ոգեկոչող հանդիսութիւն մը տեղի ունեցաւ վարժարանիս «Դանիէլեան» սրահէն ներս, սրահը պատշաճ եւ զեղեցիկ ձեւով զարդարուած էր, իսկ ճերմակ պատասաւին վրայ անընդհատ կը ցուցադրուէր Տրդ դասարանի աշակերտներու կողմէ պատրաստուած կիլիկեան Թագաւորութիւնը power point համակարգչային ծրագրով, սրահին տալով յատուկ մթնոլորտ մը:

Ոգեկոչումը իր պատշաճ

ընթացքը ստացաւ երբ աշակերտներ, ծնողներ եւ հանդիսատեսներ յտորնկայս մէկ վայրկեան լուրթենէ վերջ երգեցին նահատակաց շարկանը ապա Հայաստանի Հանրապետութեան քայլերգը:

Օրուան հանդիսավար՝ տիկ. Լինտա Գանտիլեան իր բացման խօսքով ներկայացուց 95 տարիներ առաջ հայ ազգի գաւակներուն հանդէպ կատարուած անարդարութիւնը գայն նմանցնելով ցորեանի արտերու մէջ զեղեցիկ փայլող կակաչներու ոչնչացման, որոնք կը մեռնին երբ հնձուորը ցորենը կը հնձէ, սակայն մեռնող կակաչները քաջաբար կը դիմաւորեն իրեն մահը երբ կը տեսնեն իրենց հոնտերու ծլարձակումը տարբեր հողատարածքներու վրայ, նոյնիսկ լեռներու ստորոտները, ինչպէս եղեռնի նահատակները խորխոր դիմաւորեցին մահը անմահանալով՝ ի տես յաջորդ սերունդներու վերընձիւղումը աշխարհով մէկ, տիկ. Լինտա վերջացուց խօսքը ըսելով՝ «Այսօր նահատակներու հոգիները կը խայտան ի տես ձեզի, որ կը շարունակէք գանոնք ապրեցնել ձեր հոգիներուն մէջ, ձեր կեանքով եւ գործով, հասակ առնելով՝ նոր ու հայկական աւելում»:

Այս տարուան յուշատօնը ունէր երկու գլխաւոր մասեր՝ ոգեկոչել զոհերու յիշատակը եւ վկայակոչել հայութեան վերապրումը: Այս ուղղութեամբ շարունակուեցաւ յայտագիրը աշակերտական խմբային արտասանութիւններով եւ երգերով, որոնք մէջ ընդ մէջ համեմուտեցան դաշնամուրի վրայ մատուցուած հայկական երաժշտութեամբ:

Հանդիսութեան երկրորդ մասը միջնակարգի աշակերտները ներկայացուցին հայ ժողովուրդի վերապրումը իրենց ոտանաւորներու եւ խմբերգներու ընդմէջէն: Յատկանշական էր Տրդ դասարանի Ջաւէն Սիւրմելեանի «Ծառը» արտասանութիւնը, որուն ընթացքին 2 աշակերտներ թզենի մը ցանեցին հողին մէջ, որ պիտի աճի «իւր մէջ աճեցնելով պապերուս շունչը անմահ», մինչ խումբը կ'արտասանէր «Մեռելներու իբրեւ խաչ եւ այս ծառը ցանեցի»: Ասոր յաջորդեց 7-րդ դասարանի աշակերտներուն ցանած կանաչ համեմներու բացատրութիւնները, որոնք ընդհանրապէս կը ներկայացնէին հայ ժողովուրդի ջարդէն ետք ունեցած վերածաղկումը տալով յաւերժութեան պատգամը:

Հանդիսութեան աւարտին բեմ հրաւիրուեցաւ վարժարանիս տնօրէնուհի քոյր Լուսիա որ յորդորեց աշակերտները որպէսզի վերանորոգեն իրենց ուխտը, եւ խոստանան հաւատարիմ մնալ իրենց անցեալին, մեր պահանջատիրութեան եւ արդար դատին, որուն ժառանգորդներն են այսօր իրենք՝ նոր սերունդը, ապա ան շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր հայերէն դասաւանդող ուսուցչուհիներուն եւ երաժշտութեան ուսցչուհիին որոնց ջանքերով իրականացած էր այսօրուան հանդէսը:

Աշակերտները բաժնուեցան սրահէն երգելով Տէրունական աղօթքը, մինչ Տրդ դասարանի աշակերտները վարժարանի բոլոր աշակերտներուն կը բաժնէին նահատակ բանաստեղծներու

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՁԵՌՆԱՐԿ

Շարունակում է 7-ԷՋ

խապէս ծրագրաւորուած «Սրբագան» համերգում:

... Յարութիւն Ֆոտուլեանի խորխոր ձայնը ազդարարում է.

- Խնդրում եմ մէկ րոպէ լուրթեամբ յտորնկայս յարգել մեր մէկուկէս միլիոն անմեղ զոհերի յիշատակը:

... Տաղլեան համալիրի շքեղ սրահում, որ յատկապէս այդ օրուայ համար մուգ գոյնով էր պատած, Մարիետա Անասեանի հոգեզմայլ կատարողութեամբ թեւածուծ է հոգեհանգստեան «Յորժամ» շարականը:

Եւ, որովհետեւ օտարները մեր «Տէր ողորմեա»ն չեն ուզում լսել, չեն հասկանում, ստիպուած ենք օտար լեզուով երգել, գուցէ թէ այս անգամ կարողանանք շարժել նրանց գուրջը:

Դարձեալ մեր դարդին դարման անող չկայ: Այս անգամ էլ՝ «Սիրեցի, եարբ տարան»:

Այնուհետեւ, Յարութիւն Ֆոտուլեանը պիտի յիշեցնի երգչուհի Անահիտ Արաբեանին, որպէսզի նա մեր ժողովուրդի ահագնացած դարդը նմանեցնի սարի (Դ. Ղազարեան-«Սար դարդեր»):

Հիմա արդէն հերթը բանաստեղծինն է. «Լուց, ամպերը եկան, ծածկեցին երկինք», - չքնաղ կատարումով Արամ Անասեանն է պատմում վարդան Ջօրավարի քաջագործութիւնների մասին:

Վե՛րջ տիրութեանը: Յիշեցէք մեր պաշտարի մարտիկներին, Ձէյթնի, Վանի ազատամարտիկներին: Պայթում է կարծես «Սիրիան» երգչախումբը՝ արհեստավարժ, փորձառու խմբավար Սամուէլ Վարդանյանի հուժկու շարժումների տակ (Ալան Յովհաննէս-«Վասպուրական»):

Այս անգամ արդէն երկու խմբերգ՝ Հենրիկ Անասեանի յօրինումներից: Երկուսն էլ կարօտի, հայրենասիրական երգեր: Առաջինի անւանումն է՝ «Կոռնկի կանչով», որի բանաստեղծութեան հեղինակն էլ Անասեանն է:

- Հային բեր դու հայրենիք, - կարօտագին հնչողութեամբ մեներգում է հիւանալի երգչուհի Անահիտ Մանուկեանը եւ շարունակում.

- Պանդուխտ դարձած քո որդուն,

- Փարուիր նրա ջերմագին,

կենսագրութիւնը կրող դաստիարակչական էջադիրներ, պատրաստուած՝ հայկական բաժնի ուսուցչուհիներուն կողմէ:

Ամէն տարի Ապրիլեան ոգեկոչումը կրկնել եւ հանդիսաւոր կերպով ոգեկոչել միջոցներէն մէկն է մեր որպէս հայ ժողովուրդ, մեր բոլոր խաւերով, հասնելու մեր իրաւունքներու վերատիրացման, մեր դատը վերաբեկուելու, այդ անմեղ զոհերու հոգիները հանգիստ

- Մօր գիրկը դիր ապահով: Կամպոգիտորի երկրորդ երգը՝ Իսահակեանի բառերով, կոչուում է «Հայրենի կարօտ»: Այս երգը իրականում կարելի է կոչել երգ-աւք, պատում, որի մէջ պանդուխտ հայն է: Նա վստահ է, որ օրերից մի օր ինքը կը հանգրուանի հայրենի երկնի տակ:

Խմբերգի երկրորդ, հանդիսաւոր, քայլերգային բնոյթի մեղեդին ցնծութեամբ է լցնում ունկնդրի հոգին:

«Սիրիան» երգչախումբի «Սրբագան» համերգի վերջին երկու երգերի կատարման հերոսը անգուգական պարիթոն երգիչ Արամ Անասեանն է: Բնատուր տաղանդ: Անասեանների կրտսեր որդին է նա, եւ, ըստ երեւոյթին նրանցից էլ ժառանգել երաժշտական ձիրքը, բայց այս կամ այն երգի մեկնաբանման ոճը միայն ու միայն իրենն է եւ որեւէ այլ երգչի չի յիշեցնում:

Իր հօր՝ Հենրիկ Անասեանի «Ափ մը հող...» երգը բազմաթիւ երգիչներ են երգել տարբեր երկրներում, բայց ուրիշ է Արամի կատարումը: Առանց աչքերը թրջելու հնարաւոր չէ լսել նրա անկեղծ, սրտամօտ կատարումը:

Հապա «Գուսանի երգը» (Ա. Տիգրանեանի «Դաւիթ Բէկ») օպերայից) հատուածը, որի կատարմամբ Արամն ապացուցեց, որ նա լաւագոյնս կարող է կատարել հայկական ցանկացած օպերայի դժուարագոյն արիաներ եւ դասական կտորներ:

Արմէն Տիգրանեանի փառահեղ երաժշտութեան կատարումով էլ աւարտուեց այդ սքանչելի երեկոն:

Ափսո՛ս, շատ ափսոս, որ շատեր չկարողացան ներկայ լինել այդ բացառիկ միջոցառմանը, համայնքում իրականացուող բազմաթիւ, ձեռնարկ-միջոցառումների պատճառով:

Սխալուած չեմ լինի, եթէ առաջարկեմ կրկնել «Սրբագան» համերգը: Բնաւ էլ կարելու չէ, թէ երբ այն կ'իրականացուի:

Հայի համար տարուայ ամէն մի օրը Ապրիլի 24 է:

Ահա այսպէս Հենրիկ Անասեանն ու իր «Սիրիան» երգչախումբը որոշել են վերականգնել աւանդույթը եւ իւրաքանչիւր տարի Ապրիլի 23ին իրականացնել «Սրբագան» համերգը:

պահելու, եւ արդարութեան հասնելու միջոցներն ու ճանապարհները որոնելու, թերեւ Ապրիլ ամիսը պահն է որ զօրաշարժի ենթարկենք մեր բոլոր մասնիկները, այլապէս Ապրիլ 24ը մեր կեանքի ոճն է, արդարութիւնը մեր պահանջն է, իսկ պահանջատիրութիւնը՝ մեր արեան հոսքն է, որուն դադրեցումով կը դադրի եւ հայ կեանքը:

833 W. Glenoaks Blvd. Glendale, CA 91202 (818) 240-0065

Dr. Missak Ekmekdjian
Chiropractor

Dr. Anahid Ekmekdjian
Chiropractor

Մեծածախանկերու եւ մանուկներու Թարափոքայիք բուժում:
Գլխացաւ, վրի, մէջքի, յօզայի եւ մկանային ցաւեր:
Ինքնաշարժի վթարի նետանքով պատճառած վնասուածքներու բուժում:

Ձեր առողջութիւնը մեր մտահոգութիւնն է

ՀԱՅՑ. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԱՐԵՒՍՏԵԱՆ ԹԵՄԻ 83ՐԴ ԹԵՄԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՍԱԻՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Շարունակում է 8-ԷՃ

մասին: Հանգանակիչ Յանձնախումբի անդամ՝ Ռաֆֆի Քենտրոնեան տուժալ լաւելեալ տեղեկութիւններ: Իսկ Տիկին Ալիս Չազըրեան DVDի միջոցաւ հաճելի տեղեկութիւններ հաղորդեց Մայր Տաճարի «Փոքրիկ Կնքահայր» երու մասին: Նազար Աշճեան, Տնտեսութեան Յանձնախումբի կողմէ տեղեկութիւններ տուաւ Մայր Տաճարի կառուցման ծախսերուն եւ նրա թակաւ ա՛յլ պարագաներու կապակցութեամբ: Նկատի առնուցաւ Սուրբ Ներսէս Ընծայարանի (Նիւ Ռոշէլ, Նիւ Եորք) տեղեկագիրը, ապա Փաստինայի Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայց. Եկեղեցոյ Ալֆրէտ եւ Մարկրիթ Յովսէփեան վարժարանին տեղեկագիրը, որ ներկայացուած էր Խնամակալութեան Մարմնի Ատենապետ՝ Յարութիւն Հիւլալեանի կողմէ:

Առաջնորդարանի Երիտասարդաց վարիչը՝ Արժ. Տ. Աւետիս Քհնյ. Աբովեան մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդեց Հայց. Եկեղեցոյ Երիտասարդաց Կազմակերպութեան, «Հայ Քրիստոնեայ Երիտասարդաց Առաքելութիւն Դիպի Հայաստան» ծրագրի եւ ձամբարի մասին: Քրիստոնէական Դաստիարակութեան Բաժանմունքի վարիչ՝ Մաշտոց Չօպանեան գնահատելի տեղեկութիւններ հաղորդեց իր գործունէութիւններու մասին: Ապա ձամբարի Խնամակալ Մարմնի Արեւնապետ՝ Մայք Շաքար DVDի միջոցաւ եւ բացատրութեամբ ցոյց տուաւ ձամբարի յարմարութիւնները: Իսկ ձամբարի Յանձնախումբի Ատենապետ՝ Մայք Հոլիս նոյնպէս DVDի միջոցաւ ցոյց տուաւ ձամբարին գործածութիւնը երիտասարդութեան կողմէ: Քրիստոնէական Դաստիարակութեան Խորհուրդի Ատենապետ՝ Տիկին Տէպի Տէրտէրեան ինք եւս DVDով ցոյց տուաւ իրենց յանձնախումբին կողմէ կատարուած աշխատանքները, Ծուխերու այցելութիւնները եւ յայտագիրները Կիրակնօրեայ վարժարաններու աշակերտութեան, Հոգեւոր Հովիւներու եւ Ուսուցչական Կազմի մասնակցութեամբ: Նոյն յանձնախումբի անդամ՝ Վահէ Սարգսեան, որ պատասխանատուն է Առաջնորդարանի հեռատեսիլի յայտագիրին, գնահատելի տեղեկութիւններ հաղորդեց եւ յայտնեց, թէ ծրագիրներ կը մշակուին անգլերէնով եւս կրօնական հաղորդումներ սփռելու:

Առաջնորդ Սրբազան Հօր կողմէ մի քանի ամիս առաջ հիմնուած էր Սարկաւազաց Խորհուրդ մը, որուն Պատասխանատուն է Առաջնորդարանի Եկեղեցական Երաժշտութեան վարիչ՝ Արժ. Տ. Նարեկ Աւագ Քհնյ. Մատարեան: Յատուկ յայտագիր մը պատրաստած են: Այս մասին տեղեկութիւններ հաղորդեց Բրշ. Քրիստափոր Սրկ. Մարգարեան: Ժողովը փակուեցաւ, ապա Սրբազան Հօր գլխաւորութեամբ հոգեւորականները եւ պատգամաւորները առաջնորդուեցան դէպի Մայր Տաճար, ուր Արժ. Տ. Նարեկ Աւագ Քհնյ. Մատարեանի ղեկավարութեամբ Սարկաւազներ շարականներ երգեցին: Սրբազան Հօր եւ հոգեւորականներու կողմէ կատարուեցաւ կարճ արարողութիւն մը եւ բոլոր ներկաները միաբերան երգեցին «Տէր Ողորմեա»ն: Ապա

Մայր Տաճարի Կառուցման Ընդհանուր վերակացու՝ Սքաթ Գլէնտէնին հակիրճ տեղեկութիւններ տուաւ Մայր Տաճարի կառուցման մասին: Պատգամաւորները չափազանց գոհ մնացին այս անակնկալ այցելութենէն եւ իրենց երախտագիտութիւնը յայտնեցին Առաջնորդ Սրբազան Հօր:

Տեղի ունեցած պաշտօնական ճաշկերոյթին, բարի գալստեան ջերմ խօսքով հանդէս եկաւ ճաշկերոյթի Պատրաստութեան Յանձնախումբի Ատենապետ՝ Տիկին Պելլէթ Շահապեան:

Սրբազան Հայրը կատարեց «Արքեպիսկոպոսի Մրցանակ»ի պարգևատրումները: «Արքեպիսկոպոսի Մրցանակ»ին "Archbishop's Award"ին արժանացան Լոս Անճելըսի Սուրբ Յակոբ Հայց. Եկեղեցոյ Հոգեւոր Հովիւը՝ Արժ. Տ. Արշակ Աւագ Քհնյ. Խաչատուրեան, Եղեմի Սուրբ Աստուածածին Հայց. Եկեղեցոյ Հոգեւոր Հովիւը՝ Արժ. Տ. Վարդան Աւագ Քհնյ. Գասպարեան, Արիգոնայի Սուրբ Աբգար Հայց. Եկեղեցիէն՝ Բրշ. Տոքթ. Ստեփան Սրկ. Օվանէսօֆ, Սագրամէնթոյի Սուրբ Յակոբ Հայց. Եկեղեցիէն՝ Բրշ. Ռատ Սրկ. Ճորճորեան, Գոսթա Մեսայի Սուրբ Աստուածածին Հայց. Եկեղեցիէն՝ Դոկտ. Վահրամ Պիրիճիք, Վէն Նայսի Սուրբ Պետրոս Հայց. Եկեղեցիէն՝ Դասաւոր Էտրիըն Գրիգորեան, Արիգոնայի Սուրբ Աբգար Հայց. Եկեղեցիէն՝ Տոքթ. Ռաֆֆի Սաֆարեան, Սան Ֆրանսիսկոյի Սուրբ Յովհաննէս Հայց. Եկեղեցիէն՝ Չարլըզ Թաղէոսեան, Լոս Անճելըսի Սուրբ Յակոբ Հայց. Եկեղեցիէն՝ Ռիչըրտ Թէրզեան, Օզլընտի Սուրբ Վարդան Հայց. Եկեղեցիէն՝ Կրէկ Զրքոյեան, Վէն Նայսի Սուրբ Պետրոս Հայց. Եկեղեցիէն՝ Մարկարէթ Լիւլէճեան, Անապատի Հայց. Եկեղեցիէն՝ (Ռէնչօ Միրաժ) Գարօլտ Նիկոսեան եւ Ֆրէզնոյի Սուրբ Պողոս Հայց. Եկեղեցիէն՝ Մելինէ Ուզունեան:

Գ. ՆԻՍՏ
Պատգամաւորական ժողովի Երրորդ նիստը Առաջնորդ Սրբազան Հօր նախագահութեամբ սկսաւ Շաքար, Մայիս 1ի առաւօտեան ժամը 9:00ին: Բացման արարողութեան աւարտին Սրբազան Հօր գլխաւորութեամբ պատգամաւորները երգեցին «Սուրբ Աստուած»ը ապա Սրբազան Հայրը կատարեց բացման արթթքը: 95 պատգամաւորներ ներկայ գտնուելով, ժողովը օրինաւոր նկատուեցաւ:

Ատենապետ Դոկտ. Վահրամ Պիրիճիք բարի գալուստ մաղթեց բոլորին, ապա տեղեկագիրները շարունակելով, Դասաւոր Էտրիըն Գրիգորեան տեղեկութիւններ տուաւ «Մեր Յոյս» կազմակերպութեան Հայաստանի մէջ կատարած գործունէութեան մասին:

Տիկին Արաքսի Պոյամեան կարգաց Տիկնանց Միութեան Կեդրոնական Խորհուրդին տեղեկագիրը, իսկ Հայ Արհեստավարներու Միութեան (APN) տեղեկագիրը ներկայացուց Տիկին Սիլվա Նաթալի Մանուկեան: Բրշ. Արի Սրկ. Տէմիրալ համակարգիչի միջոցաւ գնահատելի բացատրութիւններ տուաւ Թեմիս Երզնախումբերու ծրագրի մասին, որուն նպատակն է շարականներուն սքանչելի եւ ճշգրիտ երգեցողութիւնը: Առաջնորդարանի

Տիկնանց Օժանդակ Միութեան տեղեկագրի ընթացքին՝ Ատենապետ Տիկին Սիւնտի Նորեան յայտարարեց, թէ Տիկնանց Օժանդակ Մարմինը որոշած է 100,000 Տոլարի նուիրատուութիւն կատարել ի նպաստ Մայր Տաճարի կառուցման:

Չարլըզ Թաղէոսեան տեղեկութիւններ տուաւ Թեմիս Կանոնադրութեան մէջ կատարուելիք մի քանի բարեփոխումներու մասին: Տեղի ունեցան գաղափարի փոխանակութիւններ եւ ապա կատարուեցան քուէարկութիւններ: Թեմական Խորհուրդի Գանձապահ՝ Ճորճ Ուզունեան ներկայացուց 2010 թուի բարեփոխելու պիւտճէն եւ 2011ի պիւտճէն, որոնք վաւերացուեցան: Պրն. Զրքոյեան խօսեցաւ նաեւ Հոգեւորականաց Թոշակի մասին: Նկատի ունենալով, որ Մայր Տաճարի Սեպտեմբեր 11ին պիտի Օծուի Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի ձեռամբ, պատգամաւորները ուրախութեամբ որոշեցին յառաջիկայ տարի եւս Պատգամաւորական ժողովը գումարել Առաջնորդարանի մէջ: Շնորհակալութեան եւ Գնահատութեան Յանձնախումբի Տեղեկագիրը կարգաց Տիկին Լիլի Ռիմկ Պալեան:

Ատենապետ Դոկտ. Վահրամ Պիրիճիք յայտարարեց ընտրութիւններուն արդիւնքը, ապա յատուկ շնորհակալութիւն յայտնեց ընտրութեան թեկնածուներուն, շնորհաւորեց ընտրուողները եւ յաջողութիւն մաղթեց:

Կատարուած ընտրութիւններուն արդիւնքը յայտարարուեցաւ ըստ հետեւեալին.-

ԹԵՄԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՍԱԻՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ
Բրշ. Սթիվ Սրկ. Ատամգ՝ Ատենապետ

Բրշ. Տոքթ. Ստեփան Սրկ. Օվանէսօֆ՝ Փոխ Ատենապետ
Տիկին Պէթի Ճորճորեան՝ Ատենադպիր Անգլերէնի
Արժ. Տ. Սիփան Աւագ Քհնյ. Մխսեան՝ Ատենադպիր Հայերէնի
ԹԵՄԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ-ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆՆԵՐ

Բրշ. Պաուլօ Սրկ. Տէր Մկրտիչեան
Դասաւոր Էտրիըն Գրիգորեան
Կրէկ Զրքոյեան
ԹԵՄԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ-ՀՈԳԵՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐ

Արժ. Տ. Սարգիս Աւագ Քհնյ. Փեթոյեան

Արժ. Տ. Խաժակ Քհնյ. Շահապեան

Արժ. Տ. Տիրան Քհնյ. Աւագեան (մէկ տարուան շրջանի համար)

Հ Ա Շ Ո Ւ Ե Ք Ն Ն Ի Չ
ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

Ճորճ Ուզունեան
ԱՐԵՒՍՏԵԱՆ ԹԵՄԻ ՄՆԱՅՈՒՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒՆԵՐ

Վ ա լ ե ր ա ց ու ե ց ա ն ներկայացուած հետեւեալ հոգաբարձուները.-

Ճան Եայլորդեան
Ռիչըրտ Ահարոնեան
Ռատ Սրկ. Ճորճորեան
Իրաւաբան Ժողէֆ Կանիմեան
Պէն Գրիգորեան

Անդրանիկ Օզպաղ Զօրայեան
Ժողովի աւարտին բարեջան Առաջնորդ Հայրը իր գնահատական խօսքը փակեց շեշտելով, «վերաբեւոյնք մեր հոգեւոր առաքելութիւն»:
Միաբերան Տէրուական Աղօթքի երգեցողութեամբ եւ Սրբազնա Հօր «Պահպանիչ» օրհնութեան արթթքով վերջ գտաւ Արեւմտեան Թեմի 83րդ Թեմական Պատգամաւորական ժողովը:
(Յապաւումներով)

ՆՈՒՐԱՏՈՒԹԻՒՆ
Մի ոմն գնահատելով «Մասիս» թերթի բովանդակութիւնը, \$50 տոլար կը նուիրէ «Մասիս»ի ֆոնտին:

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՀ ՓԱՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՉ (200 ՀՈԳԻԻ ՀԱՄԱՐ)
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA
ՀԵՌԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

ՔԱՉ ՆԱԶԱՐ ՌՒՂԻՂ ԵԹԵՐ ՇՕ Ամէն Կիրակի երեկոյեան ժամը 10:00-ից 12:30 Կլէմտէյի 280-րդ կայանից

REQUEST FOR PROPOSALS (RFP #7528)
VOIP TELEPHONE SYSTEM AND PROFESSIONAL SERVICES
The Housing Authority of the City of Los Angeles invites proposals from qualified firms interested in providing VoIP Telephone System & Professional Services. A copy of the RFP may be obtained beginning April 19, 2010, via www.hacla.org/ps or by calling (213) 252-5405 or 252-1832. Proposals will be accepted until 2:00 P.M., by May 25, 2010, at 2600 Wilshire Blvd., #3100, Los Angeles, CA 90057.
4/29, 5/6/10
CNS-1842366#
MASSIS WEEKLY

ՄԱՐԱԶԴ

ՆՇԱՆ ԽՐՎԱՆԵԱՆ
Ծնեալ 1933

Խոր ցաւով կը գուժենք մեր ամուսնոյն, հօր եւ ազգականին ՆՇԱՆ ԽՐՎԱՆԵԱՆԻ մահը, որ տեղի ունեցաւ 28 Ապրիլ, 2010:

Յուզարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ Մայիս 1ին, ժամը 2ին, Քառասուն Մանկանց եկեղեցւոյ մէջ, իսկ թաղման գերեզմանի կարգը Ուեսթմինսթր գերեզմանատան մէջ, որմէ ետք տեղի ունեցաւ հոգեճաշ, հանգուցեալի բնակարանին մէջ:

- Սգակիրներ
- Այրին՝ Զարուհի Խրվանեան
- Յաւակները՝ Արմէն եւ Սառա Ռոստոմեան
- Յակոբ Ռոստոմեան
- Անընտանեանը՝ Աւետիս եւ Սուսան Մաքսերեճեան
- Դաւիթ եւ Սիլվա Մաքսերեճեան
- Յարութիւն եւ Նելի Մաքսերեճեան
- Քենինները՝ Շամիրամ եւ Զարեհ Սարգսեան
- Հայաստանէն Գագիկ Դադայեան եւ համայն ազգականներ, Խաչատրեան, Տիշչեան, Տիրովեան, Վոյաճիշ, Քաքոսիմիտի, Պահճեճեան, Մկրտչեան, Ելմագեան, Էմենեչեան, Սաքլզեան ընտանիքները:

ՅԱԿԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Յաւով իմացանք թերթի բարեկամներէն ծանօթ Հ.Մ.Մ.-ական ՆՇԱՆ ԽՐՎԱՆԵԱՆԻ մահը: «Մասիս» իր վշտակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալի բոլոր հարազատներուն, ի մասնաւորի անոր աչրիին՝ Տիկ. Զարուհի Խրվանեանին, գաւակներուն՝ Արմէնին, Սառային եւ Յակոբին:

ԹԵՈՂԻԿԻ «ՅՈՒՇԱՐՁԱՆ ԱՊՐԻԼ 11-Ի»

Շարունակուած էջ 13-էն

յայտնած մէկ խօսքը. «Եթէ գիտապարտեն, օղանաւով կամ նաւով չէ, այլ ժողովուրդիս պէս, անոնց քայած ճամբով պիտի հեռանամ երկրէն՝ ոտքով»:

Կարմիրեան արժանի կը գտնէ գրքի նուիրումը Հրանդ Տինքի լիշատակին եւ խօսքը կը վերջացնէ հետեւեալ համոզումով. «Դանդաղ՝ սակայն ծանր ու հսկայ քայլերով կը մօտենայ այն օրը, ուր Թուրքիոյ մէջ կրկին պիտի կանգնի Ապրիլի Յուշարձանը, այն որ անյայտացած է, կամ նոր եւ աւելի մեծ մը պիտի կանգնի»:

Կարգը եկած էր Իսթանպուլէն յատկապէս հրաւիրուած գրքի հրատարակիչին, Ռադիպ Զարաքոնլուին, որ հազիւ բեմ էլած՝ արժանացաւ երկարատեւ յորձնակա ծափահարութիւններու: Ան նախ շնորհակալութիւնները եւ երախտիքը յայտնեց Դոկտ. Սաքայեանին, ապա Մարո Մանավեանին: «Լծուած խումբ մըն էին», խօսեցաւ ան անգլերէնով, «չատ վախցայ որ չյաջողինք գիրքը հրատարակել: «ՅՈՒՇԱՐՁԱՆ ԱՊՐԻԼ 11-Ի» գիրքը իմ կիրքս եղաւ: Հրաշք մըն է այս անյայտացած գրքի նոր հրատարակութիւնը, թարգմանուած թրքերէնի, ինչպէս հրաշք մըն էր Թէոդիկի ողջ մնալը: Այս տարի Ապրիլ 24-ին Անքարայի մէջ ոգեկոչուածներու ժողովին ներկայ պիտի ըլլան նաեւ ազատ խօսքի գործիչներ, որոնցմէ մէկը 22 տարի բանտ նստած քրտական լեզուի ազատութեան յառաջապահ Պեշիկչիին է», շարունակեց ան: Զարաքոնլու խոստացաւ մեզի տեղեակ պահել ժողովի ընթացքին մասին:

Հարցում-պատասխանի բաժնի մէջ Զարաքոնլու կը շեշտէր թրքական ներկայ քաղաքականութիւնը, որ քիչ կը տարբերի անցեալէն, ջնջել հայկական տեղանունները, մասնաւոր ժխտել հայկական ցեղասպանութիւնը:

Առաջնորդ Բագրատ Սրբազան տուաւ իր լաւատես օրհնութիւնները եւ բեմ հրաւիրեց գրքի նիւթականը ապահովող յանձնախումբի ատենապետ Ռսկան Հազարապետեան՝ յանձնելու համար Ռադիպ Զարաքոնլուի յուշանուէրը:

Աւելցնենք որ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆ-ի 2010 հրատարակութիւնը հարստացած է Հրանդ Տինքիին նուիրուած 70 ներածական էջերով, գրուած երեք լեզուներով, հայերէն, թրքերէն, անգլերէն, ինչպէս նաեւ գրքի վերջաւորութեան տրուած ապրիլեան գոհերու անուանացանկով:

24 Ապրիլ 1915-ի հայկական ցեղասպանութիւնը արժանապայել կերպով ոգեկոչուեցաւ Մոնրէայի Պոլսահայ Մշ. Միութեան երդիքին տակ: Գրքի խմբագիր Դոկտ. Սաքայեան եւ հրատարակիչ Զարաքոնլու ուրախութեամբ մակագրեցին ներկայացուած գիրքերը:

Հանդիսութեան ամբողջ ընթացքին պատասխին վրայ կը դառնային ապրիլեան 761 նահատակներու անուններն ու լուսանկարները: Հայկական դասական երաժշտութիւնը իրենք սուրբերու վերածած էին: Մոնթրէայի Պոլսահայ Մշ. Միութիւնը ապրեցաւ պատմական գիշեր մը, ոգեկոչելով հայկական ցեղասպանութեան 95-ամեակը:

Մոնթրէայ, Գանատա

ՍԵՆԵԿԵԱՆ ԹԱԳԻ ՅԱՆՁՆՈՒՄԸ ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՔԱՅԻՆ

Շարունակուած էջ 15-էն

մարդկանց: Հողագործութիւն, արհեստներ, կարգալ գրել սովորեցրել նրանց: Սասանուել էր Ղոնմպոսի ջեւսաստուծոյ իշխանութիւնը: Ահա, դիտեցէք, ինչպէս էր եղել:

Պրոմեթէսը, լուսավառ ջահը ձեռքին մտնում բեմահարթակ, բարձրաձայն կանչում.

- Մարդ արարած արի, Ողիմպոսի գագաթի Հեփեստոս աստուծոյ հնոցից, այս ջահն եմ վառել, որ կրակ տամ քեզ:

Բեմահարթակ են վազում արդիկ, հիացմունքով նայում լուստո կրակին, բացականչում,

- Պրոմեթէս, մարդկային ցեղը շնորհապարտ է քեզ իրեն կրակ տալու համար: Այն իրենց կը պատսպարի ցրտից, հողիներն իրենց նրա կրակ լոյսով կը ջերմանան: Մարդկային ցեղը յաւիտեան կը փառաբանի քեզ, դու պատմութիւն կը լինես եւ իրենց հետ կը քայլես այս մոլորակում:

Ջեւսի ձայնն է բեմահարթակի ետնամասի որոտագին հնչում.

- Ողիմպոսի տաճար բերէք Պրոմեթէսին, շղթայէք նրան, տարէք դամէք ժայռին:

Բեմի ետնամասում ժայռ նմանակած գերան էր: Ջեւսի երկու սպասաւորները բեմահարթակ են առաջնորդում շղթայակապ Պրոմեթէսին: Նրանց է հետեւում Ողիմպոսի դարբին, մուրճը ձեռքին կրակի աստուած Հեփեստոսը: Պրոմեթէսին տանում են ժայռի մօտ:

Ջեւսի սպասաւորները մուրճի հզօր հարուածներով ժայռին գամիր Պրոթեզսին, մի վշտանար, նա Ջեւսի թշնամին է: Այնպէս գամիր, որ ոչ ոք կարողանար նրան ազատ արձակել:

Հեփեստոսը մօտենում է Պրոմեթէսին, ցաւագին հառաչանքներով ժայռին գամում նրա ոտքերը ու ձեռքերը եւ պոպապտեայ սեպ մխրճում կրծքին:

Ջեւսի սպասաւորները: Առաջաւոր նման գոռոզ եղիր, հիմա էլ մահականացուներին տուր քու յափշտակած շնորհները, տես, նրանք կարող են քեզ աստար կանգնել:

Բեմահարթակին հեռանում է Հեփեստոսը:

Պրոմեթէս: Վկայութեան եմ կանչում ձեզ քամիներ, նախամայր երկիր, նրա շուրջը պտուտկող արեւ: Տեսէք ինչ եմ կրում: Անխուսափելի է իմ ճակատագիր կամքը: Ես տառապում եմ, իմ արիւնն է հոսում յանուն այն մեղքի, որ մարդուն կրակ տուեցի, կարգալ, գրել, հողագործութեան, բազում արհեստների շնորքը սովորեցրի նրան:

Բեմահարթակ են գալիս ովկիանոսուհիները: Լացելով, հեծեծանքով մօտենում են Պրոմեթէսին:

Ովկիանոսուհիներ: Պրոմեթէս, աղաչում ենք քեզ ասա, ինչո՞ւ է ջեւս աստուածը այդպէս պատժել քեզ:

Պրոմեթէս: Նրա համար, որ աստար կանգնեցի մահականացուներին, տուեցի նրանց գրի, հող մշակելու արհեստների իմաստութիւնը եւ Հեփեստոսի հնոցից յափշտակած կրակը: Մարդկանց տուեցի ու սովորեցրի այն ամէնը, որ նրանց կեանքը լինէր երջանիկ ու հրճալից: Պրոմեթէս: Ջեւս, իմացած եղիր, գալու է այն օրը, երբ կը

գրկուես քու տիրակալութիւնից եւ կը գահավիժես խաւարի մէջ: Ես միայն գիտեմ այն, որ ինչպէս կարող ես խուսափել երկնի սահմանած ճակատագրից:

Ողիմպոսի աստուածների բամբեր Հերմէսն է գալիս բեմահարթակ:

Հերմէս: Պրոմեթէս, յայտնիր գաղտնիքը Ջեւսի: Ինչպէս եւ Ո՞վ կարող է նրան գահընկեց անել: Նա չի կարող իմանալ իր ճակատագրի կամքից փրկութիւն գտնելու գաղտնիքը: Եթէ հրաժարուես, Ջեւսը իր շանթի հարուածներով այս ժայռի հետ քեզ գահավիժէ կը տանի անդունդի խաւարի քարակոփ գնտան: Կարճ ժամանակ անց նա քեզ կրկին դուրս կը հանի անդունդից եւ իր ճամբած արծիւր կը փորի քու լեարդը: Տանջալի մահ կը գտնես:

Բեմահարթակ է մտնում հելլէների աստուածացրած անյաղթահարելի հերոս Հերակլէսը: Ամփիթատրոնն էր ոտքի, շարքերն էին ալեկոծուում, բացականչութիւններից հազար գոյնի փրփրած ծովակ:

Հերակլէս: Պրոմեթէս, արդե՞ք ողիմպոսի աստուածը արժանի է նման տառապանք կրելու, իմ խորին կարեկցանքը քեզ, ասա ինչպէս մեղմեմ այն:

Հերմէսն է վերադառնում բեմահարթակ:

Հերմէս: Ո՞վ դու Պրոմեթէս յայտնիր գաղտնիքը Ջեւսի ճակատագիր եւ նա անմիջապէս ազատութիւն կը շնորհի քեզ:

Հերակլէսն է մօտենում Պրոմեթէսին, գրկում նրան, արձակում շղթաները, հանում գամերը եւ կրծքի պողպատեայ սեպը: Ամփիթատրոնի շարքերն էին հրճուանքից փլուցել, բեմահարթակ էլած հելլէները, «Ազատութիւն, ազատութիւն, մեզ կրակ տուող Պրոմեթէսին» բացականչում էին:

Տիգրան Արքան, ամփիթատրոնի օթեակից հիացմունքով էր դիտել բեմականացումները, մի պահ շրջուել դէպի գօրավար Բագարատը: Զարմացրել էր արքան, նրա դէմքին խուով էր իջած եղել: Հայեացքն էր դրոշմած դէպի օթեակի արքունի շարքերը: Թագուհու կողքին դեռատի իշխուհիներն էին...:

Ակներն էին նրա կապոյտ ծովակ, նրա մեղմիկ աւելակների խուովքից կապոյտ լոյս էր յորդում: Ետեւ հիւսած նրա վարսերը, երեկոյեան ծովը ընկողմանած արեւի շողեր էին: Մի պահ նա էլ էր թեքուել: Ծովի փշրուած ալեակներից յառնած փրփուր աղջիկ, թէ եթե քային ջրահարս: Դէմքից լուսնեակի անուշ ժպիտի լոյս էր շողացել: Սեւթոյր մագերով, թաւ հոնքերով, հայոց լեռների նման բարձր ու լայն ճակատով, արծուային հայեացքով, առնական դէմքով Բագարատին էր նայել: Կարող էր արդեօք նրան թուացած լինէր, որ երկնի տաճարից իրենց արեւի աստուած Հերակլէսն էր ամփիթատրոն իջած եղել... Եւ ժպտացել էր: Բագարատն էր մրմնջացել: «Ո՞վ դու պատերազմի ու քաջութեան վահագն հայոց աստուած, այստեղ ճամբել ես քու սիրեցեալ Աստղիկ դիցուհու՞ն, թէ՞ Հելլատայի փրփրածին Աֆրոդիտէն է նէ»: Տիգրան Արքան լսելով նրա մրմունջը, կամացուկ շնջացել էր գօրավարին «Հանդարտիր Բագարատ»:

ՔԱՐԵՐԸ ՆԵՏԵԼՈՒ ԵՒ ՔԱՐԵՐԸ ՀԱՒԱՔԵԼՈՒ ՀԱՍԱԴՐՈՒԱԾ ԺԱՄԱՆԱԿԸ

Շարունակուած էջ 2-էն

Թիւնը, ինչպէս վայել է, հանգիստ լաւատես է ներկայանում, մինչդեռ ո՛չ կենսաթոշակների խոստացուած բարձրացումները, ո՛չ աշխատավարձերը ոչ մի կերպ չեն հասնում գնաճի հետեւից: Առաջին, երկրորդ, երրորդ եւ վերջին անհրաժեշտութեան իրերն ու ծառայութիւններն անշղթա են արձանագրուած, գուցէ դա էլ հին կովկասեան աւանդոյթ է Հայաստանում, բայց ոչ մի կերպ չի տեղաւորուած պաշտօնական լաւատեսութեան շրջանակներում, որովհետեւ վիճակագրութիւնն ու կենսամակարդակը չեն համապատասխանում միմեանց: Գործազրկութեան ու թաքնուած աշխատանքի մասին թերեւս չարժէ նոյնիսկ չիշատակել՝ իրական պատկեր Հայաստանում երբեք չի եղել:

Արտագաղթը չի դանդաղել նոյնիսկ համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի պայմաններում, երբ, որպէս կանոն, այլ երկրներում աշխատանքն առաջին հերթին կորցնում են այլազգիները: Հայաստան ուղարկուող տրանսֆերտները եւս նախկին ծաւալներին չեն հասել: Այսինքն՝ նորից ու նորից մենք թղթի վրայ ունենք մի պատկեր, կեանքում՝ այլ վիճակ, եւ միայն «Հայլուրից» ենք տեղեկանում մեր յաջողութիւնների ու երջանիկ կեանքի մասին, «Արմենիան» էլ պարբերաբար չի շնորհում է, որ լրիւ երջանկութեանը շատ են խանգարում թափառող շնորհ, ինչին չի համաձայնում ու չի հակառակում ՀՀ-ը, որովհետեւ դեռ չգիտի՝ որն է իրեն ձեռնտու:

2. Բարոյահոգեբանական մթնոլորտը համարեա անփոփոխ է: Իհարկէ, կայ քարերը հաւաքելու ժամանակ, եւ կայ քարերը նետելու ժամանակ: Սովորաբար Հայաստանում դա նոյն ժամանակն է. ոմանք նետում են, ոմանք՝ հաւաքում: Մարտի 1-ից մայիսի 1՝ իրավիճակն այլեւս պայթիւնավտանգ է, որոշակի լիցքաթափում, բնականաբար, եղել է, եւ դա ակնյայտ է բոլորին: Մակայն ակնյայտ է նաեւ, որ լուծուած չեն այն խնդիրները, որոնք պատճառ դարձան Մարտի 1-ի եւ առաջացան Մարտի 1-ին, իսկ դա, նախ եւ առաջ նշանակում է, որ տարուայ 365 օրերից իւրաքանչիւրը կարող է դառնալ Մարտի 1՝ ցանկացած պահի, երբ ստեղծուեն նախադրեաներ: Իշխանութիւնն ու իշխանական լրատուամիջոցները հասարակութեան հետ շփման մէջ շարունակում են իրենց՝ ընթացքի տեսակէտից ընդունելի, արդիւնքի տեսակէտից անհասկանալի քաղաքականութիւնը՝ խօսքով համերաշխութեան, գործով խարդաւանքների: Այդպէս էլ օդում

կախուած են մնացել Մարտի 1-ի իրադարձութիւնների բացայայտման սպառնալիք-խոստումները, 10 զոհերի մահուան հանգամանքներն այն առեղծուածն են, որ հասու չեն հայոց արդարադատութեանը: Ընդդիմութիւնը հաւաստում է, իշխանութիւնը մերժում է նրանց գոյութիւնը, իսկ նրանք շարունակում են ազատագրուած մնալ, եւ ի՞նչ կարելու է՝ քաղաքատարկեալ են, թէ՞ ոչ, պետութիւնը պէտք է պատուախնդրութիւն ունենայ իր համակարգերի գործունէութեան համար: Հասկացութիւն, որի պատկերացումը Հայաստանում չկայ ու այս ընթացքով չի լինի գուցէ դեռ երկար: Ի՞նչ պատուախնդրութեան մասին կարող է խօսք լինել, երբ իրաւապահների մասնագիտական գործունէութիւնը հասցնում է անհասկանալի հանգամանքներում մահուան, որն իրաւապահները անուանում են ինքնասպանութիւն, իսկ գլխաւոր ոստիկանապետը հերքում է խոշտանգման փաստը, լետոյ խոստովանում, որ ոստիկաններն իրեն խաբել են, ու ինքն էլ, սուրբ անմեղութիւն, խաբուել է: Այսինքն՝ ոստիկանները եւ՛ սպանում են, եւ՛ ստում են, ինչու ոչ՝ նախադէպեր կան, որ նաեւ անպատիժ են մնում... Եւ ոչ մի պաշտօնեայի հրաժարական չի հետեւում ոչ մի իրադարձութեան:

3. Ներիշխանական հարթութեան մէջ պատկերն առաւել քան պարզորոշ է՝ քաղաքականութիւնից երբեք էլ չհեռացած երկրորդ նախագահ Ռոբերտ Բոչարեանի մի քանի քայլերն ակնյայտ դարձրին քաղաքական ու մերձքաղաքական միջադրական ու վերադարձական ուժերի եւ անձանց իրական դիրքորոշումն ու կշիռը: Երկրորդ ու երրորդ նախագահները մշտապէս հաւաստում են իրենց անխախտ մարդկային ու քաղաքական համերաշխութիւնը, ինչը միանգամայն հասկանալի է ու միանգամայն անհնար, որովհետեւ շահերը որքան մերձեցնում, նոյնքան հեռացնում են: Իսկ շահերի տարաբաժանման նրանց բերում է ոչ սեփական ցանկութիւնը, այլ իրականութիւնը, իրենց ընտրած թիմերն ու «հաւատարիմների» շքախումբը վերջապէս պարզելու օբիեկտիւ անհրաժեշտութիւնը: Այս համապատկերում պարզորոշ է դառնում, որ Հայաստանի խորհրդարանը գործնականում աւարտել է առաքելութիւնը, թէպէտ դեռ բաւական ժամանակ կայ մինչեւ հինգերորդ գումարման աւարտը: Խորհրդարանն «ընտրել է» Ռոբերտ Բոչարեանը, ժառանգել է Սերժ Սարգսեանը, իսկ դա նշանակում է, որ, ի վերջոյ, իւրաքանչիւր պատգամաւորի առաջ ամբողջ հմայքով ծառանում է հարցը՝ ո՞ւմ

հետ եւ դու, որ թարգմանուած է՝ ի՞նչ ապագայ ընտրում, ո՞ւմ հետ կապում յոյսերդ: Թերեւս այդ է պատճառը, որ այս իրավիճակում պետութեան ու ժողովրդի կեանքում հայոց ազգընտիրները կարեւորում են ստրիպտիզի մասին օրինակիծը: Աւելին նրանց արտօնուած չէ, աւելի յաւակնութիւնները կը պատժուեն: Ամենից լաւ դա գիտի գործող խորհրդարանի գործող նախագահը, որը գործադիրից օրէնսդիր իշխանութիւնն ոչ մի տարբերութիւն չի ուզում տեսնել: Իսկ եթէ ուզում է՝ միայն համադրուած, այսինքն՝ խորհրդարանի նախագահ լինել, բայց նաեւ վարչապետական լիազօրութիւններ ունենալ. փոխվարչապետութեան յիշողութիւնները հանգիստ չեն տալիս, իսկ յաւակնութիւնները միայն նախագահական են: Ի տարբերութիւն խորհրդարանի նախորդ գումարումների նախագահների՝ Յովիկ Աբրահամեանը շատ արագ յանգեց իր կարիերայի ամենասպառնալից կետին, երբ բոլորի մարդը լինելու ճիգը հանգեցնում է ոչ մէկի մարդը չմնալու իրողութեան: Պաշտօնի արտաքին շուքն ու հմայքը նա դեռ կարող է պահպանել, բայց օրէցօր նեղացող մի միջավայրում, որ անձուկ է ոչ միայն նրա նման համատեղեցիական մասշտաբներով գործառնողի համար, այլեւ շարքային օլիգարխի, որի տիրոջթնեում, ինչ յանդգնութիւն, յայտնուած է հարկայինը: Ոմանք էլ գոժում են, որ խորհրդարանի նախագահի թեկնածութիւններն են քննարկուած տարբեր մակարդակներում, նաեւ ամենապերին: Նա, իհարկէ, գերադասում է չհաւատալ, եւ իզուր: Քաղաքական պատիւնսը կարող է դասաւորուել այնպէս, որ եթէ չլուծարուի խորհրդարանը, իշխանափոխութիւնը խորհրդարանում անխուսափելի կը դառնայ: Օբիեկտիւօրէն: Քաղաքականութեան նախագահները քաղաքականութեան մէջ անհրաժեշտութիւն են՝ միշտ էլ գալիս է հատուցման պահը սեփական կամ ուրիշների սխալների դիմաց, եթէ նրանք ուժեղ են քեզինց:

Ընդամէնը երեք հարթութիւններով պատկերը չի ամբողջանում, բայց հազիւ թէ հարկ կայ յայտնիացնել յայտնին, անուանել ան-

ուանուածը:
Իշխանութեան տարբեր խմբաւորումներ միմեանց հետ հարցեր են պարզում՝ ազդեցութեան ոլորտների մշտական վերաբաժանման գործընթացում, նրանց շահերը սպասարկելով ընդդիմադիր է դառնում իր գոյութեան ֆինանսական հարցերը հոգալու անհրաժեշտութիւն ունեցող մամուլը: Ապրուստի խնդիր ունեցող մտաւորականները կուսակցականներ են դառնում, կուսակցութիւններն իշխանական են դառնում կամ, լաւագոյն դէպքում, կառավարելի ընդդիմադիր, բուն ընդդիմութիւնն էլ, ինչպէս արդէն յայտնի է, եղել ու մնում է ռիւսերիմ թշնամի իշխանութեանը՝ չլինելով այդպիսին իր գոյութեան ու առաքելութեան տրամաբանութեամբ:
Այս ընթացքով Հայաստանի շարքային քաղաքացին կորցնում է յոյսն ու համբերութիւնը, որ մի օր ամէն ինչ գլխից կը դրուի ոտքերի վրայ ու նորմալ ընթացք կը ստանայ՝ կանխատեսելի ու օրինաչափ, որովհետեւ ընտրութիւնները չեն դառնում այդ ընթացքին հասնելու մեխանիզմ, իսկ ընտրութիւնից ընտրութիւն ընկած ժամանակամիջոցում իշխանութիւններն իսպառ մոռանում են Հայաստանի շարքային քաղաքացուն ու բոլոր քաղաքացիներին միասին վերցրած, որովհետեւ նրանց գոյութիւնը խանգարում է իրենց ծրագրերի ու նպատակների իրականացմանը ծնունդը-մեռնելու-ուռելու-խմելու-աշխատելու-սովորելու-հանգստանալու-ապրելու-ամուսնանալու-գաւակներ ունենալու եւ այդ ամէնի համար միջոցներ հայթայթելու յիմար սովորութեան պատճառով: Բայց այս պարագայում Հայաստանը մենակ չէ՝ չկայացած պետականութեան պայմաններում իշխանութիւնն ու ժողովուրդը, որպէս կանոն, չեն հասկանում ու խանգարում են միմեանց: Եւ ստացուած է, որ հակառակ աստուածաշնչեան վկայութեան, թէ կայ քարերը հաւաքելու ու քարերը նետելու ժամանակ, մենք ապրում ենք հաւաքուած ու նետուած քարերի համադրեալ ժամանակում, երբ գործում են ու չեն գործում Աստծոյ 10 պատուիրանները:
«ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՏԷ ՖԱՔ ԹՕ»

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
1060 North Allen Avenue
Pasadena, CA 91107

Գրասենեակները վերանորոգուած եւ յարմար վարձքերով:
Հետաքրքրուողներն հեռաձայնել՝
(626) 398-0506

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ
PALM SPRINGS ԱՐԶԱԿՈՒՐԴԻ ԳՆԱՅՈՂ ԳԱՅՐԵՆԱԿԻՅՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Փալմ Սփրինգս գեղատեսիլ եւ կից լեռնային շրջանին, վարձու է տրուում լրիւ կահաւորուած մէկ 60քարակ, մեծ ցատասենեակ, խոհանոց՝ բոլոր յարմարութիւններով, մինչեւ 5-6 հոգի գիշերելու տարողութեամբ Condo: Ունի մեծ լողաւազան, քարուզի, թենիսի խաղադաշտ, կանաչազարդ փիքնիքի տարածք, իր յատուկ կրակաբաններով եւ 24-ժամեայ ապահովութեան սիստեմ:

Մանրամասների համար հեռաձայնել՝
(818) 246-0125

Վարձման գներն են՝	
Ուրբաթ, Շաբաթ եւ Կիրակի՝	\$ 400
Long Weekend-ների համար՝	\$ 500
Մէկ շաբաթուայ համար՝	\$ 675
Մէկ ամսուայ համար՝	\$ 1450

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք
«Մասիս» Շաբաթերթին
T: (626) 797-7680 F: (626) 797-6863
massis2@earthlink.net